

BELGISCHE KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

49e ZITTINGSPERIODE

GEWONE ZITTING 1998-1999

**HANDELINGEN VAN DE
PLENAIRE VERGADERINGEN**

319 09/03/1999 - namiddag

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS DE BELGIQUE

49e LÉGISLATURE

SESSION ORDINAIRE 1998-1999

**ANNALES DES
SÉANCES PLÉNIÈRES**

319 09/03/1999 - après-midi

Sommaire

Mardi 9 mars 1999, après-midi - 319

COMMUNICATIONS	11257
DISCUSSION D'UN PROJET DE LOI EN COMMISSION	11257
ORDRE DES TRAVAUX	11257
PROJETS DE LOI	11257

- projet de loi relatif à l'éventuelle cession par la Société fédérale de Participations de ses actions de l'Office central de Crédit hypothécaire (amendé par le Sénat) (1748/4 à 7) 11257

discussion des articles 11258

- projet de loi relatif à l'organisation du marché de l'électricité (1933/1 à 12) 11258

discussion générale 11258

Orateurs : Mme Creyf, rapporteuse, MM. De Grauwe, Deleuze, Hotermans, De Richter, Fournaux, Van Dienderen, De Croo, Demotte, Van Hoorebeke, Poncelet, vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Énergie

discussion des articles 11281

- projet de loi relatif à la coopération internationale belge (1791/1 à 7) 11282

discussion générale 11282

Orateurs : MM. Beaufays, Versnick, Mme Verhoeven, MM. Van der Maelen, Van Dienderen, Moreels, secrétaire d'Etat à la Coopération au Développement

discussion des articles 11292

ANNEXE 11295

DÉCISIONS INTERNES 11295

COMMISSION PARLEMENTAIRE DE CONCERTATION	11295
DECISIONS	11295

DEMANDES D'INTERPELLATION	11295
DEMANDES	11295

PROPOSITIONS	11296
AUTORISATION D'IMPRESSION	11296

COMMUNICATIONS 11297

COMMISSIONS	11297
RAPPORTS	11297

SÉNAT	11298
PROJETS DE LOI TRANSMIS	11298
PROJETS DE LOI ADOPTES	11298

Inhoud

Dinsdag 9 maart 1999, namiddag - 319

MEDEDELINGEN	11257
BESPREKING VAN EEN WETSONTWERP IN COMMISSIE	11257
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	11257
WETSONTWERPEN	11257

- wetsontwerp betreffende de mogelijke overdracht door de Federale Participatiemaatschappij van haar aandelen van het Centraal Bureau voor Hypotheekkrediet (geamendeerd door de Senaat) (1748/4 tot 7) 11257

bespreking van de artikelen 11258

- wetsontwerp betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (1933/1 tot 12) 11258

algemene bespreking 11258

Sprekers : mevrouw Creyf, rapporteur, de heren De Grauwe, Deleuze, Hotermans, De Richter, Fournaux, Van Dienderen, De Croo, Demotte, Van Hoorebeke, Poncelet, vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie

bespreking van de artikelen 11281

- wetsontwerp betreffende de Belgische internationale samenwerking (1791/1 tot 7) 11282

algemene bespreking 11282

Sprekers : de heren Beaufays, Versnick, mevrouw Verhoeven, de heren Van der Maelen, Van Dienderen, Moreels, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking

bespreking van de artikelen 11292

BIJLAGE 11295

INTERNE BESLUITEN 11295

PARLEMENTAIRE OVERLEGCOMMISSIE	11295
BESLISSINGEN	11295

INTERPELLATIEVERZOEKEN	11295
INGEKOMEN	11295

VOORSTELLEN	11296
TOELATING TOT DRUKKEN	11296

MEDEDELINGEN 11297

COMMISSIES	11297
VERSLAGEN	11297

SENAAT	11298
OVERGEZONDEN WETSONTWERPEN	11298
AANGENOMEN WETSONTWERPEN	11298

GOUVERNEMENT	11299	REGERING	11299
DEPOT DE PROJETS DE LOI	11299	INGEDIENDE WETSONTWERPEN	11299
RAPPORT	11299	VERSLAG	11299
DEPENSES FAITES EN MARGE DU BUDGET	11299	UITGAVEN GEDAAN BUITEN DE BEGROTING	11299
BUDGET GENERAL DES DEPENSES 1998	11299	ALGEMENE UITGAVENBEGROTING 1998	11299
COUR D'ARBITRAGE	11300	ARBITRAGEHOF	11300
ARRETS	11300	ARRESTEN	11300
RECOURS EN ANNULATION	11301	BEROEP TOT Vernietiging	11301
QUESTION PREJUDICIELLE	11301	PREJUDICIELE VRAAG	11301
PÉTITIONS	11301	VERZOEKSCHRIFTEN	11301
RÉSOLUTIONS	11302	RESOLUTIES	11302
PARLEMENT EUROPEEN	11302	EUROPEES PARLEMENT	11302

SÉANCE PLÉNIÈRE

MARDI 9 MARS 1999

APRÈS-MIDI

PRÉSIDENCE de

M. Lenssens

La séance est ouverte à 14.03 heures.

PLENAIRE VERGADERING

DINSDAG 9 MAART 1999

NAMIDDAG

VOORZITTER :

De heer Lenssens

De vergadering wordt geopend om 14.03 uur.

Tegenwoordig bij de opening van de vergadering zijn de ministers van de federale regering :

Ministres du gouvernement fédéral présents lors de l'ouverture de la séance :

Poncelet, Viseur.

De **voorzitter** : De vergadering is geopend.

La séance est ouverte.

Er zijn berichten van verhindering ingekomen van de leden :

Les membres suivants sont excusés :

De Crem, wegens ambtsplicht / pour obligation de mandat;

Borin, Delathouwer, wegens ziekte / pour raison de santé.

Mededelingen

Communications

De **voorzitter** : Een reeks interne besluiten en mededelingen moeten ter kennis gebracht worden van de Kamer. Zij zullen in bijlage bij de handelingen van deze vergadering opgenomen worden.

Une série de décisions internes et de communications doivent être portées à la connaissance de la Chambre. Elles seront reprises en annexe des annales de cette séance.

Discussion d'un projet de loi en commission

Bespreking van een wetsontwerp in commissie

Le **président** : Le jeudi 4 mars 1999, nous avons renvoyé en commission de l'Intérieur, des Affaires générales et de la Fonction publique le projet de loi modifiant les lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973, ainsi que le Code judiciaire (n°s 1960/1 et 2), adopté par cette commission le 24 février 1999 afin d'y examiner l'article 2 conjointement avec un projet de loi transmis par le Sénat (n° 2021/1), portant sur le même objet.

A la demande du gouvernement qui a manifesté son intention d'amender d'autres articles du projet de loi n° 1960, je vous propose de permettre à la commission de l'Intérieur, des Affaires générales et de la Fonction publique d'examiner l'ensemble du projet.

Pas d'observation ? (Non)

Il en sera ainsi.

Op donderdag 4 maart 1999 hebben wij het wetsontwerp tot wijziging van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, alsook van het Gerechtelijk Wetboek (nrs. 1960/1 en 2), aangenomen door de commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt op 24 februari 1999, opnieuw naar die commissie verzonden, ten einde artikel 2 te bespreken samen met een ontwerp overgezonden door de Senaat (nr. 2021/1) dat hetzelfde voorwerp heeft.

Op verzoek van de regering die wenst andere artikelen van het wetsontwerp nr. 1960 te amenderen, stel ik u voor de commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt toe te laten het geheel van het wetsontwerp te bespreken.

Geen bezwaar ? (Nee)

Aldus wordt besloten.

Regeling van de werkzaamheden

Ordre des travaux

De **voorzitter** : Collega's, met uw goedvinden zouden wij het tweede punt van de agenda eerst willen behandelen en dit in afspraak met de betrokken leden van de regering. (Instemming)

Wetsontwerpen

Projets de loi

De **voorzitter** : Aan de orde is de bespreking van het **wetsontwerp betreffende de mogelijke overdracht door de Federale Participatiemaatschappij van haar aandelen van het Centraal Bureau voor Hypothecair Krediet (geamendeerd door de Senaat) (1748/4 tot 7).**

L'ordre du jour appelle la discussion du **projet de loi relatif à l'éventuelle cession par la Société fédérale de Participations de ses actions de l'Office central de Crédit hypothécaire (amendé par le Sénat) (1748/4 à 7).**

Er wordt geen algemene bespreking in plenaire vergadering gehouden over een wetsontwerp dat door de Senaat naar de Kamer is teruggestuurd, tenzij de Conferentie van voorzitters anders heeft beslist. (Rgt 68)

Les projets de loi renvoyés à la Chambre par le Sénat ne font plus l'objet d'une discussion générale en séance plénière, sauf si la Conférence des présidents en décide autrement. (Rgt 68)

De heer Suykens, rapporteur, verwijst naar het schriftelijk verslag.

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan.

Nous passons à la discussion des articles.

Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion des articles. (Rgt 66, 4°)

De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking van de artikelen. (Rgt 66, 4°) (1748/7)

Er werden geen amendementen ingediend.

Aucun amendement n'a été déposé.

- Les articles 1 à 6 sont adoptés article par article.

- De artikelen 1 tot 6 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten. Over het geheel zal later worden gestemd.

Aan de orde is de bespreking van het **wetsontwerp betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (1933/1 tot 12).**

L'ordre du jour appelle la discussion du **projet de loi relatif à l'organisation du marché de l'électricité (1933/1 à 12).**

De algemene bespreking is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Mevrouw Simonne Creyf, rapporteur, heeft het woord.

Mevrouw **Simonne Creyf** (CVP), rapporteur: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de commissie voor het Bedrijfsleven heeft dit wetsontwerp besproken op 19, 20, 26 en 27 januari 1999 en op 2, 3, 10 en 23 februari 1999. De commissie heeft hoorzittingen georganiseerd en daarbij werden volgende instanties en personen gehoord: het ABVV, het ACV, het ACLVB, het VBO, Electrabel, Inter-mix, Interregies, professor Aviel Verbruggen, Test-Aankoop, het NCMV/UCM en de Federale Raad voor duurzame ontwikkeling. De vice-eerste minister en minister van Defensie belast met Energie heeft volgende documenten voorgelegd: vier adviezen van het controlecomité voor de elektriciteit en het gas, de adviezen van de Vlaamse en de Waalse regering en van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de notulen van de Interministeriële Conferentie voor Economie en Energie van 9 december 1998.

Welke zijn nu de krachtlijnen van het wetsontwerp? Ik verwijs eerst naar de Europese richtlijn. Het wetsontwerp betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt beoogt de omzetting in Belgisch recht van de bepalingen van richtlijn 96/92/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 december 1996 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit.

Richtlijn 96/92, die tot stand kwam na acht jaar intense discussies in het Europees Parlement en tussen de Europese lidstaten, is een belangrijke stap in de richting van het openstellen van de Europese elektriciteitssector voor de mededinging. De belangrijkste doelstelling is de geleidelijke verwezenlijking van een gedeeltelijke opening voor de mededinging van de markt voor de productie van elektriciteit, door een categorie van zogenaamde "in aanmerking komende afnemers" in de mogelijkheid te stellen rechtstreekse leveringscontracten te sluiten met de producenten van hun keuze.

De lidstaten van de Europese Unie zijn ertoe gehouden de bepalingen van richtlijn 96/92 tegen 19 februari 1999 om te zetten, met uitzondering van Griekenland, Ierland en België, die over een bijkomende termijn beschikken omwille van de specifieke kenmerken van hun elektriciteitsnet. Zo zou België de omzetting van de richtlijn tot 19 februari 2000 kunnen uitstellen, wat evenwel niet is gebeurd. Bij de omzetting van deze Europese richtlijn bestaat het hoofddoel van de Belgische

regering erin zowel de geest van de richtlijn gestalte te geven, alsook de stabiliteit van het Belgische elektrische systeem te verzekeren.

Wat de productie betreft bepaalt richtlijn 96/92 dat de bouw van nieuwe productie-installaties voor de mededinging moet worden opengesteld, onder voorbehoud van toegangscontrole door de lidstaat van vestiging. Deze controle kan worden georganiseerd in het kader van een vergunnings- of aanbestedingsstelsel. Beide formules moeten beantwoorden aan objectieve, transparante en niet-discriminerende criteria.

In het vergunningsstelsel wordt de bouw van nieuwe productie-installaties aan het marktinitiatief overgelaten maar door de overheid gecontroleerd via een voorafgaande vergunning, die aan voorwaarden kan worden gekoppeld zoals veiligheid, bedrijfszekerheid van de netten, bescherming van het leefmilieu, energie-efficiëntie, aard van de primaire energiebronnen en de openbare dienstverplichtingen.

De aanbestedingsprocedure is daarentegen rechtstreeks gekoppeld aan de vaststelling door de lidstaat van een nieuwe behoefte aan capaciteit. In dit wetsontwerp wordt geopteerd voor het vergunningsstelsel. In deze context zal het bestaande uitrustingsprogramma voor de elektriciteitssector, met een dwingend karakter, plaats ruimen voor een indicatief programma van de productiemiddelen voor elektriciteit.

In dit wetsontwerp wordt het juridische kader gecreëerd voor de toekenning van domeinconcessies voor de bouw en de exploitatie van installaties voor de productie van elektriciteit uit water, stromen of winden, in de zeegebieden waarin België rechtsmacht kan uitoefenen. Ook zijn er in deze context bepalingen opgenomen om het gebruik van hernieuwbare energiebronnen te bevorderen.

Het beheer van het transmissienet. Richtlijn 96/92 verplicht de lidstaten een transmissienetbeheerder aan te duiden, die binnen een bepaald gebied instaat voor de exploitatie, het onderhoud en - in voorkomend geval - de ontwikkeling van het transmissienet en de koppellijnen daarvan naar andere netten. De netbeheerder staat eveneens in voor het technische beheer van de elektriciteitsstromen op het koppelnet door de coördinatie van de inschakeling van de productie-installaties en het gebruik van de koppellijnen, teneinde het aanbod van en de vraag naar elektriciteit continu in evenwicht te houden. Het wetsontwerp voorziet in de aanwijzing van een enkele beheerder van het transmissienet. Deze zal door de

huidige eigenaars van het net worden voorgedragen, maar de aanstelling gebeurt door de Ministerraad.

De netbeheerder speelt een cruciale rol in de vrijmaking van de elektriciteitsmarkt. Daartoe moet hij onpartijdig, onafhankelijk en vertrouwelijk handelen. Dit wetsontwerp waarborgt de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de netbeheerder door onder andere het feit dat het om een onafhankelijke vennootschap gaat waar op het beheer ervan de regels van *corporate governance*, de zogenaamde beheersautonomie, van toepassing zijn. Bovendien worden er regels vastgesteld die de onafhankelijkheid van het personeel van de netbeheerder ten opzichte van de marktoperatoren en de neteigenaars waarborgen. Voorts worden er maatregelen genomen met het oog op de vertrouwelijke behandeling van de commerciële gegevens betreffende de netgebruikers. De netbeheerder moet tevens het technisch reglement inzake het beheer van het transmissienet en de toegang ertoe door de gebruikers naleven. Ten slotte zullen er tarieven worden goedgekeurd voor het gebruik van het net door de CRE en bepalen de Koning en de wetgever de algemene tariefstructuur.

Voor de ontwikkeling van het transmissienet moet een plan worden opgesteld dat een dwingend karakter heeft en dat periodiek moet worden geactualiseerd. Dit plan zal van dwingende aard zijn.

Wat de toegang tot het transmissienet betreft, krachtens richtlijn 96/92, moet de netbeheerder de producenten, de tussenpersonen en de in aanmerking komende afnemers toegang verlenen tot zijn infrastructuur, zodat ook het vervoer van elektriciteit waarvan de levering vrij door de in aanmerking komende afnemers is onderhandeld, op het net wordt toegelaten.

De lidstaten kunnen kiezen of zij via een rechtstreeks systeem dan wel via een systeem van exclusieve koper, de toegang tot het net mogelijk maken. Het systeem van rechtstreekse toegang dient zich aan in twee varianten: de toegang na onderhandelingen en de gereglementeerde toegang waarbij de tarieven vooraf worden bekendgemaakt. In onderhavig wetsontwerp wordt in principe geopteerd voor een gereglementeerde toegang tot het transmissienet.

Het openstellen van de elektriciteitsmarkt voor mededinging dient ten minste de drie opeenvolgende minimumniveaus van marktopenstelling in acht te nemen die door de richtlijn worden bepaald. De graad van

openstelling in elke fase wordt door de Europese Commissie berekend als het gemiddelde marktaandeel vertegenwoordigd door de eindverbruikers met een verbruik boven een drempel van 40 gigawattuur in de eerste fase, boven een drempel van 20 gigawattuur vanaf 19 februari 2000 en boven een drempel van 9 gigawattuur vanaf 19 februari 2003.

Zoals de richtlijn oplegt, zullen eindafnemers die meer dan 100 gigawattuur per jaar verbruiken op basis van het verbruik op één locatie en met inbegrip van de hoeveelheid zelf gegenereerde elektriciteit, onmiddellijk in aanmerking komen om vrij hun elektriciteitsproducent te kiezen. Dat is het principe van het verkiesbaar zijn. Deze grote industriële afnemers vertegenwoordigen ongeveer 33% van het elektriciteitsverbruik in België, wat ruimschoots de minimale openstellingsgraad overschrijdt van 26,48% door de richtlijn vanaf 1999 vereist. Het zou zelfs moeten volstaan om de voor 2003 opgelegde openstellingsgraad van om en nabij 33% te verwezenlijken.

De markt kan eventueel sneller worden opengesteld en tegen 31 december 2006 zullen alle op het transmissienet aangesloten eindafnemers in aanmerking komen voor vrije onderhandelingen.

De distributiemaatschappijen worden verkiesbaar gesteld voor de hoeveelheid elektriciteit die wordt verbruikt door de eigen afnemers die als in aanmerking komende afnemers werden beschouwd. Bovendien zullen alle intercommunales vanaf 1 januari 2007 daarvoor in aanmerking komen.

Het bepalen van de verkiesbaarheid van de eindafnemers binnen de distributienetten behoort overigens tot de bevoegdheid van de gewesten.

Een volgende punt betreft de tarifiering en de openbare dienstverplichtingen.

De richtlijn staat de lidstaten toe openbare dienstverplichtingen op te leggen. Die kunnen betrekking hebben op de veiligheid, met inbegrip van de continuïteit van de voorziening, de regelmaat, de kwaliteit, de prijs van de leveringen en de bescherming van het milieu.

Deze openbare dienstverplichtingen moeten duidelijk worden gedefinieerd en transparant, niet-discriminerend en controleerbaar zijn.

Daarnaast geeft de richtlijn aan de lidstaten de mogelijkheid zogenaamde "verloren kosten" of *stranded costs* te erkennen. Dit zijn kosten die de elektriciteitsondernemingen enkel heb-

ben aangegaan omdat zij functioneerden als monopolist. In een open markt zouden zij deze kosten niet langer kunnen terugwinnen. De lidstaten kunnen een overgangsregeling aanvragen waarvoor de toestemming van de Europese Commissie is vereist en die in de tijd is beperkt.

Het wetsontwerp bevestigt de bevoegdheid van de federale minister van Economie om maximumprijzen vast te stellen voor de levering van elektriciteit. In het geval van niet in aanmerking komende eindafnemers worden de prijzen vastgesteld op aanbeveling van het Controlecomité.

Aan de prijscontrole zijn drie doelstellingen verbonden.

Ten eerste, het vermijden van kruissubsidies ten laste van het captieve cliënteel;

ten tweede, ervoor te zorgen dat een billijk deel van de productiviteitsverbetering ingevolge het openstellen van de markt voor mededinging tot uiting komt in de tarieven voor de residentiële en professionele afnemers;

ten derde, de geleidelijke afstemming van deze tarieven op de beste tariefpraktijken in Europa in hetzelfde marktsegment.

De Koning kan andere openbare dienstverplichtingen opleggen. Voor de financiering van deze openbare dienstverplichtingen kan door de Koning een fonds worden gecreëerd. Dit fonds zou geheel of gedeeltelijk kunnen worden gestijfd door toeslagen op de transporttarieven, door heffingen op alle of objectief bepaalde categorieën verbruikers en/of operatoren, of door een gepaste combinatie van deze methoden, teneinde tot een billijke lastenverdeling te komen.

Een afzonderlijk compartiment van dit fonds zou, in voorkomend geval, dienst kunnen doen als mechanisme voor het wegwerken van alle of een deel van *stranded costs*.

Ik kom thans bij de regulering van de markt en de geschillenregeling.

Het wetsontwerp voorziet in de oprichting van een gespecialiseerde regulerings- en controle instantie, met name de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit (CRE), die zal bevoegd zijn voor het "geliberaliseerde" deel van de elektriciteitsmarkt. De essentiële kenmerken van de CRE moeten onafhankelijkheid en deskundigheid zijn.

De CRE zal twee organen omvatten: een directiecomité dat instaat voor het operationeel bestuur, en een algemene

raad die zal zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van de sociale partners, de representatieve organisaties van kleine en middelgrote ondernemingen, de verschillende groeperingen van verbruikers en de overheid. De gewesten zullen worden uitgenodigd om vertegenwoordigers af te vaardigen.

De CRE zal een gespecialiseerde bemiddelings- en arbitrage dienst inrichten waarop de partijen een beroep kunnen doen voor de regeling van geschillen betreffende de toegang tot het transmissienet, de toepassing van het technisch reglement of de tarieven voor de aansluiting op het transmissienet of het gebruik ervan. Ten slotte zal binnen de CRE een beroepskamer worden ingericht met een onafhankelijke samenstelling om te beslissen over precontractuele geschillen in verband met de toegang tot het transmissienet.

Ik kom thans tot de belangrijkste discussiepunten en amendementen. Tijdens de commissievergaderingen zijn in totaal 43 amendementen ingediend. Sta mij toe slechts op een aantal ervan in te gaan.

Verscheidene vragen werden gesteld over *de stranded costs*. De richtlijn bepaalt uitdrukkelijk dat overgangsregelingen kunnen worden aangevraagd door de lidstaten indien, als gevolg van het openstellen van de markt, bepaalde verplichtingen die aan de elektriciteitsondernemingen werden opgelegd of bepaalde garanties die zij hebben ontvangen, niet kunnen worden nagekomen.

Financieringsmechanismen die worden uitgewerkt om *stranded costs* te dekken zullen bij de Commissie moeten worden gemeld. Het belangrijkste criterium dat de Commissie zal hanteren bij het beoordelen van de overgangsregelingen zal het voorkomen van scheeftrekkingen van de concurrentieverhoudingen zijn.

De vorige minister van Energie had de indruk gewekt deze notie zeer ruim te interpreteren. De huidige minister van Energie heeft te kennen gegeven volkomen akkoord te gaan met het uitgangspunt dat elementen die behoren tot de normale kostenstructuur niet als *stranded costs* kunnen worden beschouwd. Hij wees er wel op dat om potentiële scheeftrekkingen van de mededingingsvoorwaarden ten nadele van de Belgische bedrijven te vermijden, we verplicht zijn overgangsmaatregelen te aanvaarden. De minister merkte op dat het steeds kosten uit het verleden betreft, met andere woorden kosten die de verbruikers ook zonder het openstellen van de markt hadden moeten betalen.

De *stranded costs* betreffen bepaalde pensioenreserves, het Statoil-gascontract en de wetenschappelijke nucleaire passiva. In principe is er geen reden om een overgangsregeling ter financiering van de ontmantelingskosten van de nucleaire installaties aan te vragen. Indien er evenwel zou worden vastgesteld dat in andere landen dergelijke kosten wel via een *stranded cost*-regeling zouden worden gefinancierd, wenst de minister niet bij voorbaat uit te sluiten dat in België ook hiervoor een regeling wordt aangevraagd.

Een tweede discussiepunt handelde over de onafhankelijkheid van de netbeheerder. Alle partijen zijn het erover eens dat het doel van dit wetsontwerp pas zal worden gerealiseerd wanneer de beheerder van het transmissienet echt onafhankelijk zal optreden.

Op dit ogenblik is Electrabel-SPE zowel producent als grootverdelers van elektriciteit. In het wetsontwerp is bepaald dat de regering een netbeheerder zal aanduiden die door Electrabel-SPE wordt voorgedragen. De vereiste onafhankelijkheid wordt gewaarborgd door een reeks wettelijke bepalingen die betrekking hebben op de juridische structuur van de netbeheerder, de activiteiten die hij mag ontplooiën, de onafhankelijkheid van het personeel, zaken die ik daarnet heb toegelicht.

Een amendement van de heer De Grauwe van de VLD beoogde een volledige functiescheiding van de productie, de transmissie en de distributie te realiseren door te verbieden dat een producent, een tussenpersoon of een distributeur de meerderheid van de aandelen van de netbeheerder bezit. Dit amendement impliceert dat de huidige neteigenaar zou worden gedwongen zijn net te verkopen. De indiener zegt dat de in het huidige wetsontwerp ingeschreven garanties op onafhankelijkheid onvoldoende zijn en dat het veel efficiënter en eenvoudiger is om de functies volkomen van elkaar te scheiden met bepalingen over de eigendomsstructuur. Hij verwijst naar voorbeelden in het buitenland, onder meer de Britse *National Grid Company*.

De minister verdedigde het wetsontwerp door te verwijzen naar de bepalingen die in de wet zijn opgenomen om de onafhankelijkheid te garanderen.

De minister wees ook op het feit dat deze constellatie uitdrukkelijk in de richtlijn was vastgelegd en dat er geen extra kosten aan de procedure zijn verbonden. Het wetsontwerp gaat

volgens hem verder dan de richtlijn, aangezien het in een afzonderlijke juridische entiteit voorziet. Het amendement op zich is volgens de minister onvoldoende om de onafhankelijkheid te waarborgen.

Het amendement is door de commissie verworpen.

In dit wetsontwerp wordt ervoor gekozen de netbeheerder niet alleen te laten instaan voor het technisch beheer van de elektriciteitsstromen op het transmissienet, maar ook voor de exploitatie van het transmissienet en het onderhoud ervan, alsook voor de verbetering, de vernieuwing en de uitbreiding van het transmissienet.

Er is een amendement ingediend door de collega's van Agalev-Ecolo om de opdracht van de netbeheerder te beperken tot het louter beheer van het transmissienet. Volgens de indieners zou de inperking van de opdracht van de netbeheerder tegelijk de onafhankelijkheid van de netbeheerder vergroten. De scheiding tussen de producent, de transmissie en de distributie wordt zo gerealiseerd, zonder dat de eigenaar van het transmissienet wordt verplicht zijn eigendom te verkopen. Dit voorstel verwijst naar een systeem dat bestond tot 1995 met Gécoli en CPTe.

Volgens de minister is het duidelijk dat, indien men tot een kwalitatief hoogstaande dienstverlening inzake transmissiediensten wil komen, het noodzakelijk is de netbeheerder de volledige operationele controle toe te kennen over de volledige transmissieactiviteit. Alleen op die manier kan de veiligheid en de bedrijfszekerheid van het transportnet worden gegarandeerd. Ook kan zo worden vermeden dat een verkeerde investeringspolitiek of een slecht onderhoud van het net de transportkosten doen oplopen.

Het amendement is door de commissie verworpen.

Bij amendement van de regering werd een *corporate governance*-bepaling ingelast, mede als antwoord op de debatten met betrekking tot de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de netbeheerder. De vennootschappen naar Belgisch recht met een sterke positie op de Belgische elektriciteitsmarkt moeten ervoor zorgen in hun intern besluitvormingsproces aangepaste mechanismen in te bouwen om te vermijden dat belangenconflicten vanwege verbonden of geassocieerde ondernemingen ertoe leiden dat beslissingen worden getroffen of strategieën worden aangenomen die de wezenlijke

belangen van de consumenten of de correcte uitvoering van de openbare dienstverplichtingen van de betrokken onderneming kunnen schaden.

Het gehele wetsontwerp werd aangenomen met 8 stemmen tegen 1 en 2 onthoudingen.

Mijnheer de voorzitter, in een latere fase van het debat zal ik, met uw goedvinden, mijn persoonlijke bedenkingen omtrent dit ontwerp naar voren brengen.

De **voorzitter**: De heer Paul De Grauwe heeft het woord.

De heer **Paul De Grauwe** (VLD): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, zoals de verslaggeefster reeds heeft gezegd, gaat het hier over een ontwerp dat tot doel heeft de elektriciteitsmarkt te liberaliseren. Als liberaal kan ik er mij alleen maar over verheugen dat een dergelijk ontwerp hier ter bespreking voorligt en hoogstwaarschijnlijk wordt goedgekeurd. Ik steun de algemene filosofie die aan de basis ligt van dit ontwerp.

Mijnheer de voorzitter, ik was ook bijzonder verheugd bij de vaststelling hoe liberaal mijn collega's in de commissie zijn geworden. Ik denk aan u, mijnheer de minister, maar ook aan de heer De Richter en aan de heer Deleuze, die uit een niet helemaal verwachte hoek opdoken. Ik heb tot mijn genoegen een aantal enthousiaste liberale pleidooien mogen horen, ook van de heer Van Dienderen, over het belang van de concurrentie en de grote voordelen van de vrije concurrentie.

Het heeft mij bijzonder verheugd te zien dat wij allen liberalen zijn geworden. Net als de heer Jourdain die zich in "le Bourgeois gentilhomme" niet bewust was van het feit dat hij proza sprak, hebben we hier te maken met een aantal mensen die zich niet bewust zijn van het feit dat ze liberaal geworden zijn en dat ze een deel van de liberale filosofie hebben overgenomen. Dit is uiteraard goed voor de gemeenschap, maar voor mij is het enigszins vervelend omdat een groot deel van het liberale betoog dat ik hier anders zou kunnen houden reeds verwoord werd. Mijnheer de minister, u zult het mij niet kwalijk nemen dat ik in mijn betoog nog iets liberaler wil zijn dan u.

De voordelen van een open, concurrentieel systeem voor elektriciteit behoeven geen betoog. Het kan echter nuttig zijn om eens na te gaan van waar die voordelen komen. Ik analyseer even het systeem dat we tot nog toe hebben gekend. Wij kenden monopolies die er voor zorgden dat de consument te veel

betaalde en de elektriciteitsmaatschappijen te grote winsten maakten. Dat is inherent aan een monopolie. De overheid probeerde hier iets aan te doen door de bureaucratische weg van de controle te volgen. Er was een controlecomité dat onder meer de prijzen moest reguleren en er voor moest zorgen dat de consumenten niet te veel betaalden. De ervaring heeft ons geleerd dat dit niet goed functioneert. De controleur wordt in feite gecontroleerd door degene die aan de controle onderworpen is. Dat hoeft ons niet te verwonderen aangezien in een gemonopoliseerde markt ook de informatie gemonopoliseerd is. De controleur is dus volledig afhankelijk van de monopolist voor zijn informatie. Daarom willen wij de zaken nu op een andere manier aanpakken en de concurrentie laten spelen binnen deze markt. Wij juichen dit project dus zoals gezegd toe.

Toch wil ik een aantal kritieken formuleren met betrekking tot het feit dat dit project op bepaalde punten niet ver genoeg gaat. Met andere woorden, de mogelijkheden van concurrentie worden niet voldoende uitgebuit. In eerste instantie is er de timing van de liberalisering. Als ik minister was geweest, zou ik dit alles sneller hebben doorgevoerd. Ik wil hier echter niet te zwaar aan tillen en kan begrip opbrengen voor het argument dat de overgang naar het nieuwe systeem tijd vergt. Dit is dan ook niet de essentie van mijn kritiek.

De essentie van mijn kritiek heeft te maken met een ander deel van het project, namelijk de scheiding van productie en transmissie. Dit ontwerp heeft immers als doel deze scheiding te verwezenlijken. Alle experts hebben ons verteld dat dit van essentieel belang is. Als wij de markt meer concurrentieel maken, moet dat in de eerste plaats aan de kant van de productie gebeuren. Er kunnen nu nieuwe producenten worden aangesproken. Het transmissienet vormt echter in essentie een natuurlijk monopolie waar we moeilijk onder uit kunnen komen. Daar blijft dus mogelijk een monopolie bestaan. Productie en transmissie moeten dan ook uit elkaar worden gehouden. Het slechtste dat kan gebeuren, is dat de producent de transmissie zou blijven controleren. Het gevolg zou zijn dat hij wel concurrentie zou krijgen bij de productie maar dat hij op het vlak van de transmissie veilig zou zijn en vrijwel een monopoliepositie zou innemen. Hierdoor zou de concurrentie worden afgezwakt. Om dit probleem op te lossen, voorziet dit ontwerp in de scheiding van productie en transmissie. Dit gebeurt niet alleen

door het oprichten van twee onafhankelijke maatschappijen maar ook door het opleggen van allerlei regels met betrekking tot *corporate governance* die zouden moeten garanderen dat de netbeheerder onafhankelijk en autonoom is. Op papier lijkt dit allemaal mooi en wij staan hier zeker achter. Mijn kritiek luidt dan ook niet dat er geen regels inzake *corporate governance* en autonomie mogen zijn; ze zijn integendeel noodzakelijk.

Wij zijn echter van mening dat dit ontwerp niet ver genoeg strekt in de zin dat hierin onvoldoende voorwaarden tot werkelijke autonomie worden geïdentificeerd en beschreven.

Een van die voorwaarden is dat de eigendom van beide ondernemingen moet worden gescheiden. Immers, blijft Electrabel direct of indirect eigenaar van het transmissienet, dan moeten wij ons niet de illusie maken dat de regels die worden opgesteld ooit veel meer waard zullen zijn dan het papier waarop zij worden gedrukt. Scheiding van eigendom is een essentiële voorwaarde, om de autonomie van het transmissiebedrijf te garanderen.

Dit lijkt misschien abstract en daarom zal ik het illustreren aan de hand van een paar voorbeelden. Artikel 14 van het ontwerp stipuleert dat de personeelsleden van de netbeheerder gebonden zijn door het beroepsgeheim. Zij mogen aldus geen vertrouwelijke gegevens aan derden bezorgen, inclusief aan de producent. Maar aangezien Electrabel eigenaar blijft van het transmissienet zal het bedrijf zelf de bestuurders aanduiden. Hoe kan de netbeheerder functioneren wanneer de wet bepaalt dat het personeel geen informatie mag doorspelen aan de producent, dus evenmin aan hun eigen bestuurders? In werkelijkheid zal de informatie wel degelijk worden doorgespeeld en terechtkomen bij de producent. De papieren autonomie zal niet kunnen worden omgezet in de praktijk, precies omdat de eigenaar van het transmissiebedrijf ook eigenaar van de productie is.

Het is een illusie en het getuigt van naïefheid ervan uit te gaan dat als de wet bepaalt dat het transmissiebedrijf autonoom moet zijn, zulks ook zal stroken met de realiteit. Wat in dit geval determinerend is, is de eigendomsstructuur. Indien hieraan niets wordt gedaan, kan de autonomie geenszins worden gegarandeerd.

Tweede voorbeeld. Artikel 12 bepaalt dat de transporttarieven van die aard moeten zijn dat de capaciteit van het transmissienet wordt geoptimaliseerd. Het is echter duidelijk dat als productie

en transmissie in dezelfde handen zijn, de tariefstructuur van het transportbedrijf zal worden bepaald in functie van de noden van het productiebedrijf. Met andere woorden, Electrabel moet haar productiecapaciteit optimaliseren en in het kader daarvan zal de tariefstructuur van het transmissiebedrijf worden opgesteld. Het zal bijzonder moeilijk, zo niet onmogelijk zijn, beide van elkaar te scheiden. Dit zal alweer belangenvermenging tot gevolg hebben en wat in de wet ook moge worden ingeschreven, het zal er geen enkele invloed op hebben.

Vandaar dat wij een amendement indienden - het werd in de commissie door alle oppositiepartijen gesteund - waarin wij voorstellen een stap verder te zetten op de weg van de autonomie en deze te versterken door te bepalen dat de directe of indirecte participaties van de producent in het transmissiebedrijf een bepaald percentage niet meer mogen overschrijden, zodat er geen controle meer mogelijk is. Dit amendement volgt de logica van het ontwerp dat precies tot doel heeft de autonomie van het transmissiebedrijf te garanderen.

Er is echter nog een ander aspect aan dit probleem verbonden, dat ik even wil beklemtonen. Iedereen weet dat Electrabel wordt gecontroleerd door Suez, een Franse holdingmaatschappij.

Op dit ogenblik wordt de controle op de productie en de transmissie van elektriciteit - eigenlijk op heel de elektriciteitsmarkt in België - uitgeoefend door deze Franse holding. Het voorliggend ontwerp zal daarin geen verandering brengen. De bestaande toestand van controle door een buitenlandse holding wordt ongemoeid gelaten. Dit is geen goede zaak. Mijn bezwaren hebben niets vandoen met nationalistische gevoelens. Het is echter niet goed dat de controle in handen van 1 holding is. In de toekomst zal daaraan niets veranderen tenzij op het vlak van de eigendom wordt ingegrepen.

Ik betreurt dat de minister niet bereid is de stap te zetten naar een feitelijke autonomie. Mocht ons amendement terzake wél worden goedgekeurd, dan zouden we Suez kunnen verplichten haar belangen in de transmissie van de hand te doen zodat andere bedrijven in deze markt een rol kunnen spelen en zouden we de monopoliepositie doorbreken. De enige oplossing is een scheiding van de eigendom van productie en transmissie. Ik kan best begrijpen dat Electrabel zich tegen dit voorstel verzet omdat de maatschappij

inziet dat een dergelijke scheiding niet alleen haar quasi-monopoliepositie in gevaar brengt maar vooral de winstgevendheid van haar activiteiten zal doen dalen.

Mijnheer de minister, ik begrijp niet waarom de regering zich tegen een voorstel verzet dat de versterking van de concurrentie in de elektriciteitsmarkt - een van de doelstellingen van dit ontwerp - helpt realiseren. Een grotere concurrentie komt de consument immers ten goede.

Mijnheer de voorzitter, collega's, alhoewel ik grif toegeef dat dit ontwerp een aantal positieve punten bevat, betreurt ik dat de regering niet bereid was de ultieme stap te zetten inzake een volledige concurrentie in deze marktsector.

De voorzitter: Mevrouw Simonne Creyf heeft het woord.

Mevrouw Simonne Creyf (CVP): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het voorliggend ontwerp is bijzonder belangrijk omdat de vrijmaking van de energiemarkt verstrekkende gevolgen zal hebben op economisch vlak niet alleen voor de nutsbedrijven zelf maar ook voor de klanten en voor de Belgische economie in het algemeen.

Het al of niet goed functioneren van de vrijgemaakte elektriciteitsmarkt zal de concurrentiepositie van de Belgische bedrijven beïnvloeden. Het wetsontwerp is eveneens belangrijk op sociaal vlak. Elektriciteit is immers een essentieel basisproduct. De vrijmaking van de elektriciteitsmarkt zal ook gevolgen hebben op milieuvlak én op de financiën van de lokale overheden die meerderheidsaandeelhouder zijn in de distributie. Ten slotte zal het wetsontwerp eveneens gevolgen hebben voor de sector zelf, onder meer inzake tewerkstelling.

De CVP sluit zich aan bij de algemene doelstellingen van het ontwerp.

De Europese richtlijn biedt de lidstaten aanzienlijke beslissingsvrijheid om de richtlijnen om te zetten in eigen wetgeving.

De wijze waarop dit door België is gebeurd, draagt onze goedkeuring weg, ook al hebben wij waarschuwingen laten horen. Ik wil nog een aantal vragen stellen in verband met de uitvoering en inzake een aantal aspecten onze bezorgdheid vertolken. Daartoe zal ik een viertal punten aanhalen.

Ten eerste, de geleidelijke opening van de markt. Tijdens de bespreking hebben wij gemerkt dat iedereen dezelfde

bezorgdheid deelt, met name de vrees voor twee markten: een vrije markt voor de grote klanten met goede prijzen en alle voordelen van de liberalisering en een beschermde, afgegrensde gesloten markt voor de distributie waarop bovendien kosten van universele dienstverlening en nucleaire nazorg zouden kunnen worden afgewenteld. Er moet worden vermeden dat de elektriciteitsproducent steeds lagere elektriciteitstarieven gaat aanrekenen voor de grote bedrijven en steeds hogere prijzen aan de intercommunales en dus aan de gezinnen en de KMO's. Daarom moet worden vermeden dat allerlei kosten die voortvloeien uit de verplichtingen inzake de nucleaire nazorg, het milieu, een duurzaam energiebeleid en de universele dienstverlening wel worden doorgerekend in de elektriciteitstarieven voor de huishoudens en niet in die van de grote bedrijven. Er moet ook worden vermeden dat op kosten van de huishoudens hoge winstmarges worden gerealiseerd, terwijl de winstmarges op de verkoop van elektriciteit aan de grote bedrijven minimaal zijn.

Kruissubsidies tussen categorieën van afnemers moeten meer dan ooit worden verboden en effectief gecontroleerd. Het wetsontwerp voorziet in een aantal principes en waarborgen. Het Controlecomité en de CRE moeten erop toezien dat geen kruissubsidiëring gebeurt. Zij hebben hier een bijzonder belangrijke controletaak. Verder wordt erin voorzien dat de elektriciteitstarieven voor gezinnen en KMO's, die vandaag tot de hoogste van Europa behoren, geleidelijk worden afgestemd op de tarieven die voor deze categorieën gelden in de andere Europese landen.

Mijnheer de minister, de operationalisering en uitvoering via uitvoeringsbesluiten van deze principes vragen een blijvende waakzaamheid. Het is nochtans mijn mening dat de opening van de markt sneller zal verlopen dan politiek gepland. Ik denk dat de realiteit van de markt het proces zal versnellen. Het is nu reeds duidelijk dat het Belgische bedrijfsleven niet zal aanvaarden dat België achterblijft op het liberaliseringstempo van de buurlanden, voornamelijk op dat van Nederland en Duitsland. Ook de distributie-intercommunales zijn in feite grote afnemers, groter dan de grote bedrijven. In de praktijk mag volgens mij worden verwacht dat de gemeenten en de intercommunales vroeger dan het jaar 2007 zullen worden geconfronteerd met de marktwerking en daarvoor kunnen een aantal goede redenen worden opgesomd.

In de eerste plaats verloopt het vrijmaken van de elektriciteitsmarkten voor bedrijven in een aantal landen bijzonder snel, bijvoorbeeld in het Verenigd Koninkrijk of Duitsland. In de Scandinavische landen werd ook de distributiesector reeds geliberaliseerd. Vrije keuze van distributeur behoort zelfs voor particulieren tot de mogelijkheden omdat de functie van distributienetbeheerder en elektriciteitsdistributeur wordt gescheiden.

Daarnaast zullen omwille van een grote Europese overcapaciteit - tot 50% - de elektriciteitsprijzen voor de bedrijven in een vrije markt spectaculair snel dalen. Dit is onder meer het geval omdat elke lidstaat vroeger apart een eigen reservecapaciteit wenste aan te houden. Overcapaciteit leidt tot dumpingprijzen. Wij zien dat in de markten rondom ons.

Wellicht zal elektriciteit een product worden als petroleum, met gespecialiseerde markten waar men koopt en verkoopt. Op deze markten zullen elektriciteitsbrokers actief zijn. De prijzen zullen ongetwijfeld naar beneden dalen. Men mag dus vrij snel verwachten dat de middelgrote ondernemingen, gevolgd door de kleine ondernemingen, zware druk zullen uitoefenen om ook te kunnen profiteren van deze verlaagde prijzen. Ik denk daarbij alleen al aan bedrijven uit grensgebieden.

De huidige Vlaamse overheid pleit voor een snellere liberalisering, onder andere ten voordele van de KMO's. Zij is bevoegd voor de distributiesector en de klanten daarvan. Het wetsontwerp voorziet er nu reeds in dat naarmate de klanten van de intercommunales het recht krijgen vrij hun elektriciteitsproducent te kiezen, ook de intercommunales dit zullen krijgen voor het gedeelte van hun elektriciteitsaankopen dat zij aan deze vrije klanten leveren. Ook dit zal tot een bepaalde spanning leiden, waarvan men zich moet afvragen hoe lang die behouden zal kunnen blijven. Het is ook de vraag of de stelling dat de Belgische intercommunales gebonden zijn aan Electrabel via de langetermijncontracten en dat zij ook vanuit de Belgische wetgeving niet verkiesbaar zijn vóór 2007, wel zo waterdicht is als dit op het eerste zicht lijkt. Een aantal contracten van zuivere intercommunales loopt vroeger af dan 2007. In België was er nooit een wettelijk monopolie. Is het juridisch zeker dat zij toch per se bij een Belgische producent zullen moeten blijven tot 2007 omdat zij volgens de wet niet verkiesbaar zijn? Vandaar mijn mening dat intercommunales vroeger dan verwacht spelers zullen worden op de markt. Ik denk dat veel gemeenten

en gemeentelijke verantwoordelijken zich daarvan nog niet goed bewust zijn. De evolutie kan echter zware consequenties hebben voor de gemeenten en vooral voor hun inkomsten. De intercommunales bereiden zich voor en de gemeenten zullen in elk geval op termijn moeten beslissen wat te doen met hun participaties in de distributiesector. Ofwel verkopen zij hun aandelen, ofwel worden zij enkel netbeheerder, ofwel blijven zij participeren in de elektriciteitsdistributiemaatschappijen. In elk geval, de opening van de elektriciteitsmarkt biedt ook aan de gemeenten en de intercommunales een aantal opportuniteiten die - laten wij het hopen - op een dynamische manier zullen worden aangewend ten voordele van de gezinnen en de gemeenten.

Vervolgens is er nog de transmissie. In de transmissie ligt de sleutel voor de liberalisering. Twee factoren zijn belangrijk: de onafhankelijkheid van de transportnetbeheerder en de transport- en transmissietarieven. Wat de onafhankelijkheid van de transportnetbeheerder betreft, heb ik er eerder reeds op gewezen dat het wetsontwerp in een aantal waarborgen van onafhankelijkheid voorziet. Wij hebben hierover gediscussieerd. Wij geloven dat er wettelijk inderdaad voldoende waarborgen zijn. Het wetsontwerp gaat trouwens verder dan waarin juridisch werd voorzien in de richtlijn. Voor ons zijn dat voldoende garanties voor onafhankelijkheid. Ik voeg hieraan nog toe dat indien dit niet het geval mocht zijn, er waarschijnlijk wel onmiddellijk klacht zal worden ingediend bij de commissie. Ook wat dat betreft zullen de garanties op het terrein wel leiden tot voldoende onafhankelijkheid. Over deze onafhankelijkheid maak ik mij minder zorgen dan over de transporttarieven.

De voorzitter: De heer Paul De Grauwe heeft het woord.

De heer Paul De Grauwe (VLD): Mijnheer de voorzitter, het lijkt mij toch bijzonder naïef te denken dat twee ondernemingen - transport en productie - met dezelfde eigenaar onafhankelijk zullen handelen. In dit wetsontwerp wordt inderdaad een dergelijke onafhankelijkheid vooropgesteld maar ook het verbod op kruissubsidies staat reeds jaren in de wet en iedereen weet dat de controle daarop onmogelijk is vanwege een gebrek aan middelen en correcte informatie. Laten we toch realistisch zijn: zolang beide ondernemingen dezelfde eigenaar hebben, zal er geen sprake zijn van onafhankelijkheid. Ik begrijp niet waarom men zich blijft verzetten tegen een instrument om deze

onafhankelijkheid mogelijk te maken. Iedereen is het eens over de doelstelling, namelijk onafhankelijkheid van beide ondernemingen. Wij stellen een instrument voor dat een dergelijke onafhankelijkheid kan garanderen. Laten we toch rekening houden met de economische realiteit.

De voorzitter: Mevrouw Simonne Creyf heeft het woord.

Mevrouw Simonne Creyf (CVP): Mijnheer de voorzitter, ik zou collega De Grauwe willen zeggen dat een aandeelhouder met een minderheidsparticipatie toch ook een zekere invloed kan doen gelden. Enkel en alleen een minderheidsparticipatie bezitten, biedt volgens mij ook onvoldoende garanties. Wat zijn de mogelijkheden voor de eigenaar van het net? Ofwel evolueren we naar een nationalisering - wat onbetaalbaar is -, ofwel komt alles in handen van nieuwe aandeelhouders. U stelt voor de eigenaar slechts een beperkt aandeel te laten hebben in de vennootschap. Volgens mij biedt zo'n minderheidsparticipatie geen enkele garantie.

De voorzitter: De heer Paul De Grauwe heeft het woord.

De heer Paul De Grauwe (VLD): Mijnheer de voorzitter, ik wil zonder probleem een nieuw amendement indienen met een nog kleinere participatie. Mevrouw Creyf, als u zich zorgen maakt over 20% wil ik dit laten dalen tot 5% of zelfs minder. Het gaat er vooral om ervoor te zorgen dat de eigenaar van de productie niet tegelijkertijd eigenaar is van het transport. Dit is een heel eenvoudig principe. Volgens mij is het zelfs mogelijk dat het transport in handen komt van een Belgische eigenaar. Op dat moment zouden we misschien wat meer controle hebben over die onderneming want nu zit alles in Franse handen.

De voorzitter: De heer Hugo Van Dienderen heeft het woord.

De heer Hugo Van Dienderen (ECOLO-AGALEV): Mijnheer de voorzitter, ik meen dat het voorstel van collega De Grauwe inderdaad voor een veel betere onafhankelijkheid kan zorgen.

Er bestaat nog een andere oplossing. We zouden de eigendom, het onderhoud, de ontwikkeling, de herstelling van het transmissienet kunnen scheiden van het gebruik van dit net. De huidige eigenaar van het transmissienet, Electrabel, kan de eerste taken blijven waarborgen. Het

gebruik en het beheer van dit net zouden we kunnen afsplitsen van het eigendomsrecht. De overheid zou dit eventueel in handen kunnen nemen omdat dit beantwoordt aan een natuurlijk monopolie. De overheid zou op dat ogenblik de verschillende actoren die zich op de elektriciteitsmarkt aandienen een absolute gelijkheid kunnen garanderen. Dit lijkt mij een gezondere toestand dan wat er nu bestaat. Ook al is in dit wetsontwerp in een boekhoudkundige scheiding voorzien, zal Electrabel indirect blijven beslissen over de tarieven. Zij kunnen dit als een ontradingselement gebruiken voor andere elektriciteitsproducenten.

Met andere woorden, waarom splitst u het beheer niet af van de eigendom, het onderhoud enzovoort om op die manier de onafhankelijkheid te garanderen, wat u ook vooropstaat? Is dat geen veel betere manier?

Mevrouw **Simonne Creyf** (CVP): Mijnheer Van Dienderen, ik heb reeds op die opmerking, die u overigens in een amendement hebt verwoord, in commissie gerepliceerd en er zopas in mijn verslag naar verwezen. De controle, het beheer en de werking van het transmissienet kunnen pas optimaal gebeuren indien men deze functies niet scheidt. Er is in een aantal wettelijke garanties voorzien. Die gaan overigens verder dan wat de Europese richtlijn met het oog op de volledige liberalisering oplegt, want Europa vraagt enkel een scheiding van de boekhouding. België heeft - ik onderstreep het nogmaals - een aparte vennootschap met eigen aandelen opgericht. Bovendien zijn er nog andere waarborgen.

Vergeten wij evenmin dat wie zich op een of andere manier benadeeld voelt doordat de netbeheerder zich niet onafhankelijk zou hebben opgesteld, onmiddellijk klacht kan indienen. Welnu, de onafhankelijke netbeheerder kan zich zoiets niet permitteren.

De heer **Hugo Van Dienderen** (ECOLO-AGALEV): Mevrouw Creyf, het verwondert mij dat u hier ook niet komt aandragen met het argument van Electrabel dat er een veiligheidsrisico verbonden is aan de splitsing van die functies.

Mevrouw **Simonne Creyf** (CVP): Mijnheer Van Dienderen, ik verdedig hier het standpunt van de CVP.

De heer **Hugo Van Dienderen** (ECOLO-AGALEV): Ik heb wel vastgesteld dat dit argument ook door de minister naar voren is gebracht nadat het door Electrabel werd opgeworpen.

Alleszins was het netbeheer vóór 1995 decennialang van de eigendom afgesplitst, en dit zonder veiligheidsproblemen! Het ontwerp pakt de monopolisering door Electrabel sinds de jaren '90 enkel boekhoudkundig aan en niet ten gronde.

De **voorzitter**: Mevrouw Simonne Creyf heeft het woord.

Mevrouw **Simonne Creyf** (CVP): Mijnheer de voorzitter, ik had zopas gezegd dat de onafhankelijkheid van de netbeheerder gewaarborgd is, maar dat ik mij zorgen maak over de transporttarieven die nu reeds aanzienlijk zijn. Er zijn de kosten voor de aansluiting, de transformatie, het vervoer en de distributie. Welnu, deze kosten wegen zwaar door in de eindprijs van de elektriciteit. Hoe hoger de transporttarieven, hoe minder liberalisering. Met andere woorden, deze tarieven worden een sleutelfactor voor de liberalisering en zullen bepalen of men werkelijk vrij een elektriciteitsproducent kan kiezen.

De commissie voor de regulering van de elektriciteit zal hierop nauwlettend moeten toezien. Dit wordt, mijns inziens, zelfs een van haar belangrijkste opdrachten. Precies omdat de prijzen reeds hoog liggen, zal erover moeten worden gewaakt dat ze niet onterecht nog verder de hoogte in schieten. Welnu, de mogelijkheid bestaat dat de verplichting tot universele dienstverlening die tot doel heeft iedereen en overal kwaliteitsvolle elektriciteit tegen betaalbare prijzen te garanderen, in de transporttarieven wordt verrekend. Voor ons is de universele dienstverlening onontbeerlijk, maar ze moet wel zuiver en scherp worden gedefinieerd en rationeel georganiseerd.

Vandaar dat de rol van de CRE bijzonder belangrijk is.

Als derde punt wil ik zeggen dat de liberalisering ook gevolgen zal hebben voor de elektriciteitssector zelf, meer bepaald op het vlak van de herstructureren, investeringen en werkgelegenheid.

De druk op de prijzen, nieuwe energieleveranciers, nieuwe spelers op de markt, zoals de *traders*, zullen de sector veranderen. De tot nu toe beschermde sector zal in de toekomst moeten opereren in een niet meer beschermd kader. Wij willen de wens en de verwachting uitspreken dat de herstructurering van de sector gebeurt op een sociaal aanvaardbare manier.

Als laatste punt wil ik nog de verrekening van de kosten van de ontmanteling van kerncentrales aanhalen.

In tegenstelling tot de provisies voor de opslag en de berging van het afval die aan het Niras worden overgemaakt, blijven de provisies voor de ontmanteling van de kerncentrales in de boeken staan van de producenten.

Gegeven de deregulering van de markten en de globalisering van de activiteiten moet de overheid hier een zakelijke waarborg verwerven opdat de financiële middelen nodig voor de ontmanteling beschikbaar zouden zijn op het ogenblik dat ze nodig zijn.

Vandaar dat ik suggereer een deel van het transmissienet aan de overheid te geven als zakelijke waarborg voor de kosten van de ontmanteling van de kerncentrales. Aldus zullen middelen beschikbaar zijn op het ogenblik dat het nodig is.

Mijnheer de voorzitter, tot slot wens ik te onderstrepen dat wij de uitvoering op de voet zullen volgen.

Le **président**: La parole est à M. Olivier Deleuze.

M. **Olivier Deleuze** (ECOLO-AGALEV): Monsieur le président, monsieur le vice-premier ministre, chers collègues, pour abonder quelques instants seulement dans le sens des propos tenus par M. De Grauwe, la libéralisation du marché de l'électricité aura un grand avantage: celui d'apporter plus de transparence dans les coûts. Par conséquent, cette libéralisation entraînera la fin progressive de la production d'électricité par voie nucléaire. En effet, ce type d'énergie ne peut exister que si certains des coûts qu'elle engendre sont reportés sur la collectivité. Je pense particulièrement à deux d'entre eux: le premier est la gestion des déchets et le deuxième concerne la couverture des risques d'accidents.

En ce qui concerne la gestion des déchets et le démantèlement des centrales, je voudrais souligner deux éléments importants.

L'évaluation des coûts telle qu'elle est réalisée en Belgique porte sur 130 à 140 milliards de francs belges pour le démantèlement des centrales et la gestion de l'ensemble des déchets. Comparons-la à l'évaluation faite par la firme KPMG en Grande-Bretagne lors de la privatisation des centrales: dix fois supérieure à l'évaluation faite en Belgique, à puissance installée égale! Bien sûr, je n'ignore pas que les centrales nucléaires installées en Grande-Bretagne sont d'un autre type que chez nous. Elle sont plus petites et plus anciennes. Mais personne ne me fera croire que ces seuls facteurs

peuvent expliquer le rapport de 1 à 10 dans l'évaluation des coûts entre nos deux pays. Monsieur le ministre, la seule réponse que j'ai obtenue de votre prédécesseur, M. Di Rupo, à ce sujet, est que le calcul des coûts effectués en Grande-Bretagne prenait également en compte le nucléaire militaire. C'est absolument faux, le rapport de KPMG n'évoque nulle part le nucléaire militaire.

Pour l'industrie nucléaire, il est donc très important que ces coûts soient évalués au plus bas possible. Pourquoi ? Parce qu'il existe un très spectaculaire arrêté royal de mars 1981 prévoyant qu'une fois effectué le transfert des déchets à l'ONDRAF, ce dernier peut réclamer des surcoûts aux producteurs pendant seulement 50 ans. Au bout de ce laps de temps, s'il apparaissait que les coûts estimés étaient insuffisants et par conséquent les provisions également, il est trop tard pour réagir. Voilà la manière dont le secteur nucléaire parvient à socialiser les coûts de sa très profitable activité. C'est à cette condition que cette énergie est rentable. Qui peut calculer à combien revient le stockage des déchets, ne fût-ce que les déchets faiblement radioactifs qu'il faut garder pendant 300 ans ? J'aimerais savoir qui pourra me donner un taux d'actualisation sur 3 siècles, sans parler du stockage des déchets hautement radioactifs dont la demi-vie est de 26 000 ans pour le plutonium, par exemple. Chers collègues, nous sommes en 1999 et non en 1999 ! Par conséquent, personne ne peut calculer combien cela va coûter. Et nous n'hésitons pas à prendre la responsabilité de transmettre aux nombreuses générations futures ces déchets qui resteront actifs pendant des générations et des générations. D'ici là, Electrabel aura disparu et ce sera à nous de payer les pots cassés.

La deuxième manière dont les coûts sont socialisés est la couverture du risque d'accident. En vertu des conventions de Paris et de Bruxelles, ratifiées par la Belgique et parues au Moniteur le 31 août 1985, la responsabilité civile des producteurs d'électricité en matière nucléaire est plafonnée à 4 milliards de francs belges en cas de problème.

Au-delà de ce montant, l'Etat est responsable, avec un plafond de 16 milliards de francs belges. Il s'agit donc d'une activité totalement privée pour laquelle les coûts sont socialisés. En cas de problème, la société privée, dont les bénéfices se montent à 37 milliards de francs par an, supportera les frais jusqu'à concurrence de 4 milliards. Mais au-delà de ce montant,

les coûts seront supportés par nous tous. Voilà une autre manière spectaculaire de socialiser les coûts de cette activité !

Heureusement, la libéralisation du marché de l'électricité constituera un frein à cette manière de faire. Effectivement, monsieur De Grauwe, en constatant l'activité de la société nationalisée française EDF et la façon dont ce mammoth promeut le nucléaire, je perds mes dernières illusions sur le bienfait de la nationalisation des moyens de production.

Mais si la loi belge, qui transpose la directive, a cet avantage, elle a aussi de nombreux inconvénients. J'en passerai quelques-uns en revue, en me basant sur les amendements que nous avons réintroduits en séance plénière.

En premier lieu, la loi n'exclut pas formellement la construction de nouvelles centrales nucléaires, ni le rallongement de la durée de vie des centrales existantes. Aujourd'hui en Europe, seules la France et la Grande-Bretagne n'ont pas de moratoire de droit ou de fait en matière nucléaire. Tous les autres pays d'Europe soit en ont un de droit ou de fait, soit ont décidé d'abandonner le nucléaire, soit ne l'ont jamais utilisé. Seuls les deux membres du Conseil de sécurité continuent à développer coûte que coûte cette énergie. Même si la France a été obligée d'en abandonner les aspects les plus triviaux comme la surgénération, elle continue à utiliser envers et contre tout cette énergie.

La Belgique connaît un moratoire de fait, mais pas de droit. J'aurais souhaité que ce moratoire devienne un moratoire de droit. Malheureusement, notre amendement a été repoussé en commission; je l'ai réintroduit en séance plénière pour des raisons pédagogiques.

J'en arrive à l'enjeu concernant la durée de vie des centrales. Comme le secteur nucléaire sait fort bien qu'il ne sera pas possible de recevoir les autorisations pour construire de nouvelles centrales, il veut rallonger la durée de vie des centrales existantes. Vous avez déclaré, monsieur le ministre, dans "La Libre Belgique" qu'au départ, la durée de vie des centrales était de 30 ans et qu'il était urgent de reposer le problème de leur existence. C'était l'une des raisons pour lesquelles vous aviez institué le groupe "Ampère". Dans le rapport de l'ONDRAF, il est question d'une durée de vie de 40 ans. De leur côté, les électriciens veulent défendre une durée de vie plus longue. Il me semble déraisonnable que des équipements, qui ont été conçus pour une durée de vie de 30 ans, soient utilisés pendant 60 ans.

Devons-nous prendre le risque de rallonger la durée de vie de ces équipements ? Je ne le crois pas. C'est pourquoi nous avons introduit notre amendement n° 1.

Deuxième inconvénient de cette loi : le curieux mélange qu'elle institue entre l'accès réglementé et l'accès négocié au réseau, l'accès négocié étant réservé aux gros consommateurs. Voilà l'organisation de l'inégalité et, par conséquent, l'organisation de la subsidiarité croisée. On fera en effet en sorte que les gros consommateurs puissent avoir accès au réseau à des conditions plus favorables que les petits consommateurs qui subiront les conditions réglementaires. Ce "patchwork" nous déplaît. Par conséquent, nous voulons le supprimer par notre amendement n° 2.

Troisième inconvénient de la loi : les distributeurs accèdent au marché bien après les gros consommateurs. C'est le scandale des contrats de troisième type entre les intercommunales, dont une grande partie de mes collègues sont administrateurs, et Electrabel. Cette société - qui est libérale quand cela lui plaît - sentant la libéralisation arriver - et par conséquent, la concurrence -, a appâté les administrateurs politiques des intercommunales en versant de l'argent aux intercommunales, et ce de manière à établir son monopole au moins à 75% jusque 2011.

Donc, aujourd'hui, ceux d'entre mes collègues qui sont administrateurs de ces intercommunales ont fait en sorte que les petits consommateurs continuent à payer cher, puisque ces derniers seront captifs à 75% jusqu'en 2011.

Cet accord entre la société qui détient le monopole de fait et les responsables politiques dans les intercommunales est un véritable scandale. "C'est toudi les ptits qu'on spotche !". Et cela se fait avec la complicité de beaucoup de mes collègues.

Comme nous ne sommes pas d'accord avec cela, nous avons introduit l'amendement n° 3. Il est très clair et veut faire en sorte que la libéralisation profite en même temps aux petits et aux gros consommateurs. Cela nous évitera de retomber dans le syndrome du téléphone : ceux qui téléphonent en international voient leurs coûts diminuer et ceux qui vont à la cabine pour téléphoner en zonal paient un prix épouvantable.

Demain, si ce texte n'est pas modifié, ceux qui consomment beaucoup vont être avantagés et ceux qui consomment peu seront garrottés jusqu'en 2011. Ce principe est totalement indéfendable.

Notre amendement suivant concerne les "stranded costs". Je reconnais que ce domaine connaît une évolution positive. En effet, la première lettre du gouvernement était maximaliste au plus haut point. M. Di Rupo voulait faire passer comme "stranded costs" les coûts de démantèlement et de gestion des déchets nucléaires. Comme si la société Electrabel n'était pas informée que sa production d'électricité générerait des déchets à gérer et des centrales à démanteler. Que le marché soit libéralisé ou pas, le tableau de Mendeleïev et les réactions chimiques restent les mêmes ! C'est donc heureusement raté ! A ce jour, il y a encore trois "stranded costs" que l'on va essayer de nous faire avaler. Et on ne nous parle pas le moins du monde des "stranded benefits". Ceux-ci font déjà partie du passé. On vient de découvrir la catastrophe absolue : les pensions, les contrats à long terme - notamment ceux avec Statoil - et le passif nucléaire. Tout cela comme si les installations de Mol et de Dessel étaient là uniquement pour la recherche scientifique et académique, et non pas pour développer des activités de retraitement des déchets nucléaires et de surgénération.

Nous ne sommes pas d'accord avec ce principe des "stranded costs". D'accord, on ne parle plus aujourd'hui de 130 ou 140 milliards, mais de montants bien inférieurs. Vous avez cité un chiffre concernant le passif nucléaire qui se situait aux alentours des 10 milliards. Je n'ai pas encore vu de chiffres pour Statoil ou pour les pensions : je ne peux donc pas encore évaluer. Peut-être votre réponse me fournira-t-elle cette précision.

Quelle est la diminution du volume de la pilule qu'on veut nous faire avaler ? Bien que celui-ci ait sensiblement diminué, la pilule n'est pas encore avalable.

Le **président** : La parole est au ministre.

M. **Poncelet**, vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Énergie : Monsieur le président, je n'ai pas pour habitude d'intervenir pendant les discours des orateurs. Toutefois, je ne puis laisser échapper ce que vient de dire M. Deleuze à propos des activités du centre d'études nucléaires à Mol. Au nom de l'objectivité, on ne peut vraiment pas prétendre que tout ce qui a été fait depuis 40, 45 ou 50 ans à Mol était imputable aux producteurs d'électricité. Mon rôle n'est pas de les défendre, mais il est un fait que ce centre a acquis une expertise nationale et internationale, qui a bénéficié à d'autres entreprises que les

seuls producteurs d'électricité. Je prendrai pour seul exemple - même si vous ne serez probablement pas d'accord sur l'usage que l'on en fait - l'utilisation des radios isotopes dans les milieux médicaux. Cette activité n'a rien à voir avec les producteurs d'électricité. Elle a été construite petit à petit au centre d'études nucléaires à Mol, et ensuite à l'institut des radio-éléments à Fleurus, et, en toute objectivité, elle ne peut pas être imputée aux producteurs d'électricité.

Je voulais simplement apporter une petite nuance au caractère un peu absolu de ce que vous venez de dire.

M. **Olivier Deleuze** (ECOLO-AGALEV) : Monsieur le ministre, à nuance, nuance et demie. Je n'ai rien contre l'emploi de radios isotopes dans la médecine. Qui serais-je pour juger de l'activité des médecins en matière de radios isotopes ?

Par contre, ce que je n'aime pas, c'est chaque fois l'alibi de la recherche et l'alibi des radios isotopes. C'est l'arbre derrière lequel se cache la forêt de ceux qui produisent de l'électricité par voie nucléaire.

Admettons que la partie médicale puisse être exclue des activités directement profitables à Electrabel. Mais qu'en est-il de tout le reste, de l'énorme reste - Eurochimic, etc. -, toutes ces sociétés qui étaient uniquement destinées à rendre l'activité nucléaire rentable le plus vite possible en Belgique, y compris dans ses aspects les plus controversés auxquels, heureusement, vous venez de mettre fin, à savoir les aspects de retraitement et, en aval, de surgénération ? On ne me fera pas avaler que ces choses-là n'ont pas comme but exclusif de produire de l'électricité par voie nucléaire.

Si on veut retirer de ces activités les - tout au plus - 10% qui concernent les activités médicales, je veux bien. Mais on nous présente toujours les choses en mettant en avant les activités médicales ou de recherche fondamentale du nucléaire pour faire passer tout le reste et je ne suis pas d'accord avec cette stratégie.

L'amendement suivant concerne le fait que, sempiternellement, on considère comme une source d'énergie renouvelable l'incinération des déchets ménagers. Je veux bien que les déchets ménagers soient renouvelables dans la mesure où chacun en produit un kilo par jour. Mais considérer qu'au point de vue environnemental et durable l'incinération des déchets ménagers est une activité renouvelable est un non-sens. La conséquence du fait que vous

considérez cela comme une source d'énergie renouvelable est que vous vous réservez la possibilité dans la loi de subsidier Watco puisque les sources d'énergie renouvelables peuvent faire l'objet d'une subside via un fonds spécial alimenté par les consommateurs d'électricité. Il est très possible au Roi, et donc au gouvernement, d'organiser la subside de Watco. Si c'est cela une loi soit sociale (subside de Watco par les consommateurs d'électricité) soit durable (encourager l'incinération des déchets au même titre que l'éolien, le solaire ou les économies d'énergie), c'est une aberration. Notre amendement n° 6 est donc destiné à supprimer les mots "incinération de déchets ménagers" dans la définition des sources d'énergie renouvelables à l'article 2 de la loi.

L'indépendance du gestionnaire du réseau est insuffisante pour deux raisons. La première est que ce sont les propriétaires du réseau qui proposent le gestionnaire du réseau. Pour nous, il ne doit pas en être ainsi. Le choix doit revenir à la commission de régulation de l'électricité. Si cette commission prend en compte l'ensemble des intérêts de notre société et pas seulement les intérêts du propriétaire du réseau et si sa composition est équilibrée, il me semble équitable que ce soit elle qui ait la possibilité de proposer au gouvernement le gestionnaire du réseau.

La deuxième raison pour laquelle nous estimons qu'il n'y a pas d'indépendance a déjà été évoquée par Mme Creyf. En effet, le gestionnaire du réseau est également l'opérateur technique. Or, il n'y a pas de raison à cela ! Ce n'est pas une condition nécessaire. Mais cela a une conséquence : celui qui a l'information décide. C'est ce que certains de mes collègues vivent dans les intercommunales mixtes. Mais qui a l'information ? Ce n'est pas l'administrateur politique, ce n'est pas M. Vandebossche de la SPE, c'est M. Hansen. Ici aussi, le gestionnaire du réseau, celui qui décidera, c'est celui qui a l'information technique. Le même phénomène se reproduit donc. Nous avons de nombreuses institutions, des commissions "ronflantes", impressionnantes, mais en réalité, c'est toujours celui qui a l'information qui décide. Ce sera donc Electrabel sous un faux nez. Je ne suis pas d'accord avec cela et c'est la portée de l'amendement n° 8.

Les obligations de service public ne valent pas pour les distributeurs. Ce n'est pas prévu. Pour moi, ce n'est pas possible car s'il y a bien des gens qui peuvent mettre en oeuvre des politiques efficaces d'utilisation rationnelle de l'énergie, ce sont les distributeurs.

Ceux-ci - donc les intercommunales - pourraient donc être rémunérés autrement qu'au kW/h vendu, c'est-à-dire au service rendu.

Ce serait beaucoup mieux. On cite chaque fois la mythique Interlectra. Je ne sais pas s'il y en a d'autres ici, comme en Hollande. Des subsides et des mécanismes d'aides permettraient au consommateur individuel d'acquérir des équipements moins consommateurs d'énergie, coûtant plus cher à l'investissement mais amortis après un certain temps. Le consommateur individuel n'a pas un comportement d'agent économique rationnel. Celui qui, dans une grande surface, a le choix entre une ampoule à incandescence à 80 francs et une ampoule "économique" à 300 francs, doit déjà être un véritable FUNDI pour choisir l'ampoule à 300 francs. Par contre, si un mécanisme me permet d'acheter ces ampoules au même prix et permet au distributeur de ne pas modifier pour autant ma facture d'électricité pendant un certain temps afin qu'il puisse s'y retrouver grâce à la différence entre ma consommation effective et le montant de mes factures, mon comportement d'agent économique sera plus rationnel et meilleur pour l'environnement.

Malheureusement, le pouvoir fédéral se coupe de la possibilité de forcer les distributeurs à suivre une politique rationnelle en matière d'énergie. Je le regrette, ce n'est pas mon option. Si vous partagez notre point de vue, je vous propose de voter l'amendement n° 9.

Je termine par l'amendement n° 30 pour réfuter votre déclaration de tout à l'heure. Le plan indicatif est rédigé à titre purement académique. C'est presque de *labezigheidstherapie*. Rien dans la loi n'oblige d'en tenir compte, ni de près ni de loin. Or, la directive n'empêche pas qu'un des critères d'octroi d'un permis de bâtir ou d'exploitation d'une unité de production d'électricité soit la cohérence avec le plan indicatif. N'employons donc pas cet argument.

Je veux bien entendre un argument du type libéral, "laissez-les faire et ce sera le paradis", la directive va dans ce sens mais elle n'interdit pas qu'une des conditions que le Roi peut suivre pour octroyer des permis à des unités de production soit la cohérence avec le plan indicatif, pour qu'il soit un peu plus qu'une *bezigheidstherapie* pour universitaires.

Si vous voulez que le travail des universitaires serve à quelque chose, je vous propose de voter mon amendement n° 30.

Quant à notre vote sur l'ensemble, il sera probablement négatif sauf si certains de nos amendements sont adoptés.

Le président : La parole est à M. Roger Hotermans.

M. Roger Hotermans (PRL-FDF) : Monsieur le président, monsieur le vice-premier ministre, chers collègues, à certains moments de ce débat, comme M. De Grauwe et au risque de déplaire encore un peu plus à M. Deleuze, je pourrais me laisser bercer par la suave illusion d'assister à un congrès libéral à l'échelle de la nation. Chacun trouve, en effet, des vertus dans le libéralisme et dans l'ouverture du marché de l'électricité. Chacun a tendance à dire, avec des tonalités différentes selon le secteur, que la transposition de la directive qui prescrit la libéralisation et l'ouverture du marché de l'électricité sera finalement un bien pour tout le monde.

Cette idée générale m'amène à dire au nom du groupe PRL-FDF-MCC que nous sommes heureux - je m'adapte à la nouvelle terminologie, monsieur Deleuze -, que nous nous réjouissons de cette ouverture du marché de l'électricité et de la volonté du gouvernement belge de transposer, avec anticipation, la directive et les normes qu'elle implique.

Toutefois, contrairement à ce que certains pourraient imaginer, nous ne sommes pas des libéraux doctrinaires, au contraire. Je rejoins M. Deleuze, du moins dans l'idée générale qu'il développe et non dans la manière d'y arriver, quand il dit que la libéralisation du marché de l'électricité n'a d'intérêt que si elle va dans le sens de meilleurs tarifs pour les usagers belges, quels qu'ils soient.

En ce qui concerne les clients importants, la Belgique se situe dans la moyenne européenne, mais l'ouverture du marché telle que prévue n'apportera vraisemblablement pas de grand changement dans l'immédiat. Au niveau des tarifs sociaux pratiqués notamment pour les personnes handicapées, la Belgique se situe même à la pointe, car nous sommes le seul pays à appliquer des tarifs sociaux pour certains secteurs.

Par contre, monsieur Deleuze, les prix belges appliqués aux clients résidentiels sont nettement au-dessus de la moyenne et ces derniers ne bénéficieront pas immédiatement de l'ouverture du marché électrique. Fallait-il y procéder ? Ce serait une illusion de procéder immédiatement à cette transposition en

libéralisant aussitôt le marché pour l'ensemble des consommateurs. Le moratoire adopté à cet égard nous paraît répondre à certaines préoccupations et exigences.

C'est pure illusion d'imaginer que le marché belge est strictement comparable au marché de péninsules comme les pays nordiques. L'Espagne et la Grande-Bretagne ont des systèmes encore plus libéraux que celui que nous comptons transposer mais qui, finalement, n'organisent une véritable ouverture de marché qu'à des sociétés nationales. En Allemagne, le manque d'indépendance des nombreux gestionnaires du réseau et le véritable marais réglementaire empêchent une réelle ouverture du marché.

Ce serait une illusion d'imaginer que les prix s'aligneront instantanément si on ouvrait le marché de l'électricité aux consommateurs résidentiels. Le prix de l'électricité n'est pas fonction que de la libéralisation du marché. Toute une série de critères, dont on a largement abordé les implications en commission, peuvent concourir à des fixations de prix plus ou moins élevées en la matière.

Le premier de ces critères est évidemment la possibilité d'accès à des sources d'énergie primaire nationales et abondantes, dont la Belgique est dépourvue. Notre sous-sol ne recèle aucun gisement de gaz naturel et les mines de charbon sont depuis longtemps inexploitées. Les énergies renouvelables hydrauliques et éoliennes sont d'une utilisation très limitée. Par conséquent, nous n'avons d'autre alternative que d'imposer des énergies fossiles ou du combustible nucléaire en l'occurrence. Ce premier facteur influera donc sur le prix.

La régulation des secteurs - on vient de donner l'exemple de l'Allemagne - varie énormément d'un pays à l'autre ainsi que la taille des entreprises, publiques ou privées, sans oublier les conditions d'accès au marché de capitaux. Vous parliez, monsieur Deleuze, de l'EDF, sorte de mammoth nationalisé, mais il s'agit surtout d'une entreprise mammoth nationalisée qui ne rétribue pas le capital investi, qui ne distribue pas de dividendes ! Par conséquent, elle ne peut être mise sur un pied d'égalité avec des entreprises ou des opérateurs privés.

Les charges salariales, les coûts de production et de distribution influent aussi sur ce prix. Les différences de structure de clientèle, les différences de consommation moyenne, les normes en matière de protection de l'environnement ne sont pas unifiées au niveau européen et varient énormément d'un

pays à un autre sans parler du financement, par le secteur, de différents fonds sociaux en faveur des démunis ou des aides extratarifaires au bénéfice des énergies renouvelables ou encore de l'utilisation rationnelle de l'énergie ou du standard du pouvoir d'achat des ménages.

Voilà donc une série de considérations au niveau du prix. Selon moi, la véritable influence de la libéralisation du marché de l'électricité sur le prix sera donc fonction d'une progression dans l'harmonisation des normes européennes sur ces différents aspects que je viens d'évoquer.

A côté du prix, il existe d'autres critères tels que la qualité des conditions de prélèvement. Elle peut diverger. Prenons par exemple un client type qui consomme 1200 kWh par an. En Belgique, la puissance mise à disposition, entraînant un certain niveau de confort pour l'utilisateur, est de l'ordre de 10 kWh; en France et en Italie, elle est limitée à 3 kWh.

Voilà encore matière à harmonisation des marchés européens. L'influence ne sera véritable qu'après réalisation de cette harmonisation. Il est illusoire de croire que l'ouverture immédiate et totale du marché de l'électricité à l'ensemble des consommateurs, grands ou résidentiels, irait dans le sens d'un meilleur service aux usagers.

En revanche, nous marquons notre approbation quant à la progressivité adoptée dans le projet, tout en ajoutant que nous partageons les mêmes vues que celles exprimées par M. Deleuze; cependant, il ne nous paraît pas que les moyens qu'il propose permettront de meilleurs prix de l'énergie électrique.

Néanmoins, tout comme M. De Grauwe, sur certains secteurs, nous avons déposé des amendements et émis des réserves. En effet, nous trouvons que, parfois, trop ou trop peu de mesures de régulation ont été prévues. Par exemple, des mesures ont été prises à l'égard de l'indépendance du gestionnaire du réseau; elles sont très strictes. En commission, nous avons eu l'occasion, entre autres, de critiquer le secret professionnel. Tel qu'il est mentionné dans le projet, il nous paraît difficilement applicable. En effet, s'il concerne aussi les opérateurs et le personnel à disposition, au sein de la même entreprise, la mesure est excessive et inadéquate.

Nous préférons laisser agir le marché tout en garantissant l'indépendance du réseau. Nous avons déposé des amendements qui proposent une meilleure indépendance du gestion-

naire, mais avec des mesures orientées différemment. La Belgique dispose d'opérateurs qui ont fait leurs preuves : ils sont donc fiables. Le sérieux de nos gestionnaires permettra d'avancer sans carcan législatif et réglementaire au-delà de l'acceptable.

Evidemment, nous voterons ce projet de loi; dans l'ensemble, il nous paraît bon. Il laisse néanmoins en suspens une série de questions. Un leitmotiv des écologistes est l'énergie nucléaire; il en fut question en commission. Il convient de réfléchir au-delà des slogans faciles sur le point de savoir par quoi la remplacer dans l'immédiat et sur les changements que sa suppression entraînerait. En réalité, le problème principal consiste dans la gestion des stocks et des déchets; actuellement, il semble relativement bien maîtrisé. Les déchets nucléaires existent et nous n'échapperons pas au problème de leur durée de vie, que les centrales nucléaires ferment ou non, qu'elles soient ou non démantelées. L'importance du stock de déchets n'y changera pas grand-chose. L'important à considérer est la manière de les gérer et de s'en protéger.

Les opposants à la cessation de l'activité de l'énergie nucléaire rétorquent qu'il est impossible d'installer partout des éoliennes pour la remplacer, mais qu'il faudra utiliser pour ce faire d'autres formes d'énergie beaucoup plus polluantes, à court terme, que l'énergie nucléaire elle-même.

M. Olivier Deleuze (ECOLO-AGALEV) : Monsieur Hotermans, la question n'est pas de savoir par quel autre type de centrale on va remplacer la centrale de Tihange. Ce genre de question correspond à la politique de l'offre telle qu'elle existe en Belgique depuis toujours. Il faut se demander comment assurer les services rendus par cette centrale en tenant compte des économies d'énergie. Il ne s'agit donc pas simplement de se demander si on va remplacer le nucléaire par du gaz, du pétrole ou du charbon car ce serait là une mauvaise façon de poser le problème.

Aujourd'hui, les centrales nucléaires produisent à peu près 45 000 gigawatts/heures par an. Cela représente 60% de la production d'électricité en Belgique.

Le professeur Verbruggen estime - et je serai très intéressé de lire les conclusions du groupe AMPERE, dans dix-huit mois - qu'il est déjà possible d'économiser plus ou moins 25 000 gigawatts/heures par an dans les secteurs résidentiel, industriel, etc.

En ce qui concerne la cogénération, c'est le gouvernement lui-même qui, lorsqu'il a approuvé le plan d'équipement début 1996, a demandé aux électriciens de prévoir, par exemple, 500 ou 600 mégawatts électriques de cogénération puissance installée. Il souhaitait, en effet, que les électriciens augmentent substantiellement les quantités prévues à terme comme puissance installée.

Pour 2000, on devrait arriver à 900 ou 1 000 mégawatts avec FINA, BASF, etc.

Les Hollandais, quant à eux, arriveront à 8 000 mégawatts électriques de puissance installée.

D'un point de vue thermodynamique, la cogénération est bien plus efficace que les centrales nucléaires.

Voilà deux exemples qui vous montrent bien que la question n'est pas de savoir si on va remplacer Tihange I par du charbon ou du gaz.

Le président : La parole est à M. Roger Hotermans.

M. Roger Hotermans (PRL-FDF) : Monsieur le président, je suis tout à fait sensible à la dernière remarque de M. Deleuze relative à la cogénération.

Mais tout est dans tout. Vous voulez induire un comportement de consommateur différent de celui qui est habituellement celui des Belges. Cela ne pourra pas se faire du jour au lendemain. Vous ne pouvez pas demander à nos concitoyens de vivre autrement du jour au lendemain parce qu'il faut consommer moins et parce qu'on ne peut plus leur fournir l'énergie dont ils ont besoin pour leur confort de vie.

M. Olivier Deleuze (ECOLO-AGALEV) : Il ne s'agit pas de vivre autrement. A partir du moment où j'ai dans mon salon une lampe qui m'apporte le même confort, qu'elle consomme 1, 15 ou 1 000 watts, cela ne change rien à mon existence. La question est de savoir ce que le pouvoir politique fera pour m'encourager, sans que je sois pénalisé, à m'équiper de lampes consommant 15 watts et non 80 ou 100 watts. Il ne s'agit donc pas de vivre autrement et de retourner au temps des cavernes ou de la semi-caverne.

M. Roger Hotermans (PRL-FDF) : Je partage votre point de vue s'il ne s'agit pas de vivre autrement, s'il s'agit uniquement d'un problème technique - je ne suis pas compétent pour prétendre m'engager dans un tel débat - et si on peut avoir la même luminosité

avec quinze fois moins d'énergie, mais dans ces conditions, il faut nous en donner les moyens. Et la question est de savoir si, actuellement, on est en mesure de le faire sans le nucléaire. Tout est dans tout et on ne peut scinder les préoccupations et les problèmes et dire qu'on se passera du nucléaire à telle échéance tout en vivant de la même manière. M. le ministre qui est ingénieur pourra peut-être nous donner des éléments de réponse à cet égard. Pour ma part, j'en suis incapable. Je dis simplement qu'actuellement, nous ne pouvons pas prendre une décision idéologique et arbitraire et prétendre que nous sommes en mesure de nous passer d'une énergie qui représente, vous l'avez dit vous-même, monsieur Deleuze, 60% de la production d'énergie en Belgique. De toute façon, aujourd'hui, elle ne pourrait être remplacée que par des solutions encore plus polluantes à court terme.

Nous sommes également sensibles à une série d'autres questions qui ont également été abordées.

On a notamment évoqué le problème des communes. Les intercommunales reversent aux communes des dividendes importants.

Certaines communes sont financièrement dépendantes de ces intercommunales. Ici encore, il faudra compenser ou dépenser moins. Dire à ces communes qu'elles ne recevront plus de dividendes du jour au lendemain est impossible : il faudra trouver des mécanismes de compensation dans le cadre des recettes communales.

En ce qui concerne le passif social, on se dirige de plus en plus vers des entreprises qui arriveront à produire plus pour un coût moindre. Cette évolution est inéluctable et celui qui affirme qu'on maintiendra le niveau de l'emploi tel qu'il est aujourd'hui en faisant fi des innovations techniques est un imposteur. Il faut penser à d'autres mécanismes de répartition sociale. Il y aura de moins en moins de travail dans les secteurs de production d'énergie notamment et cette évolution est inéluctable. On produira plus de kilowatts avec moins de personnes employées. La libéralisation du marché provoquera des restructurations de personnel. Ce point nous paraît important et appelle une réponse adéquate.

Reste le problème des coûts échoués, évidemment fondamental. Il a fait l'objet de nombreuses heures de débat en commission. La position adoptée est de retenir trois catégories de coûts échoués : les agents retraités, les gros contrats (Distrigaz par exemple) et le

coût du nucléaire. Le traitement de ces coûts échoués nous paraît un compromis acceptable. Il ne faut pas paralyser la concurrence en imposant plus qu'il n'en faut en la matière. Il ne faut pas non plus faire supporter ces coûts échoués par la clientèle qui reste captive pendant quelques années encore. Il faut que ces coûts soient naturellement répartis non seulement entre les clients captifs mais aussi auprès de ceux qui vont bénéficier de l'ouverture immédiate des réseaux électriques.

Monsieur le président, monsieur le ministre, le groupe PRL-FDF-MCC apportera son soutien à ce projet. Nous aurions voulu l'amender sur certains points mais ils nous paraissent malgré tout moins importants que notre position fondamentale à l'égard de cette problématique. Monsieur le ministre, nous vous rejoignons une fois de plus, comme ce fut le cas pour d'autres projets durant cette législature.

De voorzitter : De heer Robert De Richter heeft het woord.

De heer Robert De Richter (SP) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het wetsontwerp betreffende de elektriciteitsmarkt dat vandaag aan de orde is, laat de SP achter met gemengde gevoelens. Het is het beste voorstel dat wij terzake ontvingen in de voorbije periode. Het staat wel vol goede voornemens, maar het is slechts een kader. Er wordt te veel verwezen naar wat de Koning nog allemaal moet doen. Ik heb dat ook in de commissie al gezegd. De vraag is nu hoe de invulling zal gebeuren. Iedereen weet immers - en zeker de collega's van de CVP - dat de weg naar de hel geplaveid is met goede voornemens. Het is dan ook te betreuren dat bepaalde amendementen op deze tekst wel werden ingediend maar nooit in de commissie zijn besproken. Het parlement komt er hier eigenlijk vrij bekaaid af. Er is immers geen rol van betekenis weggelegd voor het parlement, laat staan een controle, behalve indien dat zou worden geregeld via de nog in te vullen punten. Eigenlijk rekenen wij daar wel op. Wij weten echter hoe de uitvoerende macht de herstructurering van de sector in het verleden liet gebeuren. Meestal gebeurde dit op maat van de sector, na heel veel studie- en lobbywerk vanuit de sector. De uitvoerende macht kon dan uiteindelijk niet echt zwaar meer wegen op alle detailbeslissingen.

Vermits er zoveel onduidelijkheid bestaat, is het goed de prioriteiten van de SP nog even op een rijtje te zetten. Dat gebeurde trouwens ook in de commissie. Zoals de heer De Grauwe al

zei, zijn wij voorstander van een vrije elektriciteitsmarkt, echter niet ten nadele van de kleine verbruiker, van de gemeenten en hun inkomsten en van het leefmilieu. De kleine verbruikers mogen niet het slachtoffer worden van de lagere prijzen die de grootverbruikers worden aangeboden. Als de liberalisering en het invoeren van concurrentie enkel leiden tot een tariefverlaging voor de beperkte groep van de grote industriële verbruikers, die wel mogen onderhandelen over de aankoopprijs van hun elektriciteit, dan komen we van de regen in de drop. Ik hoef niet te herhalen dat de gezinstarieven in België tot de hoogste van Europa behoren en die van de industrie tot de laagste. We moeten dan ook vermijden dat een tariefdaling voor de grootverbruikers nogmaals wordt afgewenteld op de gezinstarieven. Er moet dus over gewaakt worden dat een dergelijke kruissubsidiëring tussen het vrije en het gebonden cliënteel tot elke prijs wordt vermeden.

De voorzitter : De heer Hugo Van Dienderen heeft het woord.

De heer Hugo Van Dienderen (ECOLO-AGALEV) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer De Richter, ik beluister uw kritiek met genoegen. Het komt er echter niet alleen op aan om kritische bedenkingen te formuleren, we moeten ook een wet krijgen die deze kruissubsidiëring tegengaat. De beste remedie om dit tegen te gaan bestaat erin niet alleen de grote verbruikers de voordelen van de vrije markt te geven maar dit ook door te trekken naar de kleine verbruikers. Ook voor hen moet er een liberalisering komen. Waarom steunt u het amendement van de groenen terzake niet ? Zo laten we de markt er immers voor zorgen dat er geen kruissubsidiëring meer bestaat. Het verheugt mij dat wij het in elk geval eens zijn over het feit dat deze kruissubsidiëring tot nu toe zeer omvangrijk was. Het controlecomité, dat zijn taak via dit ontwerp bestendig ziet, was in het verleden dus niet in staat om dit tegen te gaan, ondanks de goede wil van sommige leden.

De heer Robert De Richter (SP) : Mijnheer Van Dienderen, voorrecht sluit ik mij aan bij wat mevrouw Creyf daarnet zei.

Ik ben er zeker van dat dit voor de distributiemaatschappijen nog vóór 2006 het geval zal zijn.

De heer Hugo Van Dienderen (ECOLO-AGALEV) : Quid met de wet terzake ?

De heer **Robert De Richter** (SP): In de wetgeving werden de mogelijkheden opengelaten.

Ik beklemtoon dat wij erop zullen toezien dat die mogelijkheden ook worden opengelaten en dat de distributiemaatschappijen daarop kunnen inspelen. Uiteraard behoort dit tot de vrije keuze van de distributiemaatschappijen.

Ten tweede, de gemeenten moeten een essentiële schakel blijven op de elektriciteitsmarkt en op het vlak van het milieu moet de liberalisering worden ingepast in een duurzaam energiebeleid.

Ik geef toe, mijnheer Van Dienderen, dat bepaalde artikels van het wetsontwerp nu reeds duidelijker hadden kunnen worden opgesteld. In dat verband denk ik bijvoorbeeld aan het probleem van de *stranded costs*, waaraan in de commissie ernstig werd gewerkt en gesleuteld. Welnu, er werden heel wat elementen weggelaten uit de oorspronkelijke opsomming in de brief van minister Di Rupo die destijds terzake bevoegd was.

Laten wij elkaar echter niets wijsmaken. Wat zijn *stranded costs* precies? Het zijn kosten die door de sector moeten worden gedragen en die een concurrentieel nadeel opleveren, maar die zich niet zouden voordoen in een vrije marktomgeving. Anders gezegd zijn het door de politiek opgelegde kosten die een normaal bedrijf niet zonder meer zou pikken. Mocht ik zeer brutaal zijn, dan zou ik zeggen dat dit in België een grapje is. Immers, was het de overheid die tijdens de voorbije jaren Electrabel "stuurde" of "stuurden" Electrabel en Tractebel niet eerder zelf de politiek? De cruciale vraag is of hieraan in de toekomst iets kan worden veranderd. Een enkele keer moesten Electrabel en Tractebel luisteren, met name toen van overheidswege de facto een verbod werd gelegd op de bouw van nieuwe kerncentrales. Daarvoor zijn zij ons momenteel nog steeds dankbaar.

Het probleem, mijnheer De Grauwe, is de onafhankelijkheid van de transportnetbeheerder. Heel wat amendementen en voorstellen werden in dat verband ingediend. Sommige stappen werden reeds ondernomen, maar waakzaamheid blijft hoe dan ook geboden.

Elk transportnet voor elektriciteit vormt een natuurlijk monopolie. Het spreekt bijgevolg vanzelf dat een dergelijk transportnet onafhankelijk moet worden beheerd. Daarnaast moet men streven. Wij hadden het liefst het transportnet gesocialiseerd, maar financieel gezien bleek dit momenteel niet mogelijk.

Uiteraard bestaan er andere mogelijkheden tot publieke verankering via de gemeenten.

Ik denk onder meer aan de aandelen die ze bezitten in Electrabel. Het kan geen probleem zijn dit percentage aandelen te vergroten. Andere mogelijkheid is de gemeenteholding van het Gemeentekrediet die nog steeds naarstig op zoek is naar te financieren marktsegmenten.

De SP heeft deze voorstellen niet als amendement ingediend omdat de Vlaamse socialistische partijen die in dit land gemeentelijke bevoegdheden uitoefenen van gedachten willen wisselen. Als ik goed ben ingelicht - de onderhandelingen zijn nog niet beëindigd - is men bereid via de aandelenstructuur een grotere publieke inbreng in het transportnet toe te laten.

De voorzitter: De heer Hugo Van Dienderen heeft het woord.

De heer **Hugo Van Dienderen** (ECOLO-AGALEV): Mijnheer de voorzitter, de heer De Richter zegt terecht dat de markt slechts goed kan functioneren als de productie en de transmissie gescheiden worden. Hij voegt eraan toe het transmissienet te willen kopen voor de overheid maar beschikt niet over de nodige financiën.

Mijnheer De Richter, waarom steunt u het amendement van de groenen niet? Voor ons mogen Electrabel en SPE eigenaar van het transmissienet blijven. De overheid zal echter het gebruik ervan regelen? Zij moet ervoor zorgen dat al de producenten van elektriciteit op dezelfde manier worden behandeld zodat de markt optimaal kan functioneren.

Professor Verbruggen heeft voorgerekend dat de computers die hiervoor moeten worden aangekocht een boekwaarde van 25 miljoen frank hebben. Dit is een bedrag dat de overheid kan betalen.

De voorzitter: De heer Paul De Grauwe heeft het woord.

De heer **Paul De Grauwe** (VLD): Mijnheer de voorzitter, ik wens wat dieper in te gaan op het voorstel van de heer De Richter dat de overheid geheel of gedeeltelijk eigenaar zou zijn van het transmissienet.

Ik hoop dat we terzake uit de naoorlogse periode de nodige lessen hebben getrokken. Als de overheid zelf producent wordt, identificeert zij zich ook met de belangen van de producent. Dit betekent dat de overheid zal streven naar zo hoog mogelijke prijzen om zo

veel mogelijk winst te maken. Een inschakeling in het productieproces stelt de overheid voor de verscheurende keuze tussen de belangen van de producent en de belangen van de consument.

Mijnheer De Richter, ons voorstel is, mijns inziens, een betere formule. Laat de productie over aan de ondernemingen. De overheid moet een betere controle uitoefenen en kan dan de belangen van de maatschappij én die van de consument verdedigen. Dit systeem versterkt de positie van de overheid. Ik roep u op af te stappen van de oude ideologische fetisjen die uw partij blijft meesleuren. Stap af van de oude romantische betogen dat de overheid in het productieproces een vinger in de pap moet hebben. Wordt zakelijker. Dat is de enige manier om een betere en sterkere overheid te krijgen.

De voorzitter: De heer Robert De Richter heeft het woord.

De heer **Robert De Richter** (SP): Mijnheer de voorzitter, collega's, de SP zegt duidelijk dat nationaliseren niet meer van deze tijd is. De Vlaamse socialistische willen via de marktprijncipes werken. Dit betekent dat de overheid een vinger in de pap krijgt door een aandelenstructuur.

Ons voorstel staat lijnrecht tegenover dat van de heer Van Dienderen. De groenen willen dat de overheid de aandelen opeist. De economische wetmatigheid is anders.

Mijnheer De Grauwe, mijn voorstel heeft geen betrekking op de productie maar op de transmissie.

Zoals bepaald in het wetsontwerp moet boekhoudkundig deze structuur in afzonderlijke maatschappijen zijn ondergebracht. Het is dan goed mogelijk dat men aandelen verwerft in de component die werkt voor transport en distributie. Men kan bijvoorbeeld twee van de drie componenten nemen. Ik geef een voorbeeld. Ik veranker niet via de federale staat, noch via een overkoepelende administratie, maar wel via de gemeenten, dus in feite via de "kleingebruikers". Het zijn die "kleingebruikers" en de winsten die zij hebben in de gemeenten via de distributie, die dan kunnen worden aangewend om het geheel voor de toekomst veilig te stellen en te stabiliseren. Ik denk zelfs dat Electrabel daar niets op tegen zal hebben, want in feite dient het ook hun zaak. Men krijgt een samenwerking, een coëxistentie van een particuliere partner met een overheidspartner die beiden hun toekomst veilig moeten kunnen stellen.

Veronderstel even in een rampscenario dat de distributie niet meer als monopolie aan de gemeenten zou zijn toegewezen. Alleen voor Vlaanderen is dat een verlies van 30 miljard frank inkomsten voor de gemeenten. Laten wij dat veiligstellen. Als dit zou wegvallen, zal men vroeg of laat, ook in het federale parlement, worden geconfronteerd met een enorme toename van te heffen belastingen om deze 30 miljard frank te genereren. Ik heb liever dat de huidige structuur blijft weliswaar met een versterkte transport- en distributiecomponent.

Mijnheer de voorzitter, collega's, de milieucomponent en de sociale component zijn volgens mij niet voldoende uit de verf gekomen. De openbare algemene principes moeten worden gehandhaafd.

In deze wet had een duurzaam energiebeleid een meer prominente rol toebedeeld moeten krijgen, die in de principes van de liberalisering kon worden ingepast.

In de commissie heb ik reeds het hoofdstuk van de tarieven aangesneden. Ik zal hierop nu niet terugkomen. De SP is van mening dat in de plaats van de degressieve tarieven naargelang het meergebruik, wij moeten evolueren naar lineaire tarieven en liefst nog naar progressief stijgende tarieven bij een hoger energieverbruik.

Mijnheer de voorzitter, wij zullen donderdag de uitslag van de stemming kunnen noteren.

Le **président**: La parole est à M. Richard Fournaux.

M. Richard Fournaux (PSC): Monsieur le président, monsieur le ministre, chers collègues, il est normal qu'un parti de la majorité soutienne son ministre. Vous entendrez donc un tout autre son de cloche que dans les interventions précédentes.

Je voudrais, en quatre points, dire pourquoi nous soutenons ce projet. Il s'agit :

- de la protection du consommateur,
- des aspects environnementaux, - de l'indépendance du gestionnaire du réseau et

- de l'accélération de l'ouverture des marchés à la concurrence, y compris pour le gaz.

Mon intervention fournira des réponses à quelques questions qui ont été évoquées.

Avant tout, il est fondamental de rappeler que ce projet traduit une avancée majeure du secteur de l'électricité depuis 1945. Rien que cela vaut la peine d'être souligné.

J'aborderai d'abord le volet de la protection des petits consommateurs et la lutte contre les subsides croisés.

Ce sujet a longuement été évoqué à cette tribune, à juste titre d'ailleurs.

A la suite de l'ouverture du marché de l'électricité à la concurrence, celui-ci sera temporairement constitué de deux segments distincts. Sur le marché ouvert, les consommateurs auront, dès le départ, toute liberté de s'approvisionner auprès du fournisseur de leur choix. Sur le marché réglementé, la plupart des consommateurs resteront liés aux sociétés de distribution. Le premier segment du marché est appelé à s'accroître au fil du processus d'ouverture à la concurrence, au détriment du second. Il s'agit donc bien d'un processus évolutif.

Il est indispensable que les consommateurs présents sur chacun de ces segments puissent bénéficier au plus tôt des avantages de l'ouverture du marché à la concurrence. Il s'agit donc de mettre en place un système qui profite à l'ensemble des consommateurs et qui ne s'opère pas au détriment de la part du marché qui reste active. Je crois que tout le monde est d'accord en ce qui concerne cet objectif.

Pour s'en assurer, le cadre d'un système strict de contrôle et de régulation est organisé par le projet de loi en discussion. C'est en effet au régulateur qu'il reviendra de veiller à empêcher les subsides croisés entre les catégories de consommateurs.

Plus précisément, le comité de contrôle de l'électricité et du gaz poursuivra les missions qui sont les siennes actuellement en ce qui concerne la partie captive du marché. Il disposera pour ce faire de toutes les informations qui lui seront nécessaires. La commission de régulation de l'électricité devra en effet coopérer avec le comité de contrôle en vue de permettre à celui-ci de vérifier l'absence de subsides croisés entre catégories de clients.

Pour éviter toute atteinte à la confidentialité des informations lors de leur transfert entre la commission de régulation de l'électricité et le comité de contrôle, le secret professionnel est imposé à tous.

Le conseil général de la commission de régulation de l'électricité devra également veiller, avec le comité de contrôle, à la coordination des activités de la commission et du comité de contrôle.

Contrairement à la situation actuelle, le comité de contrôle se verra imposer, dans le cadre de sa mission de tarification, des critères stricts, parmi lesquels l'absence de subsides croisés entre catégories de clients.

A ces éléments s'ajoute le maintien par le projet de loi en discussion de tous les instruments qui sont à la base de la politique actuellement menée en matière de conditions de fourniture, notamment aux plus démunis.

Le projet de loi maintient le rôle du comité de contrôle à l'égard de la clientèle non éligible. Il préserve donc l'expérience et les compétences que le comité développe au niveau des mesures sociales applicables à la clientèle susceptible de rencontrer notamment des difficultés de paiement.

Le projet de loi maintient également la possibilité pour le ministère des Affaires économiques de fixer des prix maximaux.

Enfin, lors de la conférence interministérielle de l'Economie et de l'Energie - le 9 décembre dernier -, les représentants de l'autorité fédérale et des régions ont demandé explicitement qu'un dialogue s'instaure en vue de la conclusion d'un accord de coopération portant notamment sur les aspects sociaux de conditions de fourniture dans le cadre des obligations de service public développées au niveau de la distribution.

Ceci doit garantir que, même lorsque les sociétés de distribution deviendront éligibles, de telles dispositions pourront être maintenues.

Deuxième élément : les aspects environnementaux.

La politique environnementale est une matière essentiellement de compétence régionale. La loi spéciale des réformes institutionnelles du 8 août 1980 prévoit en effet que les compétences régionales en matière d'énergie portent sur les aspects régionaux de l'énergie et en tout cas les sources nouvelles d'énergie à l'exception de celles liées à l'énergie nucléaire et sur l'utilisation rationnelle de l'énergie.

M. Herman De Croo (vLD): Qu'est-ce que cela signifie exactement ?

M. Richard Fournaux (PSC): Cela veut dire qu'il faut resituer chacun dans l'exercice normal de ses missions. Sauf pour l'énergie nucléaire, qui reste de compétence fédérale toutes les nouvelles sources d'énergie imaginables (on a notamment parlé du traitement des

déchets) peuvent être de compétence régionale. De même, l'utilisation rationnelle de l'énergie, c'est-à-dire tout ce que M. Deleuze a qualifié d'économies d'énergie potentielles, le frein à la dépense continue d'énergie, peut être traitée par les Régions. Si le fédéral veut aborder ces matières d'une manière ou d'une autre, il doit le faire par l'intermédiaire de la conférence interministérielle.

M. Herman De Croo (VLD) : Et l'énergie solaire ?

M. Richard Fournaux (PSC) : Pour moi, cela pourrait être de compétence régionale.

Dans ce contexte, le gouvernement fédéral est allé aussi loin qu'il a pu. En effet, l'exposé des motifs du projet de loi prévoit que, dans le respect des compétences de chacun, il s'agira, dans le cadre de la transposition de la directive, de :

- s'inscrire dans la ligne des politiques environnementales définies aux échelons international, national et régional, notamment dans le domaine du développement durable et dans le cadre des accords de Kyoto concernant la réduction des émissions de CO₂ et d'autres gaz à effet de serre;

- assurer le respect et le développement d'une politique d'utilisation rationnelle de l'énergie passant par l'encouragement à l'utilisation de sources d'énergie primaires diversifiées et de sources d'énergie renouvelables - on a cité l'énergie hydraulique, l'énergie éolienne, etc. - et bien sûr la cogénération (production combinée d'électricité et de chaleur).

De plus, lors de la conférence interministérielle de l'économie et de l'énergie du 9 décembre, il a été convenu qu'un dialogue serait instauré en vue de la conclusion d'un éventuel accord de coopération pour examiner comment, dans le respect de leurs compétences respectives, les Régions et le gouvernement fédéral pourront encourager au mieux les sources d'énergie renouvelables dans un marché libéralisé.

Quant au corps du projet de loi, il contient plusieurs techniques de promotion des sources d'énergie renouvelables dans les limites strictes des compétences fédérales.

1. Organisation du marché telle qu'un volume minimal d'électricité produite au départ de sources d'énergie renouvelables soit écoulee à un prix minimal.

2. Un mécanisme de financement est prévu et destiné à compenser la différence entre le prix du marché et le coût du kW/h produit au départ de sources d'énergie renouvelables.

3. Parmi les critères d'appel des centrales pour le gestionnaire du réseau du transport est prévue la possibilité de donner la priorité, dans la mesure du possible compte tenu de la sécurité d'approvisionnement nécessaire, aux installations de production qui utilisent des sources d'énergie renouvelables et aux unités de cogénération.

4. Le cadre juridique nécessaire à la construction du plus grand parc éolien "off-shore" d'Europe, au large des côtes belges, est mis en place par le projet de loi qui vous est soumis.

M. Herman De Croo (VLD) : "Off-shore" signifie hors des eaux territoriales. Est-ce une compétence fédérale ou régionale ?

M. Richard Fournaux (PSC) : Fédérale.

M. Herman De Croo (VLD) : Donc, le vent est fédéral et le soleil est régional.

M. Richard Fournaux (PSC) : Le projet de loi contient également des dispositions en matière de cogénération. Il prévoit en effet que le Roi pourra, par arrêté délibéré en conseil des ministres et après concertation avec les gouvernements de Régions, autoriser le ministre à fixer, sur recommandation du comité de contrôle, des prix minimaux pour l'achat d'électricité produite par voie de cogénération et répondant aux critères de qualité qu'il fixe en vue de la fourniture à des clients n'ayant pas la qualité de clients éligibles.

Notons que ce paragraphe a été ajouté au texte à la demande des Régions.

Une telle mesure servirait de soutien aux obligations d'achat de pareille électricité que les Régions imposeraient aux distributeurs, à titre d'obligation de service public par exemple. D'éventuels critères qualitatifs devraient donc correspondre à ceux retenus par les Régions.

L'ouverture du marché de l'électricité à la concurrence devrait, par ailleurs, avoir un impact positif sur le développement de grandes unités de cogénération, en raison des possibilités étendues de vente d'électricité ainsi produite.

Enfin, il faut noter que l'ouverture du marché du gaz favorisera le développement de la cogénération, à la suite de la diminution attendue du prix du gaz.

Troisième élément, l'indépendance du gestionnaire du réseau. Je serai bref parce que beaucoup en ont déjà parlé ici. La formule choisie par le projet de loi consiste à inviter les propriétaires du réseau à désigner un gestionnaire de réseau, tout en veillant à ce que les conditions d'une indépendance totale soient remplies. Cette démarche est explicitement proposée par la directive européenne et est utilisée dans la plupart des Etats membres de l'Union européenne.

Un ensemble de mesures énumérées dans le chapitre 3 de la loi en projet et l'action de la commission de régulation de l'électricité vont garantir cette indépendance, la transparence, l'objectivité et la non-discrimination des actions nécessaires pour le bon fonctionnement du marché de l'électricité.

Tout d'abord, alors que la directive se contente d'exiger que le gestionnaire du réseau soit indépendant, au moins sur le plan de la gestion, la loi impose une entité juridique séparée des activités de production et de distribution, dans le but d'éviter les conflits qui pourraient résulter d'un cumul de ces activités.

Il est également interdit au gestionnaire du réseau de s'engager dans des activités qui ne s'inscrivent pas dans le cadre de sa mission de gestion des flux d'électricité, pour éviter qu'il ne se serve de sa position de monopole naturel pour fausser la concurrence sur d'autres segments du marché de l'électricité.

De plus, le projet de loi prévoit des règles relatives à la composition et au fonctionnement des organes de gestion, ainsi que des mesures de *corporate governance*, visant à assurer l'autonomie de gestion du gestionnaire du réseau. Il définit des principes stricts d'indépendance du personnel, de confidentialité de données commerciales et de non-discrimination en faveur des entreprises liées.

Lors de l'accomplissement de ses missions, le gestionnaire du réseau de transport sera, en outre, soumis à un règlement technique. Les prix qu'il appliquera seront approuvés, chaque année, par la commission de régulation de l'électricité et devront respecter une structure générale définie par le Roi.

Les investissements relatifs au réseau de transport seront contrôlés par le biais du plan de développement du réseau.

Le quatrième point est l'accélération de l'ouverture des marchés de l'électricité et du gaz à la concurrence. Il me semble utile de rappeler ici que, constatant la

rapidité avec laquelle les autres Etats membres de l'Union européenne transposaient la directive Electricité et l'ouverture accélérée des marchés qui en résultait, le gouvernement a décidé de hâter la transposition de la directive dans la législation belge. Cette décision fut prise afin que tout retard de transposition ne puisse nuire à la compétitivité des opérateurs belges sur la scène européenne ni, j'y insiste, à celle des entreprises consommatrices et aux intérêts des consommateurs résidentiels qui devaient pouvoir bénéficier des avantages du marché ouvert, en termes de réduction de prix.

Pour le marché du gaz, il s'avère que les autres Etats membres de l'Union européenne sont décidés à transcrire, dans le plus bref délai, les prescrits de la directive Gaz dans leur droit interne. L'accélération de cette transposition en Europe est notamment justifiée par le fait que les deux secteurs sont fortement imbriqués, à différents niveaux, mais surtout parce que les producteurs d'électricité sont les plus grands consommateurs de gaz naturel en Europe.

La directive Gaz prévoyant leur éligibilité immédiate, sa transposition accélérée leur permet de cumuler les avantages liés à l'ouverture simultanée des deux marchés et d'en faire profiter l'ensemble de leurs consommateurs, tout en affirmant leur position concurrentielle en Europe.

L'évolution technologique en matière de moteurs et de turbines à gaz a eu pour effet de réduire la force concurrentielle de la production centralisée classique d'électricité, par rapport à une production plus décentralisée.

L'apparition de telles techniques de production, qui présentent aussi d'évidents avantages sous l'aspect environnemental, sera le moteur de la concurrence sur le marché de l'électricité.

C'est pourquoi toute incertitude quant à l'organisation future du marché du gaz doit disparaître aussi rapidement que possible. Ce n'est que de cette manière qu'un climat d'investissement stable et propice à l'ouverture du marché de l'électricité pourra s'installer.

Les projets de loi "Gaz" et "Electricité" sont donc considérés comme deux volets complémentaires et interdépendants d'un projet global de réforme du secteur en Belgique. Le projet de loi relatif à l'organisation du marché de l'électricité implique donc une réforme

fondamentale du marché énergétique belge en prévoyant notamment une restructuration profonde de la régulation du marché de l'énergie dans notre pays.

Pour le segment ouvert du marché, un nouvel organe de régulation est créé. Les missions de l'actuel comité de contrôle de l'électricité et du gaz, qui est actuellement compétent pour la régulation tant du marché du gaz que du marché de l'électricité sont limitées au segment fermé du marché.

Cette réforme doit également être menée pour le secteur du gaz.

Cela signifie pour nous qu'aussi longtemps que la réforme du marché du gaz reste inachevée, la régulation du marché de l'électricité pourra difficilement devenir opérationnelle. La réforme du marché de l'électricité ne pourra donc être pleinement accomplie que lorsque le projet de loi "Gaz" sera approuvé.

Notre position comprend donc deux volets : le travail accompli et soumis au vote de l'assemblée plénière et le volet à venir avec la partie gaz. C'est en fonction de ces deux éléments que nous apporterons donc notre soutien plein et entier au ministre Poncelet et au gouvernement.

De voorzitter : De heer Hugo Van Dienderen heeft het woord.

De heer Hugo Van Dienderen (ECOLO-AGALEV) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik ben het op een punt eens met de vorige spreker: het gaat hier inderdaad om een belangrijke materie. Elektriciteit is een van de fundamenteën van de industriële en ook de post-industriële samenleving. Daarmee houdt de verwantschap echter op.

Ik stel vast dat de liberale collega's dit wetsontwerp vrij gunstig gezind zijn omdat in de titel de term liberalisering werd gebruikt. Wij hebben zo'n dogmatische voorkeur niet. Het is niet omdat die term er al dan niet in voorkomt, dat het hier zou gaan om een goed of slecht wetsontwerp. Wij kijken vooral naar wat dit oplevert voor kleine gebruikers, voor kleine en middelgrote ondernemingen en voor het milieu. Op dit vlak is dit wetsontwerp een gemiste kans.

We hadden de kans de elektriciteitsmarkt op een grondige manier te reorganiseren zodat sociale en ecologische imperatieven konden doorwegen. Zulke elementen komen wel voor in de toelichting, maar zelfs eminente leden van de meerderheid hebben de grootste

twijfels bij de realisatie van die doelstellingen. Precies daarom komen zij heel braaf aan de minister vragen rekening te houden met een aantal verwachtingen.

Collega's, dit wetsontwerp heeft eigenlijk maar weinig te maken met liberalisering. Het heeft daarentegen alles te maken met de monopoliepositie van Electrabel. Die positie wordt door dit wetsontwerp - voor de schijn moeten een aantal aanpassingen worden doorgevoerd - niet aangetast. Vanuit die sterke monopoliepositie kunnen Electrabel, Tractebel en Suez andere markten te lijf gaan om daar dan te profiteren van een echte vrijheid van handelen terwijl ze hier in België hun monopolie kunnen behouden. Dit monopolie hebben ze vooral het afgelopen decennium op een zeer vooruitziende manier kunnen opbouwen. Ze hebben transmissie en productie met mekaar verbonden. Ze hebben de distributie naar de kleine gebruikers tot 2011 voor hen veilig gesteld door de invoering van de derde generatie contracten. En de regering laat betijen. Het is maatwerk in het voordeel van Electrabel.

Collega's Crefy en De Richter komen hier zeggen dat het nu maar eens moet gedaan zijn met die kruissubsidies. Een pragmatische aanpak van dit probleem bestaat er volgens ons in de lat voor de verschillende actoren op de markt gelijk te leggen. Nu liberaliseert men een van de actoren en na vijf of tien jaar zal men de andere actoren misschien dezelfde mogelijkheden bieden.

Mijnheer de minister, tijdens de hoorzitting heeft professor Verbruggen gezegd dat degenen die 60% van de elektriciteit verbruiken - de kleinverbruikers - 94% van de winst van Electrabel opleveren. Zij die 40% verbruiken - de grootverbruikers - leveren maar een goede 5% van de winst. Collega Ansoms heeft andere cijfers van het controlecomité aangebracht die evenwel niet konden worden verklaard. Ik heb u daarover heel precieze vragen gesteld waarop u op de valreep nietszeggend heeft geantwoord. Ik vind dit laatste trouwens een heel bedenkelijke parlementaire praktijk. Ik begrijp niet dat de meerderheid accepteert dat er wordt gestemd over een wetsontwerp vooraleer alle vragen van de commissie zijn beantwoord.

Mijnheer de minister, u staat nog steeds voor de uitdaging om de cijfers van het controlecomité dat in uw opdracht de kruissubsidiëring in het verleden moest tegengaan, te verantwoorden, want u hebt daarmee noch de politicus, noch de academicus enige duidelijkheid kunnen brengen.

In het ontwerp geeft u het controlecomité dat zijn controletaak nooit heeft kunnen waarmaken, een dominante rol. Voor de captive markt is het alleen het controlecomité dat ervoor moet zorgen dat het allemaal eerlijk verloopt. De rest komt in handen van het comité voor de regulering van de elektriciteit. Maar dat patroneren de gecontroleerden via de algemene raad. Mijnheer de minister, u moet nog altijd aantonen dat er in het verleden nooit sprake is geweest van kruissubsidiëring en u moet de meerderheid ervan overtuigen dat de instelling die in het verleden nooit een dergelijke subsidiëring heeft kunnen uitsluiten, dat in de toekomst wel zal kunnen. Ik ben het eens met collega De Grauwe wanneer hij betreurt dat degenen die moeten worden gecontroleerd, zichzelf controleren in het controlecomité en dat, ondanks een paar wijzigingen aan punten en komma's, met onderhavig ontwerp de controle essentieel dezelfde blijft. Het zal bijgevolg de kruissubsidiëring niet stoppen.

- Voorzitter : de heer Van der Muelen, ondervoorzitter

Wij zien ook duidelijk - ik richt mij tot collega De Grauwe - de aan de liberalisering van de elektriciteitsmarkt verbonden voordelen. Collega Deleuze heeft reeds uitgelegd dat de nucleaire energieproducenten hierdoor ongetwijfeld hun activiteiten zullen stopzetten, want in de liberale logica moeten zijzelf het risico volledig dekken in plaats van dat ze het naar de maatschappij kunnen doorschuiven. In de liberale logica moeten zij zelf de middelen ophoesten voor de ontmanteling en voor de verwerking van het afval. Ik hoop echter dat u ons ook zult steunen wanneer wij onderstrepen dat de overheid een grote rol te spelen heeft in het energiebeleid.

Ik ga akkoord met uw stelling dat men de controlefunctie kan versterken door een afsplitsing van de productie van het transmitteren. Zo kan men er beter voor zorgen dat de spelers gelijkwaardig worden behandeld. Maar dat is geenszins het geval met onderhavig ontwerp. Als er in dit verband ook geen wijzigingen aan de tekst worden aangebracht, dan kunnen wij hem niet goedkeuren.

Wij zijn tevens de mening toegedaan dat de overheid een sociale functie heeft en dat zij moet waken over een minimale dienstverlening voor eenieder onafgezien van zijn sociale situatie. De overheid moet, volgens ons, vooral een duurzame energiepolitiek voeren. Dat betekent dat zij rationeel energieverbruik moet aanmoedigen en het gebruik

van duurzame energiebronnen stimuleren, om op die manier de klimaatverandering te voorkomen. Over dit heel belangrijke facet van het energiebeleid hebt u met geen woord gerept, mijnheer De Grauwe.

De heer **Herman De Croo** (VLD) : Wat zijn de niet-polluerende duurzame energiebronnen, mijnheer Van Dienderen ?

De heer **Hugo Van Dienderen** (ECOLO-AGALEV) : Mijnheer De Croo, ik geef u een voorbeeld uit de praktijk. Op sommige plaatsen in Denemarken wordt nu al een aanzienlijk deel van de energie geleverd door de wind. Het is officieel regeringsbeleid dat tegen 2020 ongeveer een kwart van de elektrische energie in Denemarken door de wind zal worden opgewekt.

De heer **Herman De Croo** (VLD) : Is dat wel een realistische stelling gelet op de bevoegdheidsverdeling in ons land : de wind is federaal, de windmolens zijn een gewestelijke aangelegenheid ? Hier moeten daartoe allerlei akkoorden worden gesloten.

De heer **Hugo Van Dienderen** (ECOLO-AGALEV) : Dat werd in ons land op institutioneel vlak niet zo eenvoudig gemaakt, maar het federale niveau heeft een heel belangrijke hefboom in handen om duurzame energiebronnen te bevorderen. Die hefboom is de tarievenpolitiek.

In Nederland en Duitsland wordt een veel hoger tarief uitbetaald voor duurzaam geproduceerde elektriciteit. Er is een duidelijke overheidsinterventie. Op liberaal-economisch vlak is dat op korte termijn misschien niet helemaal in orde. Wij vinden het echter een goede zaak omdat een overheid die dit tariefvoordeel geeft, eigenlijk rekening houdt met een aantal externe kosten die de andere manieren van energieproductie afkomstig van fossiele energie meebrengen. Zo is verzuring slecht voor de boer die minder productie zal hebben en zal vooral de klimaatverandering heel wat kosten meebrengen omwille van de noodzakelijke dijkverhoging. Welnu, dit kan men incalculeren door een aangepaste tarievenpolitiek.

Collega Deleuze heeft reeds gezegd dat we niet eenzijdig moeten mikken op de hernieuwbare energiebronnen. In de eerste plaats moeten we iets doen aan de vraag. We moeten niet voortdurend steeds meer elektriciteit aanbieden. We moeten alle mogelijkheden die de technologie ons biedt gebruiken om de vraag naar elektriciteit te reduceren. Professor Verbruggen, die in onze

commissie een heel goede indruk heeft gemaakt, heeft in een van zijn vele studies over deze materie berekend dat alleen al door toepassing van de tot dusver ontwikkelde technologie, zowel residentieel als industrieel, het elektriciteitsverbruik met 47% kan worden gereduceerd, met behoud van het huidige comfort. Dat is bijna een halvering.

Collega De Croo, heel wat mensen in het bedrijfsleven en in de academische wereld hangen de idee van de factor 4 aan. Zij willen dus vier keer zoveel doen met energie en met grondstoffen dan op dit ogenblik het geval is. Zij worden echter ingehaald door de adepten van de factor 10 die stellen dat indien iedereen op deze planeet een menswaardig comfortabel leven wil leiden, het gebruik van energie en van grondstoffen met een factor 10 moet worden gereduceerd.

Daarnaar moeten wij zoeken en niet naar verouderde technologie, dinosaurustechnologie zoals de nucleaire technologie.

U ziet dat er toch wel mogelijkheden zijn om dat comfort, waaraan iedereen verhangen is, te behouden en om tegelijkertijd de duurzaamheid van onze manier van doen te herstellen.

De voorzitter : De heer Herman De Croo heeft het woord.

De heer **Herman De Croo** (VLD) : Mijnheer Van Dienderen, uw beweging voor die zaken siert u. Ik denk dat men heel veel kan doen door energiebesparing of met hetzelfde quotum meer kan doen. Dat komt bijna op hetzelfde neer als factor 4 of factor 10.

Eens te meer vraag ik mij af of in deze sector de bevoegdheidsverdeling wel de beste methode is. De energiebesparing ligt in handen van andere overheden. Ik heb het gevoel dat de coördinatie daardoor minder gemakkelijk is. U kent mijn ideeën daarover, maar ik vind dat men pragmatisch moet zijn en grensoverschrijdend moet kunnen werken. Daarover ben ik toch een beetje bezorgd.

De heer **Hugo Van Dienderen** (ECOLO-AGALEV) : Collega De Croo, ik stel vast dat de Vlaamse minister van Energie, de heer Van Rompuy, die nochtans geen lid is van mijn partij, toch een aantal vrij ambitieuze doelstellingen inzake rationeel energieverbruik en ontwikkeling van alternatieve energie vooropstelt.

In de Belgische context is dat een nieuw geluid. Ik stel ook vast dat dezelfde Vlaamse minister ten aanzien van onze

federale bevoegdheden een aantal desiderata heeft, terwijl collega Creyf en andere collega's van dezelfde partij die desiderata niet laten opnemen in het wetsontwerp. Eric Van Rompuy heeft een veel gunstiger kader bepleit om aan een alternatieve energievoorziening te werken. Zijn CVP-fractie had dat hier moeten hard maken. De groenen willen niet voortdurend aan institutionele veranderingen meewerken. Laten we de zaken optimaliseren door iedereen op zijn niveau het beste werk te laten verrichten. Het is natuurlijk gemakkelijk voor de CVP om ministers dingen te laten zeggen over materies waarin zij niet bevoegd zijn, terwijl de fractie die daarvoor wel bevoegd is en terzake wetten kan goedkeuren in het Federaal Parlement de Electrabelkaart trekt en de federale minister volgt.

De heer **Herman De Croo** (VLD): Het is een tweede natuur van de CVP. Janus had slechts twee gezichten. Hij was geen CVP'er, want hij had minstens een gezicht te weinig.

De heer **Hugo Van Dienderen** (ECOLO-AGALEV): Ik heb even toegelicht hoe wij de rol zien van de overheid inzake energiebeleid. Ze moet geen energie produceren noch verdelen. Zij moet er evenwel voor zorgen dat dit op een economisch vrije manier kan gebeuren en op een sociaal en ecologisch verantwoorde wijze. In ons ingewikkelde België is de overheid op dat vlak zeer belangrijk.

Collega's, alles is evenwel niet verloren. De intenties van dit ontwerp zijn goed en de toelichting is prachtig. Het komt er alleen op aan mechanismen in de wet in te bouwen opdat de doelstellingen kunnen worden gerealiseerd. Daartoe hebben wij een aantal amendementen ingediend en verdedigd in commissie. We hebben het nog niet gehaald maar de belangrijkste amendementen hebben wij opnieuw ingediend, hopende dat men intussen een beetje reflectietijd heeft gehad om bijvoorbeeld de desiderata van minister Van Rompuy nogmaals te bekijken en contact met zijn kabinet op te nemen om na te gaan hoe men de meest optimale kansen geeft aan het rationeel energiebeleid in het Vlaamse en de andere gewesten.

Met onze amendementen willen wij in de eerste plaats principieel afstand doen van het nucleaire tijdperk. Daarmee heb ik collega's Creyf en De Richter horen spreken over de *stranded costs* en de nucleaire factuur. Waarom sluit men deze achterpoort in de wet niet? Mijnheer de minister, ik geef toe dat u niet zo maximalistisch te werk gaat als minister Di Rupo. Hij wou alle *stranded*

costs door de kleine verbruiker doen betalen. U neemt een wat afwachtende houding aan. Als de andere landen daartoe overgaan, gaat u dat evenwel ook doen. Collega's, als deze wet ongewijzigd wordt goedgekeurd, geeft dit parlement de minister - of Di Rupo als hij opnieuw bevoegd wordt voor deze materie - alle kansen. Deze materie zal niet meer in het parlement worden besproken. Als het deze wet goedkeurt, staat het parlement haar bevoegdheid af om aan de *stranded costs* iets te doen. Vandaar doe ik een laatste oproep om zich hierover te bezinnen.

Ik heb daarnet reeds uitdrukkelijk beklemtoond dat wij willen dat iedereen, kleine en grotere distributie-ondernemingen en kleine gebruikers, al meteen van de voordelen kunnen profiteren. In de pers heb ik gelezen dat bijvoorbeeld Interelectra, een zuivere intercommunale, stappen doet in de richting die wij willen. Het gaat hierbij niet zozeer om het aanbieden van elektriciteit maar wel om het aanbieden van energiediensten en ervoor zorgen dat de gebruiker over warm water beschikt, zijn woning kan verwarmen en voldoende licht heeft.

Op het losmaken van de hoeveelheid elektriciteit die daarvoor wordt gebruikt, zouden tientallen miljarden kunnen worden bespaard indien ze nu vrij hun elektriciteit op de Europese markt mogen kiezen. Dit ontwerp maakt dit onmogelijk. Ons amendement is erop gericht het onderscheid tussen kleine en grote gebruikers ongedaan te maken en iedereen van de voordelen van de vrijgemaakte markt te laten profiteren.

Wij hebben daarnet reeds de scheiding van productie en transmissie behandeld. Welnu, iedereen vindt dit essentieel om de zaak te laten functioneren. Wij zijn van mening dat, alleen al voor de maatregelen die hier worden genomen, een politiestaat nodig is om deze te doen functioneren. Door het probleem op een meer marktconforme manier op te lossen zou men veel meer rendement hebben.

Het Controlecomité wordt eigenlijk in zijn rol van regulator bevestigd. In het verleden hebben wij er niet veel positiefs van gezien en wij verwachten het voor de toekomst niet anders.

Collega's, ik rond af. Ik heb een beetje de indruk, mijnheer de minister en leden van de meerderheid, dat u zich hebt laten leiden door een aanpassing van het principe dat door de leiders van General Motors werd gehuldigd: "Wat goed is voor General Motors, is goed voor de United States of America". U

denkt dat, wat goed is voor Electrabel, ook goed is voor België, maar volgens mij vergist u zich. Als u geen dam opwerpt tegen deze monopolisering, als u dit ontwerp niet amendeert, is het een economische, ecologische en sociale draak, die haaks op een duurzaam energiebeleid staat. Als het ontwerp niet wordt gewijzigd, zullen wij het niet kunnen goedkeuren. Ons stemgedrag over het geheel zal dus afhankelijk zijn van de uitslag van de stemming over de amendementen die wij opnieuw hebben ingediend.

Le **président**: La parole est à M. Rudy Demotte.

M. **Rudy Demotte** (PS): Monsieur le président, monsieur le ministre, chers collègues, le projet qu'il nous est donné d'examiner concerne la transposition d'une directive européenne du 19 décembre 1996 relative aux règles communes pour le marché intérieur de l'électricité.

Je n'en rappellerai pas le contenu. Chacun l'a suffisamment explicité à cette tribune.

Le traitement en urgence des dossiers a certes des avantages, mais il présente aussi des inconvénients. J'y reviendrai dans quelques minutes.

Plus généralement, ici comme dans de très nombreux autres dossiers, nous assistons à la matérialisation d'une Europe que nous avons voulue libérale et qui postule que les intérêts des consommateurs sont garantis par une concurrence la plus large possible au sein d'un marché devenu unique.

Il y a là une partie de démarche idéologique. Les services publics, ou plus largement les services au public, ont ainsi subi depuis un certain nombre d'années des assauts divers qui ont conduit à ce que des monopoles étatiques soient remis en question de manière à faire profiter le citoyen-consommateur des avantages de la concurrence.

Mais revenons-en au concret et singulièrement à la situation belge.

Des deux côtés du spectre de la libéralisation, on trouve, d'une part, une entreprise privée qui bénéficie d'un monopole de fait, soumise à la concurrence et qui conserve, grâce à la nature des infrastructures dont elle dispose, un monopole, mais sans l'exercice des contraintes d'un contrôle public. D'autre part, une structure initialement monopolistique également soumise à une concurrence dans laquelle les opérateurs tiers ou étrangers viennent intervenir sur le marché initial.

Dans ces cas, la concurrence s'exerce d'une manière sensible et elle peut dégager un avantage - cela a été répété à de nombreuses reprises - en matière de prix pour les utilisateurs. Cet avantage n'est cependant ni absolu, ni garanti et on assiste souvent, dans une économie libéralisée, je dirais même dérégulée, à des regroupements de sociétés privées qui exercent de manière souvent non visible un monopole basé sur des participations au capital des entreprises actives dans le secteur, qui ne sont que très théoriquement soumises à une concurrence et qui conduit in fine à ce que, malheureusement, l'impact sur les prix soit particulièrement difficile à percevoir, notamment pour le petit consommateur final.

Le dernier exemple en date est assez caractéristique de la situation actuelle. Dans le domaine des communications, secteur extrêmement sensible à la concurrence étrangère à cause de la volatilité de ses infrastructures et de la facilité à les mettre en oeuvre, on a assisté à des mouvements tarifaires en faveur des entreprises et au détriment des consommateurs résidentiels. Quant à la transparence, si l'on songe plus singulièrement à la téléphonie mobile, on peut se dire qu'il s'agit là d'un vain mot.

En matière d'électricité, le cadre général est identique. Il s'agit de soumettre le marché de la production et du transport d'électricité à la concurrence de manière à mettre à la disposition des consommateurs européens un système qui leur soit favorable.

Cela dit, en matière énergétique, un certain nombre de dimensions supplémentaires interviennent. Elles vont de soi. Elles concernent l'intérêt économique général du pays puisque la production d'énergie a un impact majeur sur la production d'un Etat. Elles ont également des effets considérables sur l'environnement et des liens avec des modes de productions énergétiques qui posent des problèmes considérables en termes de sécurité et de santé publique. Je pense notamment à la production de l'énergie par les centrales nucléaires.

C'est donc une question qui est à la fois importante et qui a également des conséquences considérables et très palpables sur la vie des gens et des entreprises d'un pays.

Il s'agit dès lors de mettre en place un système qui soit à la fois efficace et qui garantisse les intérêts des consommateurs, notamment tels que précisés dans les considérants de la directive en

question. Ce système, compte tenu du caractère sensible d'un certain nombre de paramètres que je viens de rappeler, doit permettre un contrôle public efficace et indépendant des contraintes, notamment financières et capitalistiques.

Le secteur de l'électricité en Belgique est également caractérisé par des éléments dont il faut impérativement tenir compte. En effet, je l'ai rappelé tout à l'heure, le monopole sur la production et le transport de l'électricité est exercé par une société privée. Il n'aura échappé à personne que les mouvements existant aujourd'hui à l'intérieur du capital d'Electrabel, pour ne pas la citer, par la voix de son actionnaire principal Tractebel, auront une influence considérable sur la société. Ces conséquences sont d'autant plus importantes que nous serons dans un marché libéralisé et dérégulé.

L'ensemble de ces éléments, l'intérêt économique général, l'environnement, la protection nucléaire, les regroupements capitalistiques font de ce projet de loi un dossier extrêmement complexe.

La directive européenne du 19 décembre 1996 permet, dans son article 4, de choisir entre deux formules en matière de construction de nouvelles installations de production d'électricité. On peut choisir soit un système d'autorisation, soit un système d'appel d'offres. La possibilité existe même de combiner les deux. Manifestement, la Belgique a choisi la voie la plus libérale en soumettant les producteurs d'électricité à un système d'autorisation.

Tant qu'à organiser un marché libéralisé, il eût peut-être été préférable de soumettre à des entreprises susceptibles d'entrer sur le marché, une procédure d'appel d'offre permettant à ceux qui rédigent les cahiers des charges de fixer un certain nombre de critères, notamment ceux prévus à l'article 3 de la directive qui concerne "l'intérêt économique général, qui peut porter sur la sécurité, y compris la sécurité d'approvisionnement, la régularité, la qualité et les prix de fournitures ainsi que la protection de l'environnement". La directive poursuit également en signalant que "ces obligations doivent être clairement définies, transparentes, non discriminatoires et contrôlables". Enfin, la directive précise que "pour réaliser ces obligations de service public, les Etats qui le souhaitent peuvent mettre en oeuvre une planification à long terme".

Voilà des mots, "planification à long terme", qui, dans une directive visant à libéraliser un tel secteur, raisonnent

avec une particulière tonalité. Et c'est, selon moi, le noeud du problème. En effet, le législateur européen, dans sa volonté de libéralisation du secteur, a estimé que précisément dans un domaine aussi sensible que celui de la production et du transport d'électricité, il était important d'avoir une vision à long terme, notamment de manière à permettre la planification des investissements nécessaires à la continuité de cette production. C'est également le cas pour les centrales nucléaires et les éléments liés à leur démantèlement qui nécessitent une vision à très long terme et qui pourraient ne pas être rencontrés par des systèmes déliés de toute contrainte. La Belgique a donc choisi l'autorisation et la voie du plan indicatif soumis aux autorités.

Il faut certes souligner que le gouvernement a choisi de déposer un certain nombre d'amendements visant à rencontrer certaines de ces critiques. C'est, par exemple, le cas à l'article 5 du projet de loi rédigé sans préjudice de l'article 4 de la loi du 10 mars 1925 sur la distribution de l'énergie électrique, qui prévoit que l'Etat et les provinces bénéficient du droit d'établir et d'exploiter des unités de production d'électricité.

Ainsi, à titre purement formel, dans un marché ouvert à la concurrence des entreprises soumises à une autorisation et liées par un plan d'équipement indicatif, il est précisé que, le cas échéant, l'Etat pourrait être en mesure d'établir et d'exploiter des installations de production électrique, c'est-à-dire de questionner le marché par voie d'appel d'offre, de manière à compenser un déficit éventuel en matière de production d'électricité. Par contre, la compétence d'avis du Comité de contrôle de l'électricité et du gaz sur les programmes d'investissements est supprimée.

On en arrive donc, au plan de la production de l'électricité, à modifier considérablement l'acquis actuel et à se poser la question de savoir ce qui adviendrait, dans la mesure où il institue une ligne de conduite, avec son caractère indicatif, qui empêche que des tiers puissent en revendiquer l'exécution et n'interdit pas, par contre, qu'à l'occasion de l'octroi des autorisations visées à l'article 4 du projet, il y soit dérogé moyennant due motivation.

D'une manière générale enfin, on peut également noter qu'il n'a pas été tenu compte de l'évolution jurisprudentielle qui s'est fait sentir de manière remarquable ces dernières années et qui a conduit à une reconnaissance, au niveau européen, de la spécificité du secteur public.

Quant au plan d'équipement 1995-2005, le projet ne prévoit aucune disposition abrogatoire ni transitoire. Faut-il considérer que le projet de loi abrogera implicitement ce plan ou que le plan sortira ses effets tant qu'il n'aura pas été remplacé par un plan visé à l'article 3 du projet de loi ?

Sur le plan de la doctrine, il est cependant intéressant de constater qu'il est constant qu'une norme adoptée sous l'empire de la loi ancienne, conserve sa force juridique dans la mesure où elle n'a pas été abrogée expressément ou implicitement et que le principe de la non-rétroactivité des lois et règlements empêche qu'il y soit porté atteinte.

Au cours du débat qui s'est déroulé en commission de l'Economie, le problème des coûts échoués a également été évoqué à plusieurs reprises. Ce fut encore le cas cet après-midi. La question était évidemment de savoir quelle serait la méthode la plus adéquate pour les évaluer, de la manière la plus concertée et au cas par cas, et à qui il reviendrait d'en prendre la charge.

Le gouvernement, dans son amendement n° 41, tente de répondre à cette question en supprimant la relation avec l'application de l'article 24, §§ 1er et 2, de la directive 96/92, qui prévoit qu'une dérogation peut être accordée à titre transitoire aux Etats membres pour lesquels des engagements ou des garanties d'exploitation avaient été accordés aux entreprises avant l'entrée en vigueur de la présente directive.

De manière à ne pas compromettre le fonctionnement ou l'équilibre économique de ces secteurs, cette capacité avait été ouverte.

En ce qui concerne la neutralité fiscale de l'apport du réseau de transport, il faut considérer que dans l'hypothèse d'un apport en propriété des actifs de la CPTE à une nouvelle société, des plus-values pourraient théoriquement être réalisées par les sociétés qui effectuent l'apport. Selon certaines informations, la valeur comptable du réseau de transport s'élèverait à environ 100 milliards, alors que sa valeur réelle vénale serait de 200 milliards de francs. La CPTE pourrait, en cas d'apport en nature des actifs réévalués à leur valeur vénale - soit 200 milliards - et en contre-partie desquelles elle recevrait des actions de la société gestionnaire du réseau, dégager une plus-value considérable, en principe taxable à l'impôt des sociétés.

Or, l'article 10, § 3 du projet précisait que "l'apport au gestionnaire du réseau, en propriété ou en jouissance, d'infrastructures et d'équipement fai-

sant partie du réseau de transport, est considéré comme un apport de branche d'activité visé à l'article 46, § 1er, 1er alinéa, 2e point du CIR 92 qui répond à des besoins légitimes de caractère financier ou économique". L'article 42bis du même Code ne serait donc pas applicable en l'espèce.

Cette disposition vise en réalité à assurer la neutralité fiscale de l'opération et notamment à exonérer la plus-value dans le chef de la société apporteuse, la CPTE, en l'assimilant à un apport de branche d'activité exonérée fiscalement. L'article 10, § 3, exonère également l'opération d'apport des droits d'enregistrement de 0,5% et de la TVA.

Cette neutralité fiscale là était insupportable. C'est la raison pour laquelle le gouvernement a déposé un amendement n° 40, qui vise à dissiper les doutes quant à l'applicabilité du régime de neutralité comptable prévu à l'article 36quinquies de l'arrêté royal du 8 octobre 1976 relatif aux comptes annuels des entreprises et qui prévoit qu'"en cas d'apport d'une branche d'activité ou d'une universalité de biens réalisés sous le bénéfice de l'article 46, § 1er, point 2 du CIR 92, les actifs, passifs, droits et engagements apportés sont, lors de l'apport, portés dans les comptes de la société bénéficiaire de l'apport, à la valeur pour laquelle ils étaient inscrits à la date de l'apport, dans les comptes de l'entreprise apporteuse".

Par ailleurs, comme le suggère la directive elle-même, il aurait peut-être été souhaitable qu'apparaisse plus clairement - je dirais presque systématiquement - dans le texte, la notion de service public, de protection de l'environnement et de politique des prix, notamment à l'endroit des personnes les plus faibles, comme étant une préoccupation majeure du législateur.

Un autre élément semble poser un certain nombre de problèmes, c'est celui du statut du personnel du secteur électrique. Celui-ci pourrait en effet être soumis, par l'ouverture à la concurrence, à un dumping social extrêmement préjudiciable aux droits acquis. C'est la raison pour laquelle nous souhaitons que vous preniez position en tant que représentant du gouvernement et au nom de celui-ci quant à la garantie que les travailleurs du secteur puissent voir leurs revendications rencontrées.

Enfin, sur le plan institutionnel, il me semble que les dispositions concernant le comité national de l'énergie et le programme national d'équipement, faisant référence aux articles 168, 169

et 173 de la loi du 8 août 1980 et dont la suppression est envisagée dans le projet de loi, sont concernées par l'article 6, § 1er et l'article 6, § 4, 5° de la loi spéciale du 8 août 1980 des réformes institutionnelles.

Cela implique que le projet de loi ne puisse pas être adopté à une majorité ordinaire. Pourriez-vous, en cette matière, nous communiquer la position du gouvernement ?

En conclusion, monsieur le président, monsieur le ministre, chers collègues, je dirai que si je suis un Européen convaincu, je dois regretter qu'à l'expérience, un certain nombre de procédures, non pas de libéralisation mais de dérégulation telles qu'elles s'exercent, me laissent perplexe.

Malgré les efforts réalisés par le gouvernement pour améliorer le texte, il est incontestable qu'un certain nombre de modifications pourraient, pour le bien, encore être apportées, dont certaines concernent des éléments essentiels appartenant à la philosophie même du texte choisi par le gouvernement.

J'espère qu'au cours de son cheminement à travers les arcanes de l'ensemble du système législatif, ce texte pourra encore intégrer un certain nombre de modifications positives qui conduiront à ce que le service public, l'environnement, la santé, la sécurité, l'intérêt économique général, ainsi que l'intérêt du citoyen-consommateur, soient véritablement bétonnés par la loi.

C'est d'autant plus important que ces dispositions risquent de façonner pour une très longue période notre paysage énergétique.

De **voorzitter** : De heer Karel Van Hoorebeke heeft het woord.

De heer **Karel Van Hoorebeke** (VU) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijnheer de staatssecretaris en vier nog aanwezige collega's, het is niet de eerste keer dat de Kamer zich tijdens deze legislatuur moet uitspreken over de liberalisering van belangrijke economische sectoren die in het verleden werden gekenmerkt door een feitelijke monopoliestructuur.

In dat verband denk ik aan de telecommunicatiemarkt of de transportsector in al haar of zijn geledingen zoals luchtvaart, spoorwegen, binnenvaart. Ongetwijfeld zullen er nieuwe dossiers volgen, bijvoorbeeld inzake de gassector.

Telkens opnieuw worden de regering en de volksvertegenwoordigers voor dezelfde vragen gesteld. Op welke

wijze gooien we de markt open? Wat niet de gevolgen inzake tewerkstelling? Quid niet de pensioenlast uit het verleden? Hoe verzekeren we de universele dienstverlening? Welke rol moet de overheid nog spelen en op welke wijze wordt de geliberaliseerde markt onderworpen aan het toezicht van een regulator? Hoe brengen we de mededinging effectief over in de praktijk en hoe verzekeren we elkeen die wil meespelen gelijke kansen inzake de toegang tot de infrastructuur, met name het net?

Het verbaast mijn fractie alvast niet dat op sommige van deze vragen dezelfde betwistbare antwoorden worden verstrekt van de regering en de meerderheid die haar steunt.

Maar de organisatie van een geliberaliseerde elektriciteitsmarkt roept ook nieuwe vragen op die weliswaar eigen zijn aan de elektriciteitssector maar in veel grotere mate, spelen bij een openstelling van de markt. Ik vernoem het milieuaspect, het nucleaire passief, de zogenaamde *stranded costs* en de rol van de gemengde intercommunales en de daaraan verbonden gevolgen voor de gemeentelijke financiën.

Dit debat ontleent zijn specificiteit vooral aan de wijze waarop de huidige marktform voor de productie tot stand kwam: een feitelijk privé-monopolie met de dankbare hulp van deze regering en deze meerderheid. Immers, het was tijdens de jaren negentig en meer bepaald in 1995 met de verregaande samenwerking tussen Electrabel en SPE en in 1996 met de derde-generatiestatuten, dat het monopolie van Electrabel werd gebetonneerd. De groep Tractebel-Electrabel bereidde zich vroeger dan wie ook voor op de liberalisering door te monopoliseren.

De VU pleitte destijds trouwens voor behoedzaamheid bij de goedkeuring van de derde-generatie-contracten. Immers, de bewegingsvrijheid van de gemeenten bij de beslissingen om energie af te nemen werd door die contracten in een strak keurslijf gestoken. Deze optie, met name het volledig inwilligen van de zogenaamde nationale elektriciteitsproducent met een afscherming van het monopolie Tractebel-Electrabel verhindert ons vandaag een toekomstgericht beleid voor de elektriciteitssector uit te stippelen.

De openstelling van de markt zal alleen maar effect hebben voor de in aanmerking komende afnemers. De richtlijn laat nochtans heel wat keuzevrijheid aan de lidstaten en laat een volledige openstelling van de elektriciteitsmarkt toe, een openstelling

die ook ten goede zou kunnen komen van de kleine residentiële verbruiker en de KMO's. Daarop werd al voldoende gewezen.

Dat gebeurt vandaag echter niet. De kleine verbruiker wordt ook thans uitgesloten van een vrije toegang tot de markt. Het zou een goede zaak zijn geweest mocht de distributie volledig worden betrokken in de openstelling van de markt, een maatregel waardoor ook de kleine verbruiker van lagere prijzen kan genieten. Met het huidige tempo en de wijze waarop de geleidelijke openstelling wordt georganiseerd - men kan slechts beweren, maar zonder enige zekerheid, dat de intercommunales daarop snel zullen inpikken, mevrouw Creyf - dreigt de captieve markt hoofdzakelijk gevormd door de kleine verbruiker, het kind van de rekening te worden. De tariefspanning blijft hoog en kan zelfs toenemen, wat men ook moge beweren in de memorie van toelichting bij het thans voorliggende wetsontwerp. De elektriciteitsstarieven voor de Belgische kleine verbruiker behoren nog steeds tot de hoogste van Europa.

Dit wetsontwerp biedt geenszins garanties tot bescherming van de kleine verbruiker binnen het captieve gedeelte van de markt. De mogelijkheid tot kruissubsidiëring blijft open en is niet denkbeeldig binnen een geliberaliseerde markt. Binnen de telecommunicatiemarkt ziet men vandaag reeds hetzelfde fenomeen. Belgacom gaat vandaag de concurrentieslag aan om de grote ondernemingen op kosten van de kleine afnemer die nog niet over alternatieven beschikt.

De zogenaamde bescherming die dit wetsontwerp biedt in de vorm van maximumprijzen is er in feite geen. Erger nog, het is een anomalie in de geliberaliseerde markt. Het valt te betwijfelen of de vertegenwoordiging van de consumenten in de nog op te richten Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit (CRE) vruchten zal afwerpen.

Mijnheer de voorzitter, collega's, de rol van het parlement, de controlerende macht bij uitstek, in heel deze procedure is bedroevend.

Terwijl de Europese Commissie er 8 jaar over deed, de regering 2 jaar de tijd nam, de elektriciteitssector zichzelf reeds een paar jaar geleden had ingedekt door de markt te monopoliseren, kregen dit parlement en de Raad van State slechts enkele weken de tijd om dit belangrijk dossier te bespreken. Ook in de toekomst zal de macht van het parlement als indirecte toezichthouder op de markt niet toenemen.

Mijnheer de minister, dit wetsontwerp had de unieke kans kunnen zijn om een onafhankelijke regulator op te richten die zijn opdrachten van het parlement ontvangt, er verslag aan uitbrengt en er tevens door gecontroleerd wordt. De huidige situatie waarbij het controlecomité niet méér is dan een podium voor de belangenbehartiging van de sector zelf en de sociale partners, wordt verder bestendigd. Meer nog, de belangenbehartiging wordt verder geïnstitutionaliseerd. Electrabel zal immers vertegenwoordigd zijn in de algemene raad van de CRE, de nieuwe reguleringsinstantie. De Volksunie verwijst terzake graag naar haar standpunten inzake de liberalisering van de telecommarkt. Ook hier kan het BIPT zijn rol onvoldoende spelen omdat de gecontroleerde vertegenwoordigd wordt door de bevoegde voogdijminister van Belgacom.

In de overgangperiode zal de minister van Energie dezelfde grote - té grote - bevoegdheid krijgen.

De Volksunie is ervan overtuigd dat er beter een enkele regulator zou komen die garant staat voor transparantie, onafhankelijkheid en bekwaamheid. De huidige wirwar biedt deze waarborgen zeker niet!

In de elektriciteitssector kan men verschillende functies ontwaren: productie, transport, distributie. Zoals dit in andere netwerken die voor liberalisering in aanmerking komen het geval is - kabelnet, spoornet, GSM-net - is de manier waarop het beheer van het net georganiseerd wordt zeer belangrijk, zeker als we de openstelling van de markt nastreven. Op dit vlak biedt het voorliggende wetsontwerp evenmin garanties. De Volksunie houdt helemaal geen pleidooi voor de nationalisering van het transmissienetwerk. Een dergelijke operatie zou immers 1 miljard frank kosten in plaats van de 25 miljoen frank waarover sommigen spreken. Onze partij is er wel van overtuigd dat de overheid een belangrijke rol kan vervullen.

Zoals dit in het NMBS-dossier het geval is, past men een boekhoudkundige scheiding toe om beheer en exploitatie te onderscheiden. Dit verzekert geenszins de onafhankelijkheid van de transmissienetbeheerder.

Het huidige wetsontwerp besteedt ruime aandacht aan de bouw van nieuwe productiecentrales. Hamvraag is of er in een geliberaliseerde markt nog een plan terzake moet worden opgesteld. Bovendien moeten de gewesten betrokken worden bij de verlening van de vergunningen voor niet-nucleaire productiemiddelen. Dat

nog steeds met een indicatief programma wordt gewerkt, bewijst het wantrouwen van deze regering voor een geliberaliseerde markt waarin de overheid alleen als regulator optreedt. Omdat de overheid nog steeds een rol speelt in de productie zal het voor haar heel moeilijk worden om op te treden, zeker bij nadelige milieu-effecten.

Het is duidelijk dat een diepgaand onafhankelijk onderzoek nodig is inzake *destranded costs*. Bovendien moet men eveneens durven kijken naar de zogenaamde *destranded benefits*. Tijdens het debat over de universele dienstverleningsplichten van telecomoperatoren werd reeds geopperd dat er ook voordelen aan dergelijke verplichtingen verbonden kunnen zijn.

De vrijheid die de regering neemt om het begrip in te vullen is echter té ruim. De Volksunie kan niet aanvaarden dat de lasten uit het verleden van de private onderneming Electrabel afgewenteld zullen worden op de rug van de kleine verbruikers.

Het wetsontwerp zegt immers niets over de financiering van de nucleaire passiva na 2000. Voor de Volksunie zijn alles wat tot de normale kostenstructuur van de productie behoort, geen verloren kosten. Bijgevolg kan de nazorg van de nucleaire passiva, de berging en conditionering van het kernafval en de ontmanteling van kerncentrales niet als verloren kosten worden beschouwd.

Bij de overgang naar een geliberaliseerde markt is het noodzakelijk dat een wettelijk kader wordt gecreëerd, dat de financiering en de juridische aansprakelijkheid regelt voor de ontmanteling van de kerninstallaties en de berging van het kernafval. Momenteel is het bijvoorbeeld helemaal niet duidelijk of er voldoende provisies zijn aangelegd. Het fonds, waarvan sprake in artikel 21 van het wetsontwerp, lijkt de rol van die provisies over te nemen.

Wat het milieu betreft verwijst dit ontwerp enkel naar de afspraken in Kyoto gemaakt in verband met het terugdringen van de CO₂-emissie. Van een daadwerkelijk overheidsengagement om de markt te reguleren met het oog op een duurzaam energieverbruik vinden wij echter niets terug.

Inzake de bevoegdheden van de gewesten is het duidelijk dat het Vlaams Gewest op verschillende punten een afwijkende houding aanneemt van de tekst die hier vandaag voorligt. Ik ben blij dat de heer Van Dienderen heeft gewezen op het standpunt dat de Vlaamse regering via de Vlaamse minister Eric Van Rompuy dienaanstaande heeft ingenomen. Ik feliciteer u,

mijnheer Van Dienderen, met uw Vlaamse reflex terzake. (*Onderbreking van de heer Paul Tant*)

Mijnheer Tant, u weet dat de CVP steeds met een gespleten tong spreekt en zolang eerste minister Dehaene het Vlaams Parlement als een veredeld boerenparlement blijft beschouwen, wordt in dit federale niet veel aandacht gegeven aan de standpunten van de heer Van Rompuy. Wij zullen terzake nog enkele jaren moeten wachten.

De Volksunie meent daarom dat het ontwerp niet door de beugel kan, te meer omdat men zich met dit wetsontwerp op sommige punten duidelijk op het terrein van de gewesten begeeft. Mijnheer Van Dienderen en collega's van de CVP, voor ons is het wel belangrijk dat rekening wordt gehouden met de standpunten die het Vlaams Parlement en de Vlaamse regering terzake innemen.

Mijnheer de voorzitter, ik kom tot mijn besluit. Bij de bespreking van dit wetsontwerp bleek dat ongeacht meerderheid of oppositie, bij dit wetsontwerp steeds dezelfde vraagtekens werden geplaatst. Ook vandaag heeft het debat dit probleem niet opgelost. Mijnheer de minister, ik vrees dat uw antwoord ook niet meer duidelijkheid zal verschaffen. Wij maken ons evenwel vandaag geen illusies. Dit ontwerp zal worden aangenomen. De Volksunie blijft consequent en zal dit wetsontwerp niet goedkeuren.

De voorzitter: De minister heeft het woord.

De heer **Poncelet**, vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik wens de rapporteur, mevrouw Creyf, te bedanken voor haar bijzonder uitstekend rapport over een gevoelig en belangrijk onderwerp. Er bestaat voor mij geen twijfel dat dit document als een belangrijk stuk zal worden beschouwd door allen die in de toekomst naar de geest en naar de letter van onze werkzaamheden zullen willen verwijzen.

Mijnheer de voorzitter, ik zal de doelstellingen van de regering herhalen. Daarna geef ik commentaar op een reeks aspecten van het ontwerp waarop werd ingegaan.

Welke waren de doelstellingen van de Belgische regering? Het hoofddoel van de omzetting van de Europese richtlijn bestaat erin de stabiliteit van het Belgisch elektrisch systeem te verzekeren, waarbij de bepalingen en de geest

van de richtlijn in onze wetgeving moeten worden ingepast. Het is in deze optiek dat de federale regering met het akkoord van de verschillende gewesten van het land, heeft gekozen voor een geleidelijk en duidelijk bepaald mechanisme van openstelling. Dit is inderdaad de beste wijze om het voor de ondernemingen van de sector mogelijk te maken zich geleidelijk voor te bereiden op de nieuwe omgeving waarmee zij zullen worden geconfronteerd door de openstelling van de markt. Ik denk aan de mededinging en de talrijke technologische ontwikkelingen. De stabiliteit van het systeem wordt eveneens gegarandeerd door de oprichting van een structuur van regulering, de zogenaamde commissie voor de regulering van de elektriciteit. In een eerste fase zal zij complementair zijn aan de uit het verleden geërfde mechanismen die de laatste decennia hun verdiensten hebben bewezen, met name het controlecomité voor elektriciteit en gas en het conventioneel stelsel.

Het openstellen voor de mededinging van de Belgische elektriciteitsmarkt gaat daarenboven gepaard met de invoering van een nieuw mechanisme dat ervoor zorgt dat de voordelen van het openstellen van de markt rechtstreeks ten goede komen aan residentiële eindverbruikers, zelfstandigen en KMO's. Volgens dit mechanisme zullen de tarieven voor deze verbruikers in het kader van een convergentiemechanisme geleidelijk moeten worden afgestemd op de beste tariefpraktijken in hetzelfde marktsegment in de andere lidstaten van de EU. Aldus zal de productiviteitsstijging die het resultaat is van het openstellen van de markt - de nieuwe marges - op een evenwichtige wijze doorberekend moeten worden in alle categorieën van verbruikers onder de vorm van tariefdalings. Dit geldt dus ook voor de zelfstandigen en de KMO's. Op deze wijze zou de discriminatie inzake tarifiering die residentiële verbruikers, zelfstandigen en KMO's momenteel ondervinden, geleidelijk moeten worden weggewerkt. Dit houdt eveneens in dat de regulator erop moet toezien dat de kruissubsidies worden voorkomen, namelijk de financiering van de voordelige voorwaarden die worden aangeboden aan een bepaalde categorie van verbruikers ten nadele van andere categorieën.

Je voudrais apporter quelques commentaires sur une série de thèmes évoqués, notamment la protection des clients qui ne seront pas déclarés éligibles immédiatement, les aspects sociaux des conditions de fourniture, les aspects environnementaux, le rythme d'ouverture.

1. Protection des clients qui ne seront pas déclarés éligibles immédiatement.

Ma volonté et celle du gouvernement est que les consommateurs présents sur chacun de ces segments puissent bénéficier au plus tôt des avantages d'une ouverture à la concurrence.

Le projet de loi prévoit tout ce qui est nécessaire pour éviter les subsides croisés entre les catégories de consommateurs, notamment le Comité de contrôle de l'électricité et du gaz qui poursuivra ses missions actuelles en ce qui concerne la partie captive du marché et collaborera pour ce faire avec la nouvelle commission de régulation. Il disposera de toutes les informations qui lui seront nécessaires. La commission de régulation de l'électricité devra en effet coopérer avec le Comité de contrôle en vue de permettre à celui-ci de vérifier l'absence de subsides croisés entre les catégories de clients.

De plus, l'article 20, § 3, impose au Comité de contrôle de respecter, dans le cadre de sa mission de tarification, des critères stricts parmi lesquels l'absence de subsides croisés entre catégories de clients.

2. Aspects sociaux des conditions de fourniture.

Depuis de nombreuses années, des dispositions ont été prises en vue de permettre aux plus démunis de disposer d'un minimum d'électricité à un prix acceptable.

Par ailleurs, des études sur les pratiques de distributeurs européens en cas de non-paiement des factures d'électricité révèlent que la Belgique est le pays où le plus grand nombre de mesures techniques et sociales ont été prises pour prévenir les coupures.

Le projet de loi maintient tous les instruments qui sont à la base de cette politique en matière de conditions de fourniture aux plus démunis. Il maintient le rôle du Comité de contrôle à l'égard de la clientèle non éligible. Il préserve donc l'expérience et les compétences que le Comité développe en ce qui concerne les mesures sociales applicables à la clientèle susceptible de rencontrer des difficultés de paiement.

Le projet de loi maintient également la possibilité pour le ministre des Affaires économiques de fixer des prix maxima.

Enfin, lors de la conférence interministérielle de l'économie et de l'énergie, le 9 décembre dernier, des représentants de l'autorité fédérale et des Régions ont demandé en outre qu'un dialogue s'instaure en vue de la conclusion d'un accord de coopération portant notamment sur les aspects sociaux des

conditions de fourniture dans le cadre des obligations de service public développées par la distribution. Cela doit garantir que, même lorsque les sociétés de distribution deviendront éligibles, de telles dispositions pourront être maintenues, ce qui est important sur le plan social.

3. Aspects environnementaux.

Le gouvernement fédéral est allé aussi loin qu'il a pu en cette matière, compte tenu de la répartition des compétences entre l'Etat fédéral et les régions. En effet, la politique environnementale est une matière essentiellement de compétence régionale.

Lors de l'élaboration du projet, une concertation élargie sur ce point a été menée avec les régions. Cela a conduit à des mesures concernant la promotion des sources d'énergie renouvelables et la cogénération.

Le projet de loi contient plusieurs mesures de promotion des sources d'énergie renouvelables, dans les limites strictes des compétences fédérales. Ainsi, le projet imagine une organisation du marché telle qu'un volume minimal d'électricité produite au départ de sources d'énergie renouvelables est écoulé à un prix minimal (article 7). Un mécanisme de financement est prévu pour compenser la différence entre le prix du marché et le coût du kW/h au départ de sources d'énergie renouvelables (article 7).

Parmi les critères d'appel des centrales par le gestionnaire du réseau de transport est prévue la possibilité de donner la priorité, dans la mesure du possible compte tenu de la sécurité d'approvisionnement nécessaire, aux installations de production qui utilisent des sources d'énergie renouvelables ou aux unités de cogénération (article 11).

Enfin, le cadre juridique nécessaire à la construction du plus grand parc éolien off-shore d'Europe au large des côtes belges est mis en place par le projet de loi qui vous est soumis (article 6).

Le projet de loi contient enfin des dispositions en matière de cogénération, notamment la fixation de prix minimaux. Il prévoit que le Roi pourra, par arrêté délibéré en conseil des ministres et après concertation avec les gouvernements des Régions, autoriser le ministre à fixer, sur recommandation du comité de contrôle, des prix minimaux pour l'achat d'électricité produite par voie de cogénération et répondant aux critères de qualité qu'il fixe, en vue de la fourniture à des clients n'ayant pas la qualité de clients éligibles.

Quatrième point : la sécurité d'approvisionnement.

Le gouvernement et moi-même avons veillé à ce qu'après l'ouverture du marché, une politique en vue de garantir la sécurité d'approvisionnement reste possible. C'est pour cette raison que j'ai estimé indispensable qu'un programme indicatif d'investissements, au niveau de la production, soit élaboré périodiquement. Ce programme permettra au gouvernement d'être informé sur la situation en matière de sécurité d'approvisionnement. Il permettra de définir les obligations des services publics pour la production.

De plus, l'article 5 du projet prévoit un appel à manifestation d'intérêt, qui permettra au ministre d'attirer l'attention des investisseurs nationaux et internationaux potentiels sur les opportunités existant en Belgique.

Comme l'a fait remarquer M. Demotte, ce même article tel qu'il a été précisé, ne porte pas atteinte au droit de l'Etat et des provinces, en vertu de l'article 4 de la loi du 10 mars 1925, d'établir et d'exploiter eux-mêmes des installations de production d'électricité, sous réserve des conditions de concurrence qui s'appliqueraient de la même manière à ces producteurs publics éventuels.

Par ailleurs, la sécurité d'approvisionnement dans un marché ouvert sera déterminée, dans une large mesure, par la disponibilité d'interconnexions avec d'autres réseaux. C'est, bien entendu, dans ce contexte que l'article 13 prévoit un plan de développement contraignant du réseau de transport et que le gestionnaire du réseau, par les statuts qui lui sont conférés et les modalités de son contrôle, sera soumis de manière impérative à cette volonté.

Enfin, l'article 32 prévoit que le ministre peut, en cas de crise sur le marché de l'énergie, prendre des mesures exceptionnelles. Je pense que nous avons utilisé le maximum des possibilités ouvertes par cette situation exceptionnelle.

Ten vijfde, het ritme van het openstellen. De kalender van de opening werd in detail besproken tijdens het overleg met de gewesten. Dit heeft geleid tot een vaststel dat het evenwicht bewaart tussen enerzijds de noodzaak de evolutie inzake vrijmaking van de markt op Europees niveau niet te missen en anderzijds de stabiliteit van het systeem niet in gevaar te brengen. Door de invoering van een dergelijk openstellen van de markt zullen de verschillende operatoren in staat zijn zich progressief aan te passen aan de nieuwe marktomstandigheden. Dit is de

Poncelet

beste waarborg om ervoor te zorgen dat het openstellen van de markt ten goede komt aan alle verbruikers onder de vorm van lagere prijzen zonder dat de bevoorradingszekerheid en de verworvenheden inzake openbare dienstverlening in gevaar komen.

Quelques remarques ont été formulées sur trois sujets que je voudrais encore aborder.

Ma première remarque concerne les problèmes du personnel. J'ai rappelé, lors des discussions en commission, que le ministre de l'Emploi et du Travail était chargé d'établir l'inventaire de toutes les dispositions existant à l'heure actuelle et qui n'ont pas nécessairement force légale en matière conventionnelle, pour le statut du personnel. Cette position de principe figure au rapport. J'ai à nouveau sollicité le ministre de l'Emploi qui m'a promis de veiller à transposer et à rendre obligatoire, dans les meilleurs délais, la partie la plus importante de ces dispositions, pour autant que possible.

Ma deuxième remarque a trait au plan d'équipement. Les dispositions prévues dans la loi actuelle qui suppriment le comité national de l'Énergie ne posent pas de problème, en matière institutionnelle.

En effet, ce qui se situait au-delà de la loi de 1980, qui détermine la nature et le fonctionnement du comité national de l'énergie, c'est-à-dire la procédure de concertation est organisée par une loi spéciale et uniquement au sein de l'institution que représente le comité national de l'énergie. Il n'y a donc pas d'ambiguïté sur l'applicabilité éventuelle de la disposition dont M. Demotte a parlé.

Enfin, je pense avoir apporté en commission, même si chacun n'en est pas convaincu, les garanties d'indépendance suffisantes pour le gestionnaire du réseau, même dans le modèle qui est proposé, car il ne convient pas de focaliser l'entiereté de l'intérêt sur l'actionnaire et le détenteur du capital.

Si l'on examine les modalités de fonctionnement du gestionnaire de réseau tel qu'il est prévu, aucune contrainte n'est exercée sur la propriété du capital mais sur les modalités de fonctionnement du gestionnaire, sur les modalités d'organisation de la gestion de la société, il y a une contrainte de contrôle sur les prix, puisque ceux-ci ne sont pas libres, une modalité de contrôle sur les investissements, l'obligation d'un plan qui a force contraignante quant aux investissements et à la planification.

C'est l'ensemble de ces dispositions qu'il faut examiner. Ma conviction est, que dans ces conditions, le gestionnaire est suffisamment soumis au contrôle des pouvoirs publics pour assurer l'indépendance dont on a régulièrement parlé.

Voilà, monsieur le président, les commentaires que je voulais apporter.

De voorzitter : De heer Paul De Grauwe heeft het woord.

De heer Paul De Grauwe (VLD) : Mijnheer de voorzitter, tijdens mijn betoog heb ik gezegd dat de maatregelen die in dit wetsontwerp zijn opgenomen volgens ons goede maatregelen zijn. Wij betwisten dit niet. Wij pleiten enkel voor het invoeren van een aantal garanties zodat in de praktijk ook sprake kan zijn van autonomie en onafhankelijkheid.

Mijnheer de minister, om dit te bereiken moet iets worden veranderd aan de eigendomsstructuur. U bent toch geen naïeve observator. U weet toch ook wel dat het in de gegeven omstandigheden buitengewoon moeilijk zal zijn alle maatregelen toe te passen. U zegt dat het zal volstaan maar het volstaat toch niet dit alleen op papier te zetten. U hebt mij nog steeds geen afdoend antwoord gegeven op de vraag waarom u die onafhankelijkheid niet de facto wil garanderen door de scheiding van het eigendomsrecht. Ik heb daarop nog geen antwoord gekregen, tenzij de bewering dat de maatregelen uit dit wetsontwerp zullen volstaan. Het spijt me u te moeten meedelen dat ik daarvan absoluut niet ben overtuigd.

Le président : La parole est au ministre.

M. Poncet, ministre : Monsieur le président, je ne reprendrai pas la longue discussion que nous avons eue en commission. Un certain nombre d'arguments figurent au rapport. Cependant, je voudrais en ajouter un qui n'est sans doute pas apparu suffisamment clairement : nous ne souhaitons, en aucune manière, imposer à l'actuel propriétaire du réseau de se dégager d'une partie de sa propriété, car cela nous exposerait à une procédure d'indemnisation.

En effet, comment pourrait-on enlever au propriétaire actuel du réseau une partie de son bien sans l'indemniser ? Nous avons donc choisi une formule qui, par le contrôle public, accorde le maximum de garanties de contrôle et de tutelle, grâce au plan contraignant d'investissement, au contrôle des prix, à l'influence que le secteur public exercera dans cette structure, en évitant le piège d'une indemnisation pour une partie de l'investissement.

C'est d'ailleurs dans la ligne de ce que la directive prévoit. Pour rappel, c'est ce qui a été entrepris aux Pays-Bas, pour parler d'un pays proche.

De voorzitter : De heer Paul De Grauwe heeft het woord.

De heer Paul De Grauwe (VLD) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, er hoeft geen schadeloosstelling te worden geboden. Alles wat wij vragen, is dat de huidige eigenaar zijn aandelen in de nieuwe maatschappij verkoopt. Hij zal dus schadeloos worden gesteld doordat hij die kan verkopen op de aandelenmarkt, en er overigens genoeg geld mee oprapen. De overheid hoeft niet tussenbeide te komen en er zelfs geen cent voor uit te geven. Ik begrijp niet goed waarom u spreekt van *indemnisation*.

De voorzitter : De algemene bespreking is gesloten.

La discussion générale est close.

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan.

Nous passons à la discussion des articles.

Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion des articles. (Rgt 66, 4°)

De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking van de artikelen. (Rgt 66, 4°) **(1933/11)**

- Artikel 1 wordt aangenomen.

- L'article 1 est adopté.

Op artikel 2 werd een amendement nr. 6 ingediend door de heer Olivier Deleuze.

A l'article 2, l'amendement n° 6 a été déposé par M. Olivier Deleuze. **(1933/3)**

De stemming over het amendement en het artikel 2 wordt aangehouden.

Le vote sur l'amendement et l'article 2 est réservé.

- Artikel 3 wordt aangenomen.

- L'article 3 est adopté.

Op artikel 4 werden de volgende amendementen ingediend :

A l'article 4, les amendements suivants ont été déposés :

nr. 1 van de heer Olivier Deleuze :

n° 1 de M. Olivier Deleuze **(1933/2)** ;

nr. 30 van de heer Olivier Deleuze ;

n° 30 de M. Olivier Deleuze **(1933/6)**.

voorzitter

De stemming over de amendementen en het artikel 4 wordt aangehouden.

Le vote sur les amendements et l'article 4 est réservé.

- *De artikelen 5 tot 9 worden artikel per artikel aangenomen.*

- *Les articles 5 à 9 sont adoptés article par article.*

A l'article 10, les amendements suivants ont été déposés :

Op artikel 10 werden de volgende amendementen ingediend :

n° 8 de M. Olivier Deleuze;

nr. 8 van de heer Olivier Deleuze (1933/3);

n° 44 de M. Paul De Grauwe;

nr. 44 van de heer Paul De Grauwe (1933/12).

Le vote sur les amendements et l'article 10 est réservé.

De stemming over de amendementen en het artikel 10 wordt aangehouden.

- *Les articles 11 à 14 sont adoptés article par article.*

- *De artikelen 11 tot 14 worden artikel per artikel aangenomen.*

A l'article 15, l'amendement n° 2 a été déposé par M. Olivier Deleuze.

Op artikel 15 werd een amendement nr. 2 ingediend door de heer Olivier Deleuze. (1933/2)

Le vote sur l'amendement et l'article 15 est réservé.

De stemming over het amendement en het artikel 15 wordt aangehouden.

A l'article 16, les amendements suivants ont été déposés :

Op artikel 16 werden de volgende amendementen ingediend :

n° 3 de M. Olivier Deleuze;

nr. 3 van de heer Olivier Deleuze (1933/2);

n° 17 de M. Paul De Grauwe;

nr. 17 van de heer Paul De Grauwe (1933/4);

n° 45 de M. Paul De Grauwe;

nr. 45 van de heer Paul De Grauwe (1933/12).

Le vote sur les amendements et l'article 16 est réservé.

De stemming over de amendementen en het artikel 16 wordt aangehouden.

- *Les articles 17 à 19 sont adoptés article par article.*

- *De artikelen 17 tot 19 worden artikel per artikel aangenomen.*

Op artikel 20 werd een amendement nr. 20 ingediend door de heer Paul De Grauwe.

A l'article 20, l'amendement n° 20 a été déposé par M. Paul De Grauwe. (1933/4)

De stemming over het amendement en het artikel 20 wordt aangehouden.

Le vote sur l'amendement et l'article 20 est réservé.

Op artikel 21 werden de volgende amendementen ingediend :

A l'article 21, les amendements suivants ont été déposés :

nr. 4 van de heer Olivier Deleuze;

n° 4 de M. Olivier Deleuze (1933/2);

nr. 9 (in bijkomende orde) van de heer Olivier Deleuze;

n° 9 (en ordre subsidiaire) de M. Olivier Deleuze (1933/3);

nr. 35 van de heer Olivier Deleuze;

n° 35 de M. Olivier Deleuze (1933/7).

De stemming over de amendementen en het artikel 21 wordt aangehouden.

Le vote sur les amendements et l'article 21 est réservé.

- *Artikel 22 is aangenomen.*

- *L'article 22 est adopté.*

Op artikel 23 werden de amendementen nrs. 21 en 22 ingediend door de heer Paul De Grauwe.

A l'article 23, les amendements n°s 21 et 22 ont été déposés par M. Paul De Grauwe. (1933/4)

De stemming over de amendementen en het artikel 23 wordt aangehouden.

Le vote sur les amendements et l'article 23 est réservé.

Op artikel 24 werden de volgende amendementen ingediend :

A l'article 24, les amendements suivants ont été déposés :

nr. 5 van de heer Olivier Deleuze;

n° 5 de M. Olivier Deleuze (1933/2);

nr. 23 van de heer Paul De Grauwe;

n° 23 de M. Paul De Grauwe (1933/4).

De stemming over de amendementen en het artikel 24 wordt aangehouden.

Le vote sur les amendements et l'article 24 est réservé.

- *De artikelen 25 en 26 worden artikel per artikel aangenomen.*

- *Les articles 25 et 26 sont adoptés article par article.*

Op artikel 27 werd een amendement nr. 24 ingediend door de heer Paul De Grauwe.

A l'article 27, l'amendement n° 24 a été déposé par M. Paul De Grauwe. (1933/4)

De stemming over het amendement en het artikel 27 wordt aangehouden.

Le vote sur l'amendement et l'article 27 est réservé.

- *De artikelen 28 tot 38 worden artikel per artikel aangenomen.*

- *Les articles 28 à 38 sont adoptés article par article.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten. Over de aangehouden amendementen en artikelen en over het geheel zal later worden gestemd.

La discussion des articles est close. Le vote sur les amendements et les articles réservés ainsi que sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

L'ordre du jour appelle la discussion du **projet de loi relatif à la coopération internationale belge (1791/1 à 7)**.

Aan de orde is de bespreking van het **wetsontwerp betreffende de Belgische internationale samenwerking (1791/1 tot 7)**.

De algemene bespreking is geopend.

La discussion générale est ouverte.

La parole est à M. Pierre Beaufays, au nom du rapporteur, M. Albert Gehlen.

M. Pierre Beaufays (PSC) : Monsieur le président, monsieur le ministre, monsieur le secrétaire d'Etat, chers collègues, c'est donc au nom de M. Albert Gehlen que je vais vous présenter le rapport sur le projet de loi relatif à la coopération internationale belge.

Dans son exposé introductif, M. le secrétaire d'Etat a attiré l'attention sur la modification de stratégie qui se fait jour parmi de nombreux pays donateurs. Dans la logique des conclusions du rapport "Assessing Aid" de la Banque mondiale, l'aide tend à se concentrer sur les pays dont la politique est qualifiée de "good governance". Or,

ces derniers appartiennent le plus souvent à la catégorie des pays à revenus moyens, même s'ils constituent la tranche inférieure de cette catégorie. Il y a donc un risque que l'aide apportée par la communauté internationale néglige dorénavant les pays qui sont précisément les plus pauvres. Il faut dès lors souligner qu'au premier plan des priorités définies par le présent projet figure le degré de pauvreté du pays comme critère du choix des pays partenaires de notre coopération bilatérale directe.

La Belgique entend donc continuer, selon M. le secrétaire d'Etat, à concentrer son aide sur les pays les moins avancés. Acés. Au sein de ce groupe, la sélection se fera sur la base de critères objectifs, définis à l'article 6. Quant au déliement de l'aide, bien qu'il ne fasse pas partie des dispositions du projet de loi lui-même, il constitue un principe que la coopération internationale belge aura à mettre en pratique en agissant en ce sens au sein de différentes enceintes internationales. A ce sujet, il faut souligner que dans le cadre du rôle de pionnier que la coopération internationale belge entend jouer dans ce domaine, une étude à d'ores et déjà été effectuée sur l'effet en retour pour l'économie belge de l'aide déliée.

Lors de la discussion générale, tous les intervenants ont souligné le caractère positif du projet de loi et ces discussions se sont déroulées dans un esprit généralement consensuel. Ils se sont félicités qu'enfin, le parlement définisse les lignes directrices, les thèmes, les objectifs et le cadre général de la politique de coopération de notre pays et ce, notamment à la suite des recommandations de la commission spéciale de suivi des problèmes de l'AGCD de la Chambre. Les intervenants ont notamment rappelé l'importance pour notre pays de concentrer notre aide au titre de la coopération internationale sur un nombre limité de pays, soit au maximum 25 pays (article 6), et ce dans un souci d'efficacité et de pertinence au développement.

Plusieurs questions et remarques ont porté sur :

- la cohérence entre les différentes politiques menées à ce titre dans notre pays;
- la priorité aux pays les plus pauvres;
- le rôle du groupe de travail interdépartemental pour la coopération au développement;

- l'ordre, qualifié par certains d'illogique, du vote de ce projet (le général) après le vote du projet de loi créant la coopération technique belge (le particulier);

- le contrôle parlementaire de la politique de coopération et l'importance consacrée par ce même parlement à cette politique;

- les dimensions macro- et micro-économiques de ces politiques;

- la place accordée dans le projet de loi au déliement de l'aide;

- la promotion et le soutien des droits de l'homme;

- le choix des thèmes transsectoriels;

- le choix des pays présentés dans l'exposé des motifs;

- l'adaptation des notes stratégiques;

- la concentration de l'aide multilatérale.

M. le secrétaire d'Etat a répondu :

- en justifiant sa vision de la concentration géographique;

- en expliquant sa politique en termes de déliement de l'aide;

- en explicitant les options "promotion des droits de l'homme" et "option micro-projets" ainsi que le fonctionnement du groupe de travail interdépartemental et les critères pour la coopération autre que bilatérale directe.

Les observations complémentaires ont porté essentiellement sur le rôle des ONG et sur le degré des contraintes, notamment en termes de choix, qui pourraient ou non peser sur elles.

Les principales modifications du texte faisant suite à la discussion des articles ont porté sur :

- le soutien aux synergies entre les différentes coopérations communales, provinciales, régionales, communautaires et européennes;

- le rapport annuel d'évaluation au parlement;

- la précision du soutien au respect des droits de l'homme dans le secteur "prévention des conflits et consolidation de la société";

- l'avis du Conseil fédéral du développement durable;

- la concentration de l'aide multilatérale à une vingtaine d'organisations internationales sélectionnées.

Le projet de loi a finalement été adopté par 9 voix contre une et 4 abstentions.

A titre personnel, je voudrais rappeler que dans ses recommandations générales, la commission de suivi avait, avant toute chose, insisté sur le renforcement de notre politique en matière de coopération au développement. Elle avait constaté que la diversité de celle-ci posait de toute évidence des problèmes. Je cite : "Les gouvernements successifs n'ont pas défini de vision politique claire. Chaque nouveau secrétaire d'Etat ou ministre a tenu à imposer ses priorités, ce qui n'a pas favorisé la continuité de la politique". Dès lors, la commission établissait une série de recommandations. Je cite à nouveau : "Les objectifs de la coopération au développement belge doivent être spécifiés. La coopération au développement belge doit définir un cadre général pour la coopération géographique sectorielle et thématique. La Belgique pourra ainsi déterminer le type de coopération qu'elle entend proposer aux pays à faibles revenus et ce qu'elle attend, quant à elle, de la coopération."

En outre, constatant que la coopération belge au développement intervenait dans presque tous les domaines et dans plus de 40 pays, la commission précisait qu'"il faut parvenir à une véritable concentration, tant sur le plan sectoriel que sur le plan géographique. La première sélection de pays s'effectue sur la base de critères objectifs stricts et donc en principe quantifiables qui sont discutés avec le parlement et approuvés par celui-ci". Cette politique de concentration géographique et sectorielle a toujours été une priorité pour nous.

En définitive, la commission faisait observer qu'"une définition détaillée des objectifs, l'élaboration de notes sectorielles et de programmes de pays et une répartition précise des compétences n'ont de sens que si la continuité de la coopération belge au développement est assurée. Il convient de définir une approche à long terme de la politique en la matière. Le cadre de la politique doit en quelque sorte être le point de départ de la politique des dix années à venir. C'est la raison pour laquelle les différentes formes de coopération, le rôle des différents acteurs et les différentes priorités doivent être précisés dans une loi organique reposant sur un large consensus parlementaire. Pareille loi organique est également nécessaire compte tenu de l'étroitesse du fondement juridique sur lequel reposent de nombreuses formes de coopération."

Je tiens à exprimer ma satisfaction de constater :

- que le projet de loi, dans ses critères de pertinence, souligne le principe de renforcement des capacités institutionnelles et de gestion;

- que le texte - à la fois dans le choix des critères de pertinence et des critères de la concentration géographique - accentue la responsabilisation des pays partenaires;

- que le rôle du parlement est renforcé par le biais notamment, d'un rapport annuel d'évaluation externe;

- que la commission a amendé le texte de l'article 7 définissant les cinq secteurs de la coopération bilatérale directe en complétant le cinquième consacré à la prévention des conflits et à la consolidation de la société par "en ce compris le soutien au respect de la dignité humaine, des droits de l'homme et des libertés fondamentales";

- que le projet de loi tel qu'amendé précise que la coopération fédérale favorise la synergie avec les coopérations communale, provinciale, régionale, communautaire et européenne, afin d'en obtenir des effets amplificateurs favorables à terme aux populations bénéficiaires de l'assistance.

Enfin, je voudrais souligner que ce texte est clairement symptomatique d'un équilibre entre le rôle dévolu - dans ce cas pour la coopération internationale - au secteur public (la coopération bilatérale) et au monde associatif (les ONG). Cette logique est ici structurée et permet de stabiliser les efforts de chacun et ce, dans un souci d'efficacité permanente au profit des plus pauvres de notre planète.

De **voorzitter** : De heer Geert Versnick heeft het woord.

De heer **Geert Versnick** (VLD) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, in *De Morgen* van 18 februari vonden we volgend citaat : "In het parlement werd nauwelijks ten gronde gedebatteerd over BTC en over de kaderwet. Het ging daar veeleer om juridische details en om partijpolitieke steekspelletjes dan om bredere visies of strategische keuzes voor optimale internationale samenwerking. Een teken aan de wand ?" Dit artikel was ondertekend door Melanie Schellens van de studiedienst van het NCOS. Als dat de perceptie is zoals die door de koepelorganisatie van de NGO's aan de Vlaamse bevolking kond wordt gedaan, is het de hoogste tijd dat ook voor sensibilisatie van de ontwikkelingslobby wat geld wordt uitgetrokken. Er is in het parlement nog nooit zo veel tijd besteed aan ontwikkelingssamenwerking dan tijdens deze legislatuur. Als

belangrijkste oppositiepartij hebben we daarin stevig onze inbreng gehad, die heus wel wat verder ging dan juridische details of partijpolitieke steekspelletjes.

Als het parlementaire debat over BTC en de internationale samenwerking, ondanks de investering in tijd en energie, toch onder de verwachtingen is gebleven, ligt dat in niet onbelangrijke mate aan de staatssecretaris, die in het parlement het echte debat met jezuïtentrucjes uit de weg ging en op publieke podia als een politieke maagd, waarvan de geloofwaardigheid in vraag moet worden gesteld, defileerde. Indien achteraf blijkt dat de hele structurering en het plan-Morcelis niet tot een grotere efficiëntie van de ontwikkelingssamenwerking leiden - collega's, daarvoor geef ik u nu reeds rendez-vous - kan men de VLD in ieder geval niet verwijten dat zij als een naïeve koorknaap in de geveinsde partijpolitieke onschuldigheid van de staatssecretaris is getrapt. Iedereen die een beetje vertrouwd is met de sector - en zeker het NCOS - weet donders goed dat achter de mooie woorden en principes die in het debat inzake ontwikkelingsamenwerking worden gebruikt en achter de mooie gevel die voor de zoveelste herstructurering werd opgetrokken, ook meer aardse belangen schuilgaan. Nadat het NCOS om geld moest komen schoonen omdat het op de rand van het bankroet stond, zal van neutraliteit ook niet helemaal sprake zijn. Het grenst aan hypocrisie om dit politieke machts spel met de mantel van het idealisme te willen bedekken.

Nog maar een paar dagen geleden hebben we de soap - of moet ik het een tragikomedie noemen - rond de keuze voor de beheersinstanties van BTC meegemaakt. Het ging zelfs zover dat de staatssecretaris met - al dan niet geveinsd - ontslag moest dreigen om deze zaak vlot te krijgen. Mijnheer de staatssecretaris, u moest niet met ontslag dreigen, u moest argumenten en goede voorstellen aanbrengen. Wat normaliter wel tot ontslag moet leiden, is het parlement verkeerde informatie geven. Deze regel blijkt u evenwel volledig onbekend te zijn !

Thans ontaard de strijd over de benoeming van de directeur-generaal op het departement. Dat zal, vrees ik, nog geen mooi spektakel worden. Ik geef bovendien de collega's nu reeds rendez-vous om te zien wie uiteindelijk in BTC zal worden aangeworven.

Collega's, het grenst eveneens aan hypocrisie om dit wetsontwerp op de Belgische internationale samenwerking voor te stellen als hét strategisch beleidskader voor de ontwikkelingssa-

menwerking op lange termijn, waarnaar door de ABOS-commissie, in de aanbevelingen 1.1. en 1.5., werd gevraagd.

Het feit alleen al dat de regering, hierin slaafs gevolgd door haar meerderheid, volledige prioriteit heeft gegeven aan de institutionalisering van de filialen in de sector, boven de uittekening van een kaderwet, is een bewijs uit het ongerijmde dat de meerderheid dit beleidsplan zelf niet erg au sérieux neemt. Je zet niet eerst de troepen op het terrein om dan pas over een strategie beginnen na te denken, tenzij het uitzetten van die troepen een bedoeling op zich is, misschien om zoveel mogelijk partijpolitiek terrein te bezetten vóór de legislatuur voorbij is.

Een tweede aanwijzing dat de regering deze wet zelf niet ernstig neemt, is de zeer gesegmenteerde definiëring van de doelstellingen en de uitzonderingen erop. Gezien de beperkte schaal van ons land, is de concentratie van de ontwikkelingssamenwerking geografisch, sectoraal en thematisch inderdaad een must. Door echter dit concentratieprincipe alleen toe te passen op de directe bilaterale samenwerking, die hoogstens één vierde van de Belgische ontwikkelingsamenwerking vertegenwoordigt, en voor de rest ieder zijn vrijheid te laten, zet men de geloofwaardigheid van de principes op de helling.

Het argument van de staatssecretaris, die in de commissie beweerde dat de NGO's hun niet-gouvernementeel karakter zouden verliezen indien ze zouden worden verplicht om zich in de doelstellingen van de overheid in te passen, is een woordspelletje dat van een volkomen gebrek aan respect voor de prerogatieven van de democratie en van het parlement getuigt. Zelfs het ter beschikking stellen van enig cijfermateriaal in verband met de bestemming die door de NGO's werd gegeven aan het geld en het transponeren ervan naar de huidige gestelde doelstellingen, was te veel gevraagd als voorlichting van het parlement om eventueel op een zinvolle manier amendementen te kunnen formuleren op het voorliggende ontwerp.

Van deze instelling gaf de staatssecretaris ook blijk bij de bespreking van het ontwerp op de BTC. Alleen als de timing van het ontwerp in gevaar kwam, werd een beetje naar het parlement geluisterd, werd enige lippendienst bewezen aan het parlement en werd vanop deze tribune gezegd dat het parlement verder betrokken zou worden bij de uitwerking van het

wetsontwerp zodra het was goedgekeurd. Ondertussen werden beheersovereenkomsten gesloten, werden al benoemingen gedaan, is er al een raad van bestuur samengesteld, terwijl ik noch enige andere collega een uitnodiging hebben gekregen om op welkdanige manier betrokken te worden bij de verdere invulling van het wetsontwerp betreffende de BTC. Ik moet hier opnieuw vaststellen dat de staatssecretaris een engagement, dat hij op deze tribune formeel heeft uitgesproken, naast zich heeft gelegd.

Mijnheer de staatssecretaris, indien men de concentratieprincipes ernstig neemt, lijkt het mij logisch dat ze ook op de indirect-bilaterale samenwerking worden toegepast, ten minste in verhouding tot de overheidssubsidie. Aangezien wij geen cijfers hebben gekregen om dit op een correcte manier te kunnen evalueren, hebben wij vanuit een algemeen principe geredeneerd en zullen wij een amendement indienen waarin wordt bepaald dat de concentratieprincipes ook moeten worden toegepast op de indirecte bilaterale samenwerking, ten minste in verhouding tot de overheidssubsidie die de betrokken NGO's krijgen.

Ik moet u zeggen dat sommige NGO's onlangs wel degelijk een gebrek aan concentratie bij hun beoordeling werd aangerekend. Het zou misschien leuk zijn na te gaan uit welke sector de NGO's kwamen die dit verwijt naar het hoofd werden geslingerd. Misschien was dit de reden waarom wij geen cijfers kregen. Hoe dan ook, dit alles lijkt te bevestigen dat de staatssecretaris met zijn hoogdravende principes ondergronds een verborgen agenda volgt.

Het wordt zelfs nog absurder. Als wij dit wetsontwerp goedkeuren, zal alle directe bilaterale samenwerking die ons land in de begroting heeft opgenomen in een kaderwet worden vastgelegd. Dat betekent dat om een politieke actie van Buitenlandse Zaken, bijvoorbeeld het vredesproces in het Midden-Oosten te ondersteunen, wij geen financiële middelen meer kunnen aanwenden. Door deze kaderwet wordt de Belgische samenwerking immers totaal vastgepind op een aantal sectoren en landen. Om het Belgisch buitenlands beleid te steunen, een dossier in een bepaalde richting te sturen of een negotiatieprocedure te steunen, zullen wij dus een beroep moeten doen op de NGO's of de multilaterale sector. Dat betekent dat wij na de goedkeuring van dit wetsontwerp in feite alleen nog de strijdkrachten hebben ter ondersteuning van ons buitenlands beleid. Wij weten echter allen in welke staat die verkeren.

Ik vrees dan ook dat dit een verdere teloorgang zal betekenen van het Belgisch buitenlands beleid. Ik betreur dit sterk.

Een ander belangrijk hiaat in deze wet is dat nergens wordt voorzien in coherentie of coördinatie van de verschillende vormen van ontwikkelingssamenwerking, noch van de verschillende landen, sectoren of thema's. Nochtans was ook dit één van de hoofdaanbevelingen van de ABOS-commissie. Wij vrezen dan ook dat de strategienota's per item in het gebruikelijke overloze sociologische jargon zullen worden opgesteld zodat een toetsing aan een globale strategie noch een vergelijkende evaluatie mogelijk zullen zijn. In dezelfde lijn betreuren wij ook dat de hoofddoelstelling van de evaluatie, met name het toetsen van de ontwikkelingsefficiëntie, niet klaar en duidelijk wordt vastgelegd. Het openbaar karakter, de objectiviteit en de duidelijkheid van het evaluatiemechanisme worden niet wettelijk gegarandeerd. Dit zou tot willekeur kunnen leiden.*horresco referens*.

Mijnheer de staatssecretaris, ik wil een kleine kanttekening maken. Ook op institutioneel vlak schort namelijk iets aan dit wetsontwerp. Hoe staat het met de ontwikkelingssamenwerking die wordt georganiseerd door de gemeenschappen? Krachtens de recente grondwetsherziening hebben de gemeenschappen een aantal exclusieve bevoegdheden. Dit wetsontwerp bevatte in eerste instantie een artikel dat liet uitschijnen dat men niet wist dat het hier om exclusieve bevoegdheden ging. Hierdoor zou men de gemeenschappen betuttelen en voogdij uitoefenen over hun ontwikkelingssamenwerking. Men heeft toen ingezien dat dit niet mogelijk was en men heeft een artikel 5 opgesteld dat een absoluut hybride tekst omvat die voor elke mogelijke uitleg vatbaar is. Uiteindelijk zal er echter niets terecht komen van coördinatie. De enige mogelijkheid om tot een eenheid te komen in de doelstellingen en de formulering van de federale ontwikkelingssamenwerking en die van de gemeenschappen, is het afsluiten van een samenwerkingsovereenkomst.

Wat de concentratieprincipes betreft, is het duidelijk dat bij de landenkeuze die in de memorie van toelichting wordt gemaakt, niet enkel de vermelde criteria in aanmerking werden genomen, maar ook naar een politiek-communautair evenwicht werd gezocht voor de landen die niet duidelijk aan de criteria voldoen. De vraag is trouwens of een wijziging in de landenkeuze in de toekomst niet opnieuw tot proliferatie zal leiden, omdat het moeilijk zal zijn

om de bestaande engagementen af te bouwen. Of zullen wij ons vanaf nu voor eeuwig en altijd op die landen toespitsen?

Elk van de vijf sectoren die in het wetsontwerp worden geselecteerd zijn *in se* te verdedigen als prioritair, maar het is niet verantwoord om de klemtoon al te eenzijdig op de zachte sector te leggen. Hoe men het ook draait of keert, duurzame ontwikkeling vereist een harde basis en daarvoor zijn een stevige economische infrastructuur, investeringen en ondernemers nodig. Daarom zou minimaal ondernemerschap als bijkomende sector of als overkoepelend thema moeten worden opgenomen.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, de VLD zal haar houding met betrekking tot dit wetsontwerp bepalen aan de hand van het al dan niet aanvaarden van de ingediende amendementen.

De **voorzitter**: Mevrouw Suzette Verhoeven heeft het woord.

Mevrouw **Suzette Verhoeven** (CVP): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, al is het geenszins mijn bedoeling een discussie aan te gaan met de heer Versnick, toch wens ik voorreest twee opmerkingen te maken omtrent zijn betoog.

Om te beginnen ben ik het met u eens, mijnheer Versnick, wanneer u zegt dat het NCOS een verkeerde perceptie heeft van onze discussies. Net zoals u was ik enigszins gechoqueerd dit te lezen. Immers, net zoals u daarnet zei werd er in dit parlement nooit zoveel aandacht besteed aan ontwikkelingssamenwerking als tijdens deze legislatuur.

Ik tracht echter deze zienswijze op een andere manier te vertellen. Wellicht ligt de fout bij ons allen; misschien hebben wij te veel de nadruk erop gelegd. Hoe dan ook, zoals ik de zaken aanvoel lijkt het mij geen correcte analyse te zijn van de discussies die wij voerden.

Voorts moet ik u tegenspreken wanneer u zegt dat wij de regering slaafs hebben gevolgd. Nog nooit in mijn leven heb ik iemand slaafs gevolgd en ik zal dat nooit doen. Een dergelijke uitspraak duld ik niet.

Alle besprekingen alsook de organisatie die werd doorgevoerd gebeurden in samenwerking met de staatssecretaris en verliepen soms zelfs over de partijgrenzen heen. Samen hebben wij een visie ontwikkeld die door sommigen werd gecontesteerd, maar die hier en daar werd bijgestuurd. U moet toegeven, mijnheer Versnick, dat sommige elementen die u voorstelde ook werden opgenomen.

Suzette Verhoeven

Hoe dan ook, ik zal het hierbij laten want zo zwaar til ik er nu ook weer niet aan.

De heer **Geert Versnick** (VLD): Mijnheer de voorzitter, mag ik een correctie aanbrengen en in de Handelingen het woord "slaafs" laten vervangen door het woord "gedwee"?

Mevrouw **Suzette Verhoeven** (CVP): Dat woord vind ik evenmin geschikt.

Ik kom thans tot de visie van de CVP over dit wetsontwerp.

De CVP-fractie verheugt zich over het sluitstuk van de hervormingen zoals die werden op gang gebracht en waardoor de internationale samenwerking op een nieuw spoor wordt geplaatst.

Via het voorliggende wetsontwerp betreffende de Belgische internationale samenwerking bekrachtigt het parlement een reeks wijzigingen die door de staatssecretaris en de politieke fracties gedurende de hele legislatuur werd gerealiseerd. In dat verband denk ik aan de reorganisatie van de NGO-sector, de aanpassing van de samenwerking met de universiteiten, de voorstelling van de toekomst in het beleidsplan Internationale Samenwerking, de oprichting van de BTC en de administratieve reorganisatie.

De CVP vindt dat er goed werk is geleverd. De kaderwet is een belangrijke stap voorwaarts voor de Belgische ontwikkelingssamenwerkingssector. Zij zet immers de bakens uit waarbinnen de sector in de toekomst zal functioneren. In het verleden waren het gebrek aan een consistent beleid en de voortdurende beleidswijzigingen dé grote problemen voor de Belgische ontwikkelingssamenwerking. De kaderwet verhoogt op aanzienlijke wijze de transparantie in de sector.

- Voorzitter: de heer **Beaufays**, oudste lid in jaren van de aanwezige leden

Al de actoren kunnen in de kaderwet terugvinden op welke landen en sectoren de Belgische directe ontwikkelingssamenwerking zich concentreert.

De CVP gaat akkoord met een concentratiebeleid op 25 partnerlanden. Niemand kan ontkennen dat de resultaten van de Belgische internationale samenwerking baat zullen hebben bij een geconcentreerde besteding van de beperkte Belgische financiële middelen.

De criteria van de kaderwet met betrekking tot de keuze van de beperkte groep van partnerlanden zoals het armoedeniveau, de ervaring van België in het land, de ontwikkelingsinspanningen van het partnerland zelf, goed

bestuur, de rol van België in heersende crisissituaties, de regionale integratie en *gender*-beleid zijn relevant. De CVP onderschrijft de uiteindelijke keuze die gemaakt is bij de selectie van de 25 partnerlanden voor de toekomstige samenwerking.

Ik geef toe dat het een keuze blijft. Er zijn meer landen dan de uitgekozen 25 die beantwoorden aan de opgesomde criteria. De lijst is echter verdedigbaar.

Bovendien is de lijst niet voor eeuwig en drie dagen. Als er nieuwe landen bijkomen, hoop ik dat het gezond verstand van het volgend parlement zal zegevieren. Het parlement zal er moeten op toezien dat het aantal landen niet opnieuw stijgt tot 40 of 50. Het parlement moet zijn verantwoordelijkheid terzake durven opnemen.

De heer **Geert Versnick** (VLD): Als de meerderheid zich niet gedwee of slaafs onderwerpt, zal het parlement zijn verantwoordelijkheid kunnen opnemen.

Mevrouw **Suzette Verhoeven** (CVP): Dat blijft afwachten.

Ik herhaal dat de predikaten "slaafs en gedwee" alleszins niet van toepassing zijn op de huidige meerderheid.

Omwille van dezelfde concentratievoordelen staat de CVP ook achter de thematische prioriteiten van de kaderwet zoals landbouw, onderwijs, gezondheidszorg, basisinfrastructuur, conflictpreventie en maatschappijopbouw. De CVP staat nog meer achter de themaoverschrijdende concentratie inzake *gender*-beleid, milieu en sociale economie.

De parlementaire opvolgingscommissie die de problemen bij het ABOS in detail in kaart bracht, stak ook de hand in eigen boezem en erkende dat de malaise in de ontwikkelingssamenwerkingssector ten dele te wijten was aan politieke verwaarlozing.

De CVP-fractie zal erop toezien dat het toekomstig Belgisch beleid inzake samenwerking niet alleen tijdens de begrotingsbespreking getoetst zal worden aan de door de kaderwet ingestelde criteria, maar ook dat de rapporten van externe evaluatoren en landen, sectorale en thematische strategienota's diepgaand besproken en geëvalueerd zullen worden tijdens een parlementair debat.

Een parlementaire controle kan een bijkomende waarborg zijn voor een consistent beleid inzake internationale samenwerking over legislaturen en partijgrenzen heen. Bovendien komt het de kwaliteit van de Belgische internationale samenwerking ten goede.

Die betere kwaliteit van de samenwerking met het oog op een wereldwijde solidariteit was toch het uiteindelijk doel van al de hervormingen.

De **voorzitter**: De heer Dirk Van der Maelen heeft het woord.

De heer **Dirk Van der Maelen** (SP): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, collega's, als donderdag deze wet wordt goedgekeurd, komt hiermee een einde aan een lange mars doorheen het land van de Belgische ontwikkelingssamenwerking. In de herfst van 1995 wankelde de Belgische ontwikkelingssamenwerking op haar grondvesten. Een reeks schandalen in de Belgische ontwikkelingssamenwerking werden breed uitgesmeerd in "De Morgen" en leidde tot de vraag naar het nut en de zin van de Belgische ontwikkelingssamenwerking.

In december 1995 hebben wij in de Kamer een speciaal orgaan opgericht, de parlementaire opvolgingscommissie, die als opdracht kreeg de Belgische ontwikkelingssamenwerking door te lichten. De hier aanwezige leden zijn mijn getuigen dat wij gedurende achttien maanden veel en lang hebben vergaderd. Het was soms een heel eenzame mars, maar gelukkig een die wij tot een goed einde konden brengen.

Mijnheer Versnick, u omschreef mevrouw Verhoeven eerst als een slaafse en nadien als een gedweeë collega. Ik heb de pretentie te beweren dat in de hervorming van de Belgische ontwikkelingssamenwerking het parlement en zeker de parlementsleden die in de parlementaire opvolgingscommissie hebben gewerkt, een grote inbreng hadden in de vorm die de ontwikkelingssamenwerking zal krijgen. Sta mij toe u te herinneren aan wat wij - u was een van de leden van deze commissie - bij het indienen van ons rapport in juli 1997 dachten dat moest gebeuren met de Belgische ontwikkelingssamenwerking.

Ik som een aantal punten op. Volgens ons moesten de doelstellingen van de Belgische ontwikkelingssamenwerking veel nauwer worden gespecificeerd. Wij pleitten voor een geografische en een sectorale concentratie. Wij vroegen nieuwe fundamentele voor de ontwikkelingssamenwerking. Wij vroegen een algemene beleidsnota, een beleidsplan, samen met sector- en landennota's.

De heer **Geert Versnick** (VLD): Mijnheer Van der Maelen, ik ben de mening toegedaan dat wij de volgorde van de zaken verkeerd hebben aangepakt. U zult het met mij eens zijn dat het verslag van de opvolgingscommissie in deze ondubbelzinnig is.

Overigens, u zegt zelf dat eerst de doelstelling moet worden aangepakt. Eerst moet een discussie worden gevoerd over de te bereiken doelstellingen. Deze principes werden in de commissie vastgelegd. Daarna volgt de discussie over hoe deze doelstellingen kunnen worden bereikt. Wij hebben precies het omgekeerde gedaan. Wij hebben eerst een orgaan gecreëerd en dan pas zijn wij de discussie over de doelstellingen begonnen. U zult zich herinneren dat bij de behandeling in de commissie over de definities een vrij hilarische discussie ontstond.

De heer **Dirk Van der Maelen** (SP) : Mijnheer Versnick, voor mij is formalisme niet belangrijk. Wat telt, is het eindresultaat.

Ik ben het niet eens met de grond van uw verhaal. In 1996 kregen wij van de staatssecretaris de nota "Kleur bekennen". Over die nota hebben wij een diepgaand debat gevoerd, een debat dat ikzelf nog altijd beschouw als een van de beste debatten die wij hebben gevoerd.

Inzake die nota hebben wij met de staatssecretaris gediscussieerd over onder meer de criteria voor de geografische concentratie en over de vraag en de noodzaak om sectornota's en landennota's te krijgen. Dit stond ten andere in zijn tekst. U mag het dus niet voorstellen alsof wij pas in een veel later stadium en wel naar aanleiding van de kaderwet een eerste keer de geografische concentratie hebben besproken. Dit kwam vroeger ter sprake. Men kan zich formalistisch blijven opstellen en volhouden dat de kaderwet er eerst moest komen. Misschien ware dat goed geweest. Men kan echter niet beweren dat wij pas op het einde van de rit hebben gesproken over geografische concentratie en over de noodzaak van landennota's. Wij hebben hierover gedebatteerd nog vóór de eerste wet op de BTC werd goedgekeurd. Dit behelste dus onze eerste reeks van aanbevelingen : meer duidelijkheid !

Ten tweede, wij hadden ook gevraagd naar een benadering op lange termijn. Wij wilden heletten dat ontwikkelings-samenwerking opnieuw een zigzag-koers zou krijgen zoals dat vroeger steeds het geval was : nieuwe minister, nieuw beleid. De kaderwet waarover wij donderdag zullen stemmen, lijkt mij heel goed. Er is sprake van coherentie en van consistentie. U hebt zelf gezegd dat bepaalde zaken vastliggen. Als er nu een nieuwe minister komt, die iets wil veranderen aan het in de wet vastgelegde beleid, zal hij dat moeten regelen waar dat behoort, met name in

het parlement. Hier zal hij dan een meerderheid moeten vinden voor een wijziging van het beleid.

Ten derde, wij hadden ook naar een scheiding tussen beleidsvoorbereiding en uitvoering van het beleid gevraagd. In ons rapport hadden wij geopteerd voor een departement dat bevoegd was voor nog drie taken : beleidsvoorbereiding, controle en evaluatie. Inzake de uitvoering hadden wij tevens gepleit voor en ik citeer : "een actor die niet wordt belemmerd door de stroefheid van een klassieke administratie, maar toch nog onder direct toezicht van de overheid blijft". Ik weet dat wij hierover wellicht van mening verschillen, maar volgens mij beantwoordt de BTC aan dit criterium. Wat dit betreft werden wij zelfs ingehaald door de regering. Wij hadden immers gesteld dat het niet naar de BTC overgeheveld zou worden ingeschakeld in Buitenlandse Zaken. Als mijn informatie juist is, wordt er nu reeds aan gewerkt om dit te doen. De regering heeft op dit punt zelfs geen rekening gehouden met onze vrees dat dit niet onmiddellijk haalbaar zou zijn. Zij realiseert dit vlugger dan door ons gevraagd. Een andere doelstelling was meer autonomie en grotere responsabilisering van het personeel. Tevens hadden wij versterking van de controle gevraagd, net als een onafhankelijke evaluatie van alle ODA-aanrekenbare uitgaven. Die controle en evaluatie vroegen wij niet omwille van controle en evaluatie zelf, maar wel omwille van terugkoppeling naar het beleid. Deze aanbevelingen hebben wij op 7 juli 1997 goedgekeurd.

De test van al wat wij de voorbije jaren hebben gerealiseerd, is voor mij de vergelijking van wat wij hebben gedaan met wat wij in de opvolgingscommissie als aanbevelingen voorop hebben gesteld. Ik overloop een en ander. Wij hebben een debat gevoerd over een beleidsplan en wel in twee fasen. De eerste fase was de nota "Kleur bekennen" die wij ergens in 1996 voor de eerste keer hebben besproken. Dat is naar de regering gegaan, die heeft gevraagd om deze nota om te zetten in een beleidsnota. Ook die beleidsnota hebben wij hier in de Kamer besproken. Ik vond dit een heel goede nota en vond de regering ook bereid rekening te houden met opmerkingen en bedenkingen van het parlement.

Ik verwijs naar de opmerkingen die door leden uit mijn fractie werden gemaakt. Wij hebben gevraagd de nota "Kleur bekennen" bij te schaven op het vlak van de "gender-benadering". Dit is gebeurd. Wij hebben ook meer aandacht gevraagd voor de problematiek van de

overbevolking. Daarmee is rekening gehouden. Wij hebben meer aandacht gevraagd voor milieu en Europa. Dit is gebeurd.

Collega Versnick, ik vrees dat ik het niet met u eens kan zijn als u beweert dat dit parlement de regering slaafs en gedwee heeft gevolgd. Integendeel, op het vlak van de beleidsnota is er een ernstige inbreng geweest van het parlement. Er is trouwens een positieve spanning ontstaan tussen enerzijds, de regering en anderzijds, het parlement. Wij hebben aan regeringszijde trouwens iemand gevonden die rekening houdt met redelijke argumenten en met goed onderbouwde pleidooien.

De oprichting van de Belgische Technische Coöperatie heeft inderdaad een lange lijdensweg achter de rug. Het ontwerp werd op een bepaald moment door de Kamer van volksvertegenwoordigers opnieuw verwezen naar de Raad van State. Na een lange en grondige bespreking werd het uiteindelijk toch goedgekeurd. Voor mij is het evenwel belangrijk dat de regering met de oprichting van de BTC tegemoetkomt aan het verlangen van de ABOS-commissie om tot een flexibel uitvoeringsorgaan te komen dat onder toezicht van de overheid staat.

Ik was net als u getuige van het getouwtrek rond de samenstelling van de raad van bestuur van de BTC. Wat de verantwoordelijkheid van mijn groep betreft, kan ik u meedelen dat wij inderdaad hebben gekozen voor het afvaardigen van een aantal mensen. Wij hebben daarbij echter gekozen voor nieuwe mensen die het nieuwe beleid moeten belichamen. Collega Versnick, ik stel helaas vast dat uw partij heeft gekozen voor vertegenwoordigers uit het ancien régime. Ik vrees dat we wel eens problemen zouden kunnen krijgen met precies die persoon als het gaat om het uittekenen van een nieuw ontwikkelingsbeleid. Vooraleer u schiet op anderen zou ik u willen vragen toch ook voor eigen deur te vegen.

Ik stel vast dat in de kaderwet voor internationale samenwerking rekening werd gehouden met de aanbevelingen van de ABOS-commissie. Ik heb de voorbije weken samen met een aantal Europese socialist... getracht een Europees ontwikkelingsbeleid uit te werken. Ik heb mogen vaststellen dat België het op verschillende punten heel goed doet. We hoeven ons zeker niet te schamen voor het beleid dat België terzake voert. Ik wil zeker niet gezegd hebben dat alles perfect verloopt. Volgens mij is het beleid nog steeds voor verbetering vatbaar, maar helaas moet men in de Belgische politiek

steeds rekening houden met minstens drie partners. Het lijstje met 25 landen is volgens mij niet opgesteld op basis van objectieve criteria.

De heer **Geert Versnick** (VLD) : Dat is ook een van mijn kritieken.

De heer **Dirk Van der Maelen** (SP) : Dat had beter gekund.

Voorts betreurt ik dat de ontbinding van de hulp gestrand is met de memorie van toelichting. Ik steek geen beschuldigende vinger uit naar de minister, want het is de Raad van State die heeft gesteld dat men dat niet zomaar kan. In ieder geval ben ik ervan overtuigd dat wij moeten blijven zoeken naar manieren om tot die toch zeer wenselijke evolutie in onze internationale samenwerking te komen.

Wat de inhoud betreft, ben ik de mening toegedaan dat er in het beleid van de internationale samenwerking nog te weinig aandacht wordt besteed aan de effecten van de mondialisering, een probleem dat de SP de komende maanden en jaren werk wil aankaarten. Dit thema moet het parlement na de verkiezingen opnieuw op de agenda plaatsen. Wij moeten inderdaad pogen ook wat dat betreft aan de spits van Europa te lopen.

Tot zover mijn opmerkingen bij de drie cruciale punten die de Kamer moest behandelen. Er resten er nog twee. Er is ten eerste nadat de BTC is opgericht, de integratie van het ABOS in het ministerie van Buitenlandse Zaken. Naar verluidt wordt daarover nu onderhandeld. Ik ben daarvan alvast voorstander, omdat België precies gelet op de mondialisering nood heeft aan een coherent buitenlands beleid. De oprichting van een groot departement voor Internationale Zaken dat zich bezighoudt met de buitenlandse politiek, de ontwikkelingssamenwerking en de buitenlandse handel die zo belangrijk is voor de ontwikkeling van de landen van het zuiden, is een goede zaak. Ik dring er bijgevolg bij de regering op aan dat zij daarvan zo snel mogelijk werk maakt.

Daarnaast wijs ik erop - wie de debatten heeft gevolgd, zal niet verwonderd zijn over mijn volgende stelling - dat de sluitsteen van deze hervorming voor mij de evaluatie is. Ik heb inzage in allerhande documenten gekregen en stel met genoeg vast dat de evaluatiecel, zoals vervat in de regeringsbesluiten, afhankelijk wordt van de secretaris-generaal van het ministerie van Buitenlandse Zaken die boven de directeur-generaal staat van het directoraat-generaal voor internationale

samenwerking - hij opereert naast de BTC - en verantwoordelijk is voor alle hulp die als ODA kan worden beschouwd, met andere woorden ook voor de leningen van staat tot staat die, zoals bleek uit de commissiewerkzaamheden, helaas al te vaak aan de grondslag lagen van het fenomeen van de witte olifant. Het lijkt mij dus dat de door de regering in het vooruitzicht gestelde maatregel zonder meer overeenstemt met de aanbevelingen van de parlementaire opvolgingscommissie.

Hoewel dit punt misschien niet rechtstreeks thuishoort in deze discussie, wil ik tot slot onderstrepen dat de SP-fractie in de Kamer zowel het beleidsplan, als de oprichting van de BTC en de kaderwet heeft goedgekeurd. De regering moet nu de integratie en de oprichting van de evaluatiecel nog goedkeuren. Zodra dit is gebeurd, kunnen wij van start gaan met een nieuwe internationale samenwerking. Alleen vraag ik dat men de nieuwe internationale samenwerking een kans geeft en dat men in de komende weken en maanden bij de onderhandelingen over een nieuwe fase in de staatshervorming niet begint te hakken in het nieuwe bouwwerk dat wij zopas hebben getekend.

Ik denk niet dat de arme Afrikaan zit te wachten op interventies uit Vlaanderen, Brussel en Wallonië. Hij hoopt en verdient eigenlijk dat de bijdrage die België kan leveren tot het wegwerken van de situaties van onderontwikkeling, op een zo samenhangende en coherent mogelijke manier gebeurt. Mochten we daar in de volgende ronde van de staatshervorming beginnen in hakken, dan zal ik mij daarover ongerust maken.

De **voorzitter** : De heer Geert Versnick heeft het woord.

De heer **Geert Versnick** (VLD) : Collega, als u de schrikkelnota bekijkt, dan zult u vaststellen dat er inderdaad een aantal zaken in verband met de staatshervorming in vermeld worden.

U kunt niet omheen het feit dat er momenteel al een staatkundige realiteit is. De Grondwet is wat ze is. Er werd al een aantal exclusieve competenties aan de Gemeenschappen toegekend waarvan een aantal zich situeert op het niveau waarin subcompetenties inzake ontwikkelingssamenwerking verschoelen zijn.

Ik denk bijvoorbeeld aan onderwijs. Dit is een schoolvoorbeeld.

Mijn opmerking in verband met dat wetsontwerp is dat we daaraan niets, maar dan ook geen enkele letter, wijzigen en bovendien is er de

afgelopen jaren niets gebeurd om enige coherentie te brengen in de ontwikkelingssamenwerking van de andere organen van het globale Belgische staatsbestel die volkomen eigen competenties hebben.

Ik kom tot een tweede opmerking. U gaf mij de raad voor eigen deur te vegen naar aanleiding van de samenstelling van de raad van bestuur van BTC. Collega, ik denk dat de kritiek hier niet helemaal op zijn plaats is, met dien verstande dat een raad van bestuur, zoals hier voor BTC, nog altijd wordt samengesteld door een regering onder de politieke verantwoordelijkheid van de regering.

Terzake wens ik twee opmerkingen te formuleren. Ik vind het totaal ongepast dat de staatssecretaris, hetzij direct hetzij indirect, in de pers commentaar levert op personen alvorens de regering daarover heeft gedelibereerd. Met de vaststelling dat dit ongepast is, sta ik niet alleen. Ook mensen in de regering, en niet van de minsten, denken daar inderdaad ook zo over.

Ten tweede, als ik het heb gehad over BTC en als ik de verwijzing heb gemaakt naar de behandeling van BTC dan stel ik vast dat er twee soorten van parlementsleden zijn. Er zijn de parlementsleden van de meerderheid en die van de oppositie. Naar de parlementsleden van de meerderheid moet nog een beetje worden geluisterd, zij kunnen nog een beetje invloed uitoefenen. De parlementsleden van de oppositie, *on s'en fout* en men gaat gewoon door.

Op het ogenblik dat het ontwerp moest worden goedgekeurd en dat er geen advies van de Raad van State mocht worden gevraagd, zei de staatssecretaris vanop deze tribune - en ik citeer uit de parlementaire *Handelingen* die voortreffelijk worden bijgehouden - : "Daarom zal ik mij garant stellen dat in de verdere stadia en in de implementatie van deze hervormingen een breed democratisch overleg zal plaatsvinden met respect voor de scheiding der machten en dat er een pluralistische vertegenwoordiging zal zijn in de nieuwe structuren die dit beleid van internationale samenwerking in de toekomst zullen uitvoeren".

Misschien werd u reeds uitgenodigd. Immers, u schijnt meer te weten over de implementatie van een aantal zaken. De leden van de oppositie in dit parlement werden daarbij nooit ofte nimmer betrokken, ondanks de formele belofte van de staatssecretaris vanop deze tribune dat wij zouden betrokken worden bij de beheersovereenkomst, bij het opstellen van het financieel plan en

bij de verdere afwikkeling van de problematiek met de Europese Commissie. *Nada, Niets!*

Dat heb ik willen aanklagen, collega. Als overtuigd parlementslid en als ondervoorzitter van deze assemblee kunt u mijns inziens niet helemaal ongevoelig blijven voor mijn kritiek.

De heer **Dirk Van der Maelen** (SP): Collega Versnick, in tegenstelling tot u ben ik van oordeel dat als wij donderdag voor de laatste maal een parlementair werkstuk aan deze puzzel toevoegen, wij met enige trots kunnen terugblikken op meer dan 3 jaar werk in dit parlement, ten einde te komen tot wat ik soms "de vergeten hervorming" noem. In deze periode was er inderdaad ook de hervorming van justitie en politie, die alle aandacht heeft gekregen. Deze hervorming heeft minder aandacht gehad maar is daarom niet minder belangrijk. Het doet mij genoegen dat ik donderdag nogmaals zal kunnen vaststellen dat het parlement terzake wel degelijk heeft meegeteld.

De **voorzitter**: De heer Hugo Van Dienderen heeft het woord.

- *Voorzitter: de heer Van der Maelen, ondervoorzitter*

De heer **Hugo Van Dienderen** (ECOLO-AGALEV): Mijnheer de voorzitter, collega's, mijnheer de staatssecretaris, zoals dat meer het geval is wanneer het om initiatieven van u gaat, hebben de groenen gemengde gevoelens. Het ontwerp bevat ongetwijfeld positieve zaken, die zijn geïnspireerd door de ABOS-commissie, maar helaas ook een aantal negatieve punten. Formeel gezien zijn wij ervan overtuigd, net als andere leden van de oppositie, dat het logischer ware geweest eerst de kaderwet te behandelen en het dan over het instrument, de BTC en de administratie, te hebben. Degenen die aanvoeren dat in de debatten ook de inhoudelijke punten van in het begin hebben meegespeeld, hebben evenwel ook geen ongelijk.

Mijnheer de staatssecretaris, we hebben ook gemengde gevoelens ten aanzien van uw houding tegenover de Federale Raad voor duurzame ontwikkelingssamenwerking. We zijn verheugd dat een van onze amendementen, dat de functie van de Federale Raad in de ontwikkelingssamenwerking versterkt, is aangenomen. Voor heel wat aspecten zal de bevoegde staatssecretaris uitdrukkelijk het advies van de Federale Raad moeten vragen. Bij het begin van de bespreking van dit zeer belangrijke ontwerp, waarin de krijtlijnen van de toekomstige ontwikkelingssamenwer-

king worden uitgetekend, was men evenwel de mening toegedaan dat het niet nodig was het advies van deze Raad te vragen, terwijl het middenveld, de academische wereld en de NGO's - zowel derdewereld-NGO's als milieu-NGO's - over specialisten beschikken die het debat hadden kunnen verrijken. Ik blijf dat betreuren.

Het verheugt ons dat het amendement, waardoor de mensenrechten een van de vijf sectoren van de bilaterale samenwerking worden, ook is goedgekeurd. Zoals leden van de meerderheid vooral hebben beklemtoond kan ook ik, als lid van de oppositie, niet zeggen dat het werk van de ABOS-commissie zonder invloed is geweest op dit werkstuk. De crisis van 1995 heeft aanleiding gegeven tot diepgaand parlementair werk en een heel pakket aanbevelingen, waarvan een hele reeks met een grote meerderheid werd aangenomen. Dit wetsontwerp bevat een aantal ervan: de criteria voor ontwikkelingsrelevantie, concentraties - zowel geografische, sectorale, als thematische - en vooral de evaluatie, hetgeen onze voorzitter na aan het hart ligt. Dat laatste was een van de zwakke punten maar wordt nu beter geregeld. Dat geeft hoop dat in de toekomst het beleid veel vlugger zal worden bijgestuurd.

Naast die positieve punten, mijnheer de staatssecretaris, wens ik een drietal negatieve punten aan te strepen.

In de eerste plaats zijn wij geschokt door de controverse over de benoemingspolitiek van de BTC. In de ABOS-commissie hebben wij vastgesteld dat de politisering van de ontwikkelingssamenwerking één van de grote oorzaken van het ontsporen ervan was. Daardoor werden, bijvoorbeeld, middelen afgeleid, die eigenlijk naar de Afrikaanse boeren moesten gaan, om hier problemen op te lossen of, erger nog, om sommige politici in hun streek populairder te maken. Wij moeten vaststellen dat de raad van bestuur opnieuw heel klassiek per traditionele politieke familie wordt samengesteld. De SP beroemt er zich op nieuwe mensen te sturen die niet door het verleden "verbrand" zijn. Anderen zoals de VLD sturen "oude" mensen, die betrokken waren bij die mankende politiek uit het verleden. In elk geval, het blijven personen met een duidelijk politiek etiket. De kwaal van de politisering is in dat bestuursorgaan helemaal niet ongedaan gemaakt.

Mijnheer de staatssecretaris, wij hebben er in de Groene-fractie over nagedacht of wij het BTC-ontwerp zouden goedkeuren, ofwel ons zouden onthou-

den. Nu wij deze nieuwe politisering vaststellen, zijn wij tevreden dat wij ons ervan gedistantieerd hebben. Wij hebben niet tegen het ontwerp gestemd, omdat het een aantal goede zaken bevatte, maar wij zijn er ook niet voluit gaan achter staan. De politisering van de beheersstructuren, wellicht straks ook van de topfiguren, biedt ons echt geen garanties op een vernieuwde ontwikkelingssamenwerking, waar de belangen van de armen in de derde wereld en niet de belangen van de traditionele partijpolitieke families in ons land doorslaggevend zullen zijn.

Een ander punt van kritiek. U weet dat ik uw pleidooi, uw kleur bekennen voor ongebonden hulp, altijd op gejuich heb onthaald, zelfs historisch heb genoemd. Inderdaad, in de ABOS-commissie hebben wij duidelijk vastgesteld dat, naast de politisering, de gebonden hulp één van de hoofdoorzaken van de ontsporingen was. Ik moet nu vaststellen dat u gas terugneemt. Het principe van de ontbinding van de hulp wordt gereduceerd tot een paragraaf in de toelichting. In het beschikkend deel van dit ontwerp vinden we er niets van terug.

Wij hebben het er in de commissie reeds over gehad, en u hebt mij echt niet kunnen overtuigen dat het niet mogelijk is om een dergelijk principe op een normatieve manier in een wetsontwerp in te voegen. Ik herinner eraan dat in het Verdrag van Amsterdam de Europese Monetaire Unie gestalte krijgt en dat men daarin ook principes van economische en monetaire aard vastlegt die later door de nationale wetgevingen, met tientallen concrete maatregeltjes, moeten worden geconcretiseerd. Welnu, ik kan mij moeilijk voorstellen dat iets gelijkaardigs niet mogelijk zou zijn met het principe van de ontbinding van de hulp. Ik kan mij dus niet van de indruk ontdoen dat het formele argument van "het kan niet" alleen wordt gebruikt om de onenigheid in de regering toe te dekken en dat er dus krachten zijn in deze regering die u, wat dit betreft, niet willen volgen.

Collega Van der Maelen heeft het daarnet eveneens betreurd dat het principe van de ontbinding van de hulp alleen maar in de toelichting en niet in het beschikkend deel van het ontwerp voorkomt. Wij zullen één van onze amendementen opnieuw indienen. Daarin wordt niet direct het principe geformuleerd van de ontbinding van de hulp, maar wordt wel een mechanisme ingeschakeld waardoor iets dat u na aan het hart ligt, wordt geregeld. U zegt in de commissie geregeld dat u dit punt op allerlei internationale samenkomsten aan de orde stelt en dat u terzake een

diplomatieke pioniers- en voortrekkersrol speelt en ik wil u geloven, maar ik had graag gezien dat ook uw opvolgers dit principe verder zouden doorvoeren.

Daarom hebben wij een zeer eenvoudig amendement ingediend. Wij vragen dat de regering het parlement elk jaar een verslag bezorgt over de stand van zaken met betrekking tot het zo belangrijke principe van ontbinding van de hulp. Zo kunnen wij weten welke initiatieven de regering genomen heeft om dit aan de orde te brengen op de internationale fora, welke successen zij heeft geboekt, welke medestanders zij heeft gevonden en welke knelpunten er nog bestaan. De techniek van een jaarlijks verslag wordt al geregeld toegepast. Mijnheer de staatssecretaris, ik verwijs naar de problematiek van de wapenhandel die u ook na aan het hart ligt. Daar heeft men het principe van een jaarverslag opgenomen. Dat geeft aanleiding tot een verbetering van de wetgeving. Het probleem van de wapenhandel wordt nu elk jaar opnieuw structureel aan de orde gebracht. Het internationaal verdrag betreffende de antipersoonsmijnen dat deze maand van kracht is geworden, voorziet eveneens in een jaarverslag waarin de betrokken regeringen uiteenzetten wat ze gedaan hebben en welke internationale afspraken er werden gemaakt. Het gaat hier dus om een bescheiden amendement dat alleen een jaarverslag over de ontbinding van de hulp vraagt. Zo kan dit ook in de volgende jaren onder de aandacht van het parlement worden gebracht.

Ons derde en laatste punt van kritiek is het gebrek aan coherentie in het beleid. Mijnheer de staatssecretaris, u hebt dit een groot nadeel genoemd en het werd eveneens vastgesteld in de ABOS-commissie. Dit principe wordt echter niet verwoord in het wetsontwerp en er worden geen instrumenten gecreëerd om die coherentie te verwezenlijken. Wel wordt toegezegd dat er een wettelijke basis komt voor de interdepartementale werkgroep inzake ontwikkelingssamenwerking. Deze werkgroep kan zeker een rol spelen bij het bereiken van coherentie. Het principe is echter niet aanwezig in dit belangrijke wetsontwerp. Wat baat het Afrikaanse vissers betere vistechnieken te leren als men met Senegal en andere Afrikaanse kuststaten visserijakkoorden sluit om hun visgronden leeg te vissen? Dat getuigt duidelijk van een gebrek aan coherentie, dit ten nadele van de ontwikkelingssamenwerking. We zijn in Mali op bezoek geweest en we hebben daar interessante projecten inzake voedselveiligheid bestudeerd. Wat baten dergelijke projecten echter als de Europese markt er aan de andere kant

enorme vleesoverschotten dumpst zodat de interne vleesproductie weggeconcentreerd wordt? Dat is juist wat bedoeld wordt met coherentie. Dit is onontbeerlijk om de ontwikkelingssamenwerking echt efficiënt te maken. Helaas vinden wij dat niet terug in dit wetsontwerp.

Tot besluit ben ik van oordeel dat er pluspunten zijn maar helaas ook minpunten. Omwille van het gewicht dat deze minpunten voor ons hebben, kunnen de groenen dit wetsontwerp evenmin als dat inzake de BTC goedkeuren.

De voorzitter : De staatssecretaris heeft het woord.

De heer **Moreels**, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking : Mijnheer de voorzitter, collega's, allereerst wil ik beklemtonen dat wij aan het einde van deze legislatuur, ondanks de verschillende meningen en de soms harde woorden in het democratische debat inzake de internationale samenwerking, tot een bijzondere samenwerking zijn gekomen tussen het departement en het parlement.

Wat Mevrouw Schellens en het NCOS hierover ook mogen schrijven, zij was niet aanwezig bij de debatten en ik meen dat zij niet de beste plaats bekleedt om kritiek te formuleren aangaande de gevoerde discussies tussen het parlement en de regering terzake.

De lijst met belangrijke punten, met name de pijlers, het beleidsplan dat donderdag hopelijk als kaderwet zal worden goedgekeurd, de wet op de BTC en de integratie in Buitenlandse Zaken, leidde tot een perfecte start van de operationalisering en tot een gelijktijdige aankomst van alle hervormingen. In dat verband herinner ik u aan de interessante discussies die reeds in 1996 werden gevoerd over het plan-Moreels dat later door de regering werd aangenomen als het Beleidsplan voor Internationale Samenwerking.

Dit wetsontwerp is een essentieel onderdeel van de hervormingen omdat voor de eerste keer in dertig jaar een plan over internationale samenwerking bij wet zal worden vastgelegd. Hierbij behoort het meer dan ooit tot de verantwoordelijkheid van het parlement om te reageren en de nieuwe beleidsverantwoordelijken inzake internationale samenwerking te verplichten een debat aan te gaan indien om de ene of andere politieke reden een partnerland de hulp zou stopzetten of via andere sectoren zou laten verlopen of indien een bepaald land niet de nodige

aandacht schenkt aan een sector die aan ontwikkeling toe is. De wettelijke grondslag terzake kan worden versterkt mits akkoord van de Raad van State. Voorts zullen wij via dit wetsontwerp meer vooruitgang kunnen boeken in het debat met de Europese Unie en de OESO.

Mijnheer Van Dienderen, ik ben niet bij de pakken blijven zitten wat de ontbinding van de hulp betreft. Immers, tijdens deze legislatuur werd de multilaterale hulp volledig ontbonden. Dat betekent dat hij tot nul werd herleid binnen het SPA-programma. Ook inzake bilaterale hulp is een progressieve ontbinding aan de gang, maar er zijn wel nog besprekingen aan de gang over de eventuele verbintenissen.

De voorzitter : De heer Hugo Van Dienderen heeft het woord.

De heer **Hugo Van Dienderen** (ECOLO-AGALEV) : Mijnheer de staatssecretaris, waarom wordt er dan geen rapport gemaakt van de internationale debatten, dat aan het parlement ter bespreking wordt overhandigd? Hiermee zouden wij vooruitgang boeken. Ik begrijp niet waarom u dat amendement niet aanvaardde. In dat verband denk ik aan het voorstel van resolutie van de heer Versnick, ertoe strekkend een driemaandelijks verslag uit te brengen over het gebied van de Grote Meren dat al verschillende keren aanleiding gaf tot een interessante gedachtewisseling in de commissie voor de Buitenlandse Zaken. Waarom wordt een dergelijk instrument niet ter hand genomen inzake de ontbinding van de hulp?

Zelfs de meest terughoudende fracties in dit parlement zijn het eens met de ontbinding, hoewel zij hieraan wel allerlei voorwaarden koppelen.

De voorzitter : De staatssecretaris heeft het woord.

Staatssecretaris **Moreels** : Zowel de BTC als de staatssecretaris of de minister van Internationale Samenwerking moeten het parlement jaarlijks een verslag bezorgen.

Daarvan zal ook sprake zijn in de memorie van toelichting. Het parlement zal dit niet alleen kunnen bespreken maar er ook kunnen over interpellieren, aangezien het een onderdeel zal zijn van de kaderwet. Het vastleggen van de normen werd niet in het ontwerp van de regering opgenomen.

De normen werden niet in aanmerking genomen omwille van technisch-juridische redenen.

De verschillende sprekers hebben terecht sterk beklemtoond dat een aantal aandachtspunten van de parlementaire

opvolgingscommissie werden omgezet in echte hervormingen. Ik denk aan de scheiding van beleid en uitvoering, de responsabilisering van de indirecte actoren zoals de NGO, de universiteiten, de programma-aanpak met de Wereldbank en de internationale instellingen. Terloops verwijs ik naar de ondertekening van een conventie tussen België en UN-Aids die volgende week zal plaatsvinden naar aanleiding van het bezoek van dokter Piot. Een beleid van actief multilateralisme waar het aantal multilaterale organisaties beperkt wordt tot een twintigtal, de integratie van het BIS in het departement van Buitenlandse Zaken, een sterke en onafhankelijke evaluatiedienst, duidelijke objectieven, duurzaamheid in het beleid zijn evenzeer hervormingen die door de opvolgingscommissie werden voorgesteld.

De krachtlijnen van het voorliggend wet ontwerp hebben betrekking op ontwikkelingssamenwerking. U weet dat het voor mij meer is dan een semantische discussie. "Ontwikkelingssamenwerking" werd vervangen door "internationale samenwerking".

Het hoofddaccent van de internationale samenwerking is de duurzame, menselijke ontwikkeling door middel van armoedebestrijding. Het wet ontwerp bepaalt de criteria die zullen worden gebruikt voor de toetsing van de ontwikkelingsrelevantie. Bovendien is de notie externe evaluatie uitdrukkelijk opgenomen. Andere belangrijke punten van het wet ontwerp hebben betrekking op de concentratie op 25 landen, de multilaterale hulp op een twintigtal organisaties, de sectorale en thematische concentratie en een erkenning van diverse indirecte actoren als partners in deze internationale samenwerking.

Alhoewel het buiten de kaderwet valt, is dit het sluitstuk van de hervormingen. Ik ben niet opgetogen over de eisen tot federalisering van dit sluitstuk. Als men binnenkort en vrij abrupt zou beslissen de federale Belgische internationale samenwerking over te hevelen naar de gewesten, is het werk inzake de federale internationale samenwerking verspilde tijd geweest.

Ik ben bereid tot dialoog tussen het federaal departement van internationale samenwerking en de gewesten en gemeenschappen en hun beleid terzake. Probleem is dat hun beleid niet altijd een mensgerichte duurzame ontwikkeling als voornaamste streefdoel heeft maar een meer economische benadering van de problematiek, zodat hun beleid niet altijd complementair is met het federale beleid.

De voorzitter : De heer Geert Versnick heeft het woord.

De heer Geert Versnick (VLD) : Mijnheer de staatssecretaris, welke concrete initiatieven werden reeds genomen om het beleid van de gemeenschappen en de gewesten af te stemmen op dat van de federale overheid ?

U kunt betreuren wat u wil. De staatshervorming is een feit. De gemeenschappen beschikken op bepaalde terreinen over bevoegdheden.

Dat betreuren heeft geen zin. Het enige dat zin heeft, is concrete demarches doen om dat beleid in eenzelfde richting te sturen. Welke zijn de concrete stappen die u daartoe de afgelopen jaren hebt gedaan ?

Staatssecretaris Moreels : Ten eerste, de dialoog is geopend, onder andere met de Vlaamse en de Franstalige gemeenschap. Ik heb ook de minister-president een aantal keren ontmoet om over dit beleid van gedachten te wisselen.

Er moest een versterking komen van de wederzijdse informatie over de projecten die in een aantal landen lopen. Die wens is geuit. Ik denk bijvoorbeeld aan Zuid-Afrika, Marokko of bepaalde West-Afrikaanse francophone landen waar de Franse of de Vlaamse Gemeenschap effectief projecten hebben. Onlangs nog heb ik samen met de Franse Gemeenschap in Brussel een project gesteund over de technische en professionele opleiding in een aantal West-Afrikaanse landen. Er zijn concrete stappen gedaan.

Ten tweede, vanaf het begin werd dit plan opgestuurd naar de 500 schepenen die zich bezighouden met internationale samenwerking. Geregeld worden in de gemeenten ontmoetingen georganiseerd tijdens dewelke zij het gemeentebestuur in onze prioriteiten proberen in te passen.

Dat zijn twee concrete maatregelen die werden genomen en die effectief zijn geïmplementeerd.

De heer Hugo Van Dienderen (ECOLO-AGALEV) : Mijnheer de staatssecretaris, wij zijn er geen voorstander van dat de ontwikkelings-samenwerking over de gewesten en gemeenschappen zou worden verdeeld. Wij zijn van mening dat de hoofdbrok een federale materie moet blijven. Dat neemt niet weg - hierin kan ik de heer Versnick bijtreden - dat volgens de huidige stand van de staatshervorming, de gemeenschappen en de gewesten toch een aantal bevoegdheden hebben

op basis waarvan zij aan internationale samenwerking kunnen doen. Als het principe van de coherentie belangrijk is, dan moet daarmee iets gebeuren.

U hebt in de commissie aangekondigd dat u een legistieke basis wenst te geven aan de interdepartementale werkgroep inzake ontwikkelingssamenwerking. Is het geen interessant denkspoor om gemeenschappen en gewesten uit te nodigen bij die interdepartementale werkgroep ? Dat zou een instrument kunnen zijn om de coherentie te verzekeren.

Staatssecretaris Moreels : Ten eerste, wij werken daaraan; ten tweede, ik neem akte van uw vraag.

Tot slot kom ik tot de benoemingspolitiek. Ik heb effectief de onafhankelijke wervingsprocedure van de directeur-generaal gehandhaafd. Of u dat geveinsd noemt of een façade, voor mij was het zeer belangrijk dat de onafhankelijke wervingsprocedure werd gerespecteerd. Dit is ook gebeurd. Vorige vrijdag werd een van de drie kandidaten die ik aan de regering heb voorgesteld, aanvaard.

De raad van bestuur is pluralistisch samengesteld. Een van de vereisten waaraan de bestuursleden moeten voldoen, is geen actief politiek mandaat uit te oefenen. Elke partij heeft een aantal van deze kandidaten voorgesteld. Ik weet niet waar u het haalt dat ik kritiek zou hebben geformuleerd over de raad van bestuur. U weet ook dat in de pers niet alles juist wordt weergegeven. Ik wens hierop geen commentaar te geven.

De heer Hugo Van Dienderen (ECOLO-AGALEV) : Mijnheer de staatssecretaris, u zegt een pluralistische raad van bestuur te beogen. Ik kan u daarin volgen. Ik denk aan competente mensen die een weerspiegeling zijn van wat er in ons land leeft aan deskundigheid inzake ontwikkelingssamenwerking. U vertaalt dat door enkele mensen van de traditionele families in de raad van bestuur op te nemen. U vraagt de verschillende traditionele families hun kandidaten te leveren. Zoals de dienstdoende voorzitter van de Kamer heeft gezegd, sturen sommige politieke families aan gewezen ministers of staatssecretarissen waarvan wij in de ABOS-commissie hebben kunnen vaststellen welk bedenkelijk beleid zij hebben gevoerd.

Die mensen moeten dan de vernieuwing brengen ! Mijnheer de staatssecretaris, u pleit voor een depolitisering van de topfunctie van de BTC en ik hoop dat u dat principe kunt handhaven. Ik dring er echter op aan dat u dat principe ook zou

uitbreiden tot de raad van bestuur. Daarbij kunnen dan de belangen van de armen in het Zuiden centraal staan en niet de behartiging van de ene of andere regio in dit land.

Staatssecretaris **Moreels** : Mijnheer Van Dienderen, deze raad van bestuur werd ook goedgekeurd door de regering. Wat dat betreft blijf ik erbij dat de onafhankelijke wervingsprocedure, de uitgebreide delegatiebevoegdheden en de manier waarop deze mensen vanaf de volgende weken actief zullen zijn na het tekenen van de oprichtingsakte en het storten van het basiskapitaal aan de BTC, betekenisvol zijn. Wij zullen dan in de nieuwe fase van operationalisering zijn getreden. Niettegenstaande alle discussies die wij hierover hebben gevoerd, dank ik u toch voor de definitieve vertaling van dit sluitstuk in een wettekst morgen.

De **voorzitter** : De algemene bespreking is gesloten.

La discussion générale est close.

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan.

Nous passons à la discussion des articles.

Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion des articles. (Rgt 66, 4°)

De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking van de artikelen. (Rgt 66, 4°) (1791/6)

- De artikelen 1 en 2 worden artikel per artikel aangenomen.

- Les articles 1 et 2 sont adoptés article par article.

Op artikel 3 werden de amendementen nrs. 9 en 10 ingediend door de heren Geert Versnick en Herman De Croo.

A l'article 3, les amendements n° 9 et 10 ont été déposés par MM. Geert Versnick et Herman De Croo. (1791/3)

Vraagt iemand het woord ?

Quelqu'un demande-t-il la parole ?

De heer Geert Versnick heeft het woord.

De heer **Geert Versnick** (VLD) : Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar de schriftelijke verantwoording en naar wat ik tijdens de algemene bespreking heb gezegd. Duurzame ontwikkeling steunt voor ons ook op gezonde economische parameters. De invoering van een pluralistische maatschappij lijkt ons een beter concept dan wat werd verwoord in de door de regering ingediende tekst. Ik breng ook een

tekstcorrectie aan. In de eerste paragraaf heeft men het over duurzame ontwikkeling als hoofddoelstelling. Het kan dan onmogelijk dat dit in een volgende paragraaf als nevenschikking wordt herhaald. "Rechtsstaat" zou ik ook graag met dubbele "s" geschreven zien, als u mij dat toestaat.

De **voorzitter** : De stemming over de amendementen en het artikel 3 wordt aangehouden.

Le vote sur les amendements et l'article 3 est réservé.

Op artikel 4 werden de amendementen nrs. 60 en 61 ingediend door de heren Geert Versnick en Herman De Croo.

A l'article 4, les amendements n° 60 et 61 ont été déposés par MM. Geert Versnick et Herman De Croo. (1791/7)

Quelqu'un demande-t-il la parole ?

Vraagt iemand het woord ?

De heer Geert Versnick heeft het woord.

De heer **Geert Versnick** (VLD) : Mijnheer de voorzitter, deze amendementen spreken voor zich en behoeven dan ook geen verdere uitleg.

De **voorzitter** : De stemming over de amendementen en het artikel 4 wordt aangehouden.

Le vote sur les amendements et l'article 4 est réservé.

Op artikel 5 werden de amendementen nrs. 14 en 13 ingediend door de heren Geert Versnick en Herman De Croo.

A l'article 5, les amendements n° 14 et 13 ont été déposés par MM. Geert Versnick et Herman De Croo. (1791/3)

Quelqu'un demande-t-il la parole ?

Vraagt iemand het woord ?

De heer Geert Versnick heeft het woord.

De heer **Geert Versnick** (VLD) : Mijnheer de voorzitter, het gaat hier om fundamentele amendementen. Het element "evaluatie" vormde een van de belangrijkste aanbevelingen van de ABOS-commissie. Evaluatie moet de hoeksteen vormen voor een gezond ontwikkelingsbeleid. Men moet daarbij hoofdzakelijk rekening houden met duurzame ontwikkeling. Dit kan enkel worden gerealiseerd met een evaluatie van hoogstaand niveau. Wij zijn van mening dat in de huidige wettekst onvoldoende bouwstenen worden aangereikt en precies daarom hebben wij deze amendementen ingediend. De concrete uitvoering behoort tot de bevoegdheid van de uitvoerende macht maar het parlement moet volgens mij de krijtlijnen kunnen trekken.

Een aantal kenmerken van een degelijke evaluatie zijn het openbare karakter, objectiviteit en duidelijkheid van het mechanisme.

De doelstelling van een evaluatie is uiteraard de kwaliteit maar dit betekent ook dat op een kwantitatieve manier moet worden gemeten door systematisch, objectief en vergelijkend onderzoek. Bovendien moet men efficiëntie, impact, leefbaarheid, duurzaamheid en doeltreffendheid nastreven bij de aanwending van ontwikkelingshulp. Wij vinden het belangrijk dit ook met zoveel woorden in de wet te definiëren. Bijgevolg wil ik de meerderheidspartijen vragen deze amendementen te steunen die niets fundamenteels veranderen aan dit project.

De **voorzitter** : De stemming over de amendementen en het artikel 5 wordt aangehouden.

Le vote sur les amendements et l'article 5 est réservé.

Op artikel 6 werden de amendementen nrs. 15 en 18 ingediend door de heren Geert Versnick en Herman De Croo.

A l'article 6, les amendements n° 15 et 18 ont été déposés par MM. Geert Versnick et Herman De Croo. (1791/3)

Vraagt iemand het woord ?

Quelqu'un demande-t-il la parole ?

De heer Geert Versnick heeft het woord.

De heer **Geert Versnick** (VLD) : Mijnheer de voorzitter, ik heb dit amendement reeds toegelicht tijdens mijn betoog.

Wij vinden het merkwaardig dat slechts een kwart van alle middelen die aan ontwikkelingssamenwerking worden besteed, aan die concentratienormen moeten voldoen. Wij willen het niet hebben over "directe bilaterale samenwerking" maar over "bilaterale samenwerking".

De staatssecretaris is niet ingegaan op een van mijn opmerkingen terzake. Wij zullen ons in een merkwaardige positie bevinden als dit wetsontwerp wordt goedgekeurd. Deze bedenking heb ik niet geformuleerd tijdens de besprekingen in de commissie. Het is toch merkwaardig te moeten vaststellen dat alle middelen voor de directe bilaterale samenwerking vastliggen. Diplomatie bestaat erin doelstellingen te bereiken door het alternatief hanteren van de stok en het voorhouden van een wortel. Alle grote akkoorden - ik denk bijvoorbeeld aan Wye Plantation - zijn tot stand gebracht door die twee mechanismen.

Na de goedkeuring van dit ontwerp zal onze buitenlandse politiek er enkel nog in bestaan dat wij met een stok dreigen

- wij proberen er beter niet mee te slaan, want hij is vermolmd - in de plaats van dat wij partijen een wortel kunnen voorhouden om tot een akkoord te komen. Wij zullen nog alleen multilateraal via Europa een rol kunnen spelen en via de NGO's die wij zullen moeten vragen om te helpen bij de verwezenlijking van een onderdeel van de Belgische buitenlandse politiek.

Mijn opmerking is des te fundamenteeler wanneer ik moet vaststellen dat driekwart van de centen, die in handen zijn van de NGO's, aan het rigoureuze controlesysteem ontsnapt, wat ik reeds bij mijn algemene bespreking van het ontwerp heb verwoord.

De **voorzitter** : De stemming over de amendementen en het artikel 6 wordt aangehouden.

Le vote sur les amendements et l'article 6 est réservé.

Op artikel 7 werden de amendementen nrs. 15, 19 en 20 ingediend door de heren Geert Versnick en Herman De Croo.

A l'article 7, les amendements n°s 15, 19 et 20 ont été déposés par MM. Geert Versnick et Herman De Croo. (1791/3)

Vraagt iemand het woord ?

Quelqu'un demande-t-il la parole ?

De heer Geert Versnick heeft het woord.

De heer **Geert Versnick** (VLD) : Mijnheer de voorzitter, de strategienota's worden best jaarlijks geëvalueerd in de plaats van vierjaarlijks. Bovendien onderstreep ik met mijn amendement de noodzaak om een volledig overzicht in de strategienota's op te nemen.

De **voorzitter** : De stemming over de amendementen en het artikel 7 wordt aangehouden.

Le vote sur les amendements et l'article 7 est réservé.

De heer **Geert Versnick** (VLD) : Mijnheer de voorzitter, is het niet gebruikelijk dat de staatssecretaris antwoordt op mijn argumentatie om het desbetreffende artikel te wijzigen ? Betekent zijn stilzwijgen misschien dat hij akkoord gaat met mijn voorstel ?

De **voorzitter** : Ik meen dat u de verkeerde conclusie trekt, mijnheer Versnick. Deze amendementen komen mij heel bekend voor : ze werden reeds in commissie ingediend en daar heeft de staatssecretaris er reeds op gerepliceerd. Bovendien houdt hij ongetwijfeld rekening met ons agendaprobleem.

De heer **Geert Versnick** (VLD) : Mijnheer de voorzitter, ik houd rekening met uw agendaprobleem. Ik heb reeds voldoende argumenten onder andere tijdens de algemene bespreking aangebracht die mijn verdere amendementen verantwoorden.

De **voorzitter** : Op artikel 8 werden de amendementen nrs. 21 en 22 ingediend door de heren Geert Versnick en Herman De Croo.

A l'article 8, les amendements n°s 21 et 22 ont été déposés par MM. Geert Versnick et Herman De Croo. (1791/3)

Vraagt iemand het woord ?

Quelqu'un demande-t-il la parole ?

De heer Geert Versnick heeft het woord.

De heer **Geert Versnick** (VLD) : Mijnheer de voorzitter, zoals ik reeds zei, zal ik deze en volgende amendementen niet meer toelichten. Daarmee win ik tijd en kan ik de staatssecretaris uitnodigen om toch te repliceren op mijn meest fundamentele amendement nummer 14 op artikel 5 dat ik ook het uitvoerigst heb verdedigd. Met dit amendement wijzig ik niets aan de krachtlijnen van het ontwerp, maar vraag ik om criteria in te schrijven waaraan de evaluatie moet voldoen. Graag had ik antwoord op mijn vraag waarom hij daartegen is, ofwel hoorde ik met plezier het bevrijdende woord van zijn volmondige instemming.

De **voorzitter** : De staatssecretaris heeft het woord.

Staatssecretaris **Moreels** : Mijnheer de voorzitter, wat de evaluatie betreft, meen ik dat de terminologie het openbaar karakter - en zeker een bijkomende externe evaluatie die door derden kan gebeuren - versterkt. Dit gebeurt zowel op vraag van de regering, van de verantwoordelijke minister of staatssecretaris als van het parlement. Het zal dus duidelijk in de definities staan wat u bedoelt.

De term "evaluatie" werd, in zijn definities die internationaal zijn aanvaard zowel door de Wereldbank als door een aantal Europese lidstaten, op die manier opgenomen. Wanneer de term "evaluatie" dus in een kaderwet staat, bevat hij per definitie al deze elementen.

Wij kunnen u de documenten, waarin dit wordt vermeld, bezorgen.

De **voorzitter** : De stemming over de amendementen en het artikel 8 wordt aangehouden.

Le vote sur les amendements et l'article 8 est réservé.

- *Artikel 9 is aangenomen.*

- *L'article 9 est adopté.*

Op artikel 10 werd een amendement nr. 24 ingediend door de heren Geert Versnick en Herman De Croo.

A l'article 10, l'amendement n° 24 a été déposé par MM. Geert Versnick et Herman De Croo. (1793/3)

De stemming over het amendement en het artikel 10 wordt aangehouden.

Le vote sur l'amendement et l'article 10 est réservé.

Op artikel 11 werd een amendement nr. 25 ingediend door de heren Geert Versnick en Herman De Croo.

A l'article 11, l'amendement n° 25 a été déposé par MM. Geert Versnick et Herman De Croo. (1791/3)

De stemming over het amendement en het artikel 11 wordt aangehouden.

Le vote sur l'amendement et l'article 11 est réservé.

Amendement nr. 54 van de heer Hugo Van Dienderen wil een artikel 11bis (nieuw) toevoegen.

L'amendement n° 54 de M. Hugo Van Dienderen tend à ajouter un article 11bis (nouveau). (1791/4)

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

Le vote sur l'amendement est réservé.

- *Artikel 12 wordt aangenomen.*

- *L'article 12 est adopté.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten. Over de aangehouden amendementen en artikelen en over het geheel zal later worden gestemd.

La discussion des articles est close. Le vote sur les amendements et les articles réservés ainsi que sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

- *De vergadering wordt gesloten om 19.23 uur. Volgende plenaire vergadering woensdag 10 maart 1999 om 14.00 uur.*

- *La séance est levée à 19.23 heures. Prochaine séance plénière mercredi 10 mars 1999 à 14.00 heures.*

ANNEXE

SEANCE PLENIERE
MARDI 9 MARS 1999

DÉCISIONS INTERNES

COMMISSION PARLEMENTAIRE DE CONCERTATION

Décisions

Conformément à l'article 14, alinéa 1er, de la loi du 6 avril 1995 organisant la commission parlementaire de concertation prévue à l'article 82 de la Constitution et modifiant les lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, la commission parlementaire de concertation a pris les décisions suivantes en sa réunion du 9 mars 1999 (n°82/43) :

- conformément à l'article 12, § 2, de la loi du 6 avril 1995 organisant la commission parlementaire de concertation prévue à l'article 82 de la Constitution et modifiant les lois coordonnées sur le Conseil d'Etat et en application de l'article 80 de la Constitution, la commission a déterminé les délais dans lesquels le Sénat aura à se prononcer sur les projets de loi suivants, pour lesquels le gouvernement a demandé l'urgence :

a) pour le projet de loi modifiant l'article 15 de la loi du 2 mars 1989 relative à la publicité des participations importantes dans les sociétés cotées en bourse et réglementant les offres publiques d'acquisition (n° 2009/1-98/99) : la commission a décidé de fixer le délai d'évocation à 5 jours et le délai d'examen à 20 jours;

b) pour le projet de loi modifiant la loi du 12 avril 1965 relative au transport de produits gazeux et autres par canalisations (n°2025/1-98/99) : la commission a décidé de fixer le délai d'évocation à 5 jours et le délai d'examen à 20 jours.

Pour information

DEMANDES D'INTERPELLATION

Demandes

1. M. Francis Van den Eynde au ministre des Affaires étrangères sur "la position du gouvernement concernant le jugement relatif à la tragédie de Cavalese".

(n° 2288 - renvoi à la commission des Relations extérieures)

2. M. Didier Reynders au vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur sur "le droit de vote des Belges à l'étranger".

(n° 2289 - renvoi à la commission de l'Intérieur, des Affaires générales et de la Fonction publique)

BIJLAGE

PLENAIRE VERGADERING
DINSDAG 9 MAART 1999

INTERNE BESLUITEN

PARLEMENTAIRE OVERLEGCOMMISSIE

Beslissingen

Overeenkomstig artikel 14, eerste lid, van de wet van 6 april 1995 houdende inrichting van de parlementaire overlegcommissie bedoeld in artikel 82 van de Grondwet en tot wijziging van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, heeft de parlementaire overlegcommissie in haar vergadering van 9 maart 1999 de volgende beslissingen genomen (nr.82/43) :

- overeenkomstig artikel 12, § 2, van de wet van 6 april 1995 houdende inrichting van de parlementaire overlegcommissie bedoeld in artikel 82 van de Grondwet en tot wijziging van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en met toepassing van artikel 80 van de Grondwet, heeft de commissie de termijnen bepaald waarbinnen de Senaat zich moet uitspreken over de volgende wetsontwerpen, waarvoor de regering de spoedbehandeling heeft gevraagd :

a) voor het wetsontwerp tot wijziging van artikel 15 van de wet van 2 maart 1989 op de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen in ter beurze genoteerde vennootschappen en tot reglementering van de openbare overname-aanbiedingen (nr.2009/1-98/99) : de commissie heeft beslist de evocatietermijn op 5 dagen en de onderzoekstermijn op 20 dagen vast te stellen;

b) voor het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen (nr.2025/1-98/99) : de commissie heeft beslist de evocatietermijn op 5 dagen en de onderzoekstermijn op 20 dagen vast te stellen.

Ter kennisgeving

INTERPELLATIEVERZOEKEN

Ingekomen

1. de heer Francis Van den Eynde tot de minister van Buitenlandse Zaken over "het standpunt van de regering inzake het vonnis met betrekking tot de tragedie in Cavalese". (nr. 2288 - verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen)

2. de heer Didier Reynders tot de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over "het stemrecht voor de Belgen die in het buitenland verblijven".

(nr. 2289 - verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt)

3. M. Didier Reynders au premier ministre sur "l'accueil réservé aux bourgmestres de la périphérie bruxelloise".

(n° 2290 - renvoi à la commission de l'Intérieur, des Affaires générales et de la Fonction publique)

4. M. André du Bus de Warnaffe au ministre de la Justice sur "la diffusion de données à caractère privé".

(n° 2291 - renvoi à la commission de la Justice)

5. Mme Annemie Van de Casteele au premier ministre sur "la position du gouvernement au sujet de la révision de la Constitution".

(n° 2292 - renvoi en séance plénière)

3. de heer Didier Reynders tot de eerste minister over "de ontvangst van de burgemeesters van de Brusselse rand".

(nr. 2290 - verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt)

4. de heer André du Bus de Warnaffe tot de minister van Justitie over "de verspreiding van persoonsgegevens".

(nr. 2291 - verzonden naar de commissie voor de Justitie)

5. mevrouw Annemie Van de Casteele tot de eerste minister over "de houding van de regering in verband met de herziening van de Grondwet".

(nr. 2292 - verzonden naar de plenaire vergadering)

PROPOSITIONS

Autorisation d'impression

Rgt art 64-2

1. Proposition de loi (M. Luc Goutry) modifiant l'article 21 de l'arrêté royal du 6 juillet 1987 relatif à l'allocation de remplacement de revenus et à l'allocation d'intégration, n° 2036/1.

2. Proposition de loi (M. Stefaan De Clerck) modifiant l'article 67 du Code des impôts sur les revenus 1992, n° 2041/1.

3. Proposition de loi (M. Renaat Landuyt) modifiant l'article 33 de la loi du 8 août 1997 sur les faillites, n° 2042/1.

4. Proposition de loi (M. Jef Tavernier) modifiant l'article 23 de la loi du 4 juillet 1989 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des Chambres fédérales ainsi qu'au financement et à la comptabilité ouverte des partis politiques, n° 2043/1.

5. Proposition de loi (M. John Spinnewyn) instaurant une prime de retour pour les personnes de nationalité étrangère, n° 2044/1.

VOORSTELLEN

Toelating tot drukken

Rgt art 64-2

1. Wetsvoorstel (de heer Luc Goutry) tot wijziging van artikel 21 van het koninklijk besluit van 6 juli 1987 betreffende de inkomstenvervangende tegemoetkoming en de integratietegemoetkoming, nr. 2036/1.

2. Wetsvoorstel (de heer Stefaan De Clerck) tot wijziging van artikel 67 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, nr. 2041/1.

3. Wetsvoorstel (de heer Renaat Landuyt) tot wijziging van artikel 33 van de faillissementswet van 8 augustus 1997, nr. 2042/1.

4. Wetsvoorstel (de heer Jef Tavernier) tot wijziging van artikel 23 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, nr. 2043/1.

5. Wetsvoorstel (de heer John Spinnewyn) tot invoering van een terugkeerprijs voor personen van vreemde nationaliteit, nr. 2044/1.

SEANCE PLENIERE
MARDI 9 MARS 1999

COMMUNICATIONS

COMMISSIONS

Rapports

Les rapports suivants ont été déposés :

au nom de la commission des Finances et du Budget,

- par M. Lucien Suykens, sur le projet de loi relatif à l'éventuelle cession par la Société fédérale de participations de ses actions de l'Office central de crédit hypothécaire (amendé par le Sénat) (n°1748/6);

- par M. Hunfred Schoeters, sur le 153ème et le 154ème Cahier de la Cour des comptes (n°2032/1);

au nom de la commission des Relations extérieures,

- par M. Albert Gehlen, sur le projet de loi relatif à la coopération internationale belge (n° 1791/5);

au nom de la commission de l'Intérieur, des Affaires générales et de la Fonction publique,

- par M. Patrick Van Gheluwe, sur :

. le projet de loi modifiant les lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973, ainsi que le Code judiciaire (n°1960/4);

. la proposition de loi de M. Yves Leterme et consorts modifiant l'article 19 des lois coordonnées du 12 janvier 1973 sur le Conseil d'Etat (n°1781/2);

- par Mme An Hermans, sur :

le projet de loi portant diverses mesures en matière de fonction publique (n°2003/3);

. le projet de loi modifiant la loi du 19 décembre 1974 organisant les relations entre les autorités publiques et les syndicats des agents relevant de ces autorités (n° 2004/2);

au nom de la commission temporaire chargée de l'examen de la proposition de loi organisant un service de police intégré, structuré à deux niveaux,

- par Mme An Hermans, sur la proposition de loi de MM. Jean-Pierre Viseur, Jef Tavernier et Olivier Deleuze insérant un article 91bis dans la loi du 7 décembre 1998 organisant un service de police intégré, structuré à deux niveaux (n°1957/2);

au nom de la commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société,

- par Mme Miche Dejonghe et M. Daniel Bacquelaine, sur le projet de loi relatif aux pratiques non conventionnelles en matière de l'art médical, de l'art pharmaceutique, de la kinésithérapie, de l'art infirmier et de professions paramédicales (n°1714/10).

PLENAIRE VERGADERING
DINSDAG 9 MAART 1999

MEDEDELINGEN

COMMISSIES

Verslagen

Volgende verslagen werden ingediend :

namens de commissie voor de Financiën en de Begroting,

- door de heer Lucien Suykens, over het wetsontwerp betreffende de mogelijke overdracht door de federale Participatiemaatschappij van haar aandelen van het Centraal Bureau voor hypothecair krediet (geamendeerd door de Senaat) (nr.1748/6);

- door de heer Hunfred Schoeters, over het 153ste en het 154ste Boek van het Rekenhof (nr.2032/1);

namens de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen,

- door de heer Albert Gehlen, over het wetsontwerp betreffende de Belgische internationale samenwerking (nr. 1791/5);

namens de commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt,

- door de heer Patrick Van Gheluwe, over :

. het wetsontwerp tot wijziging van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, alsook van het Gerechtelijk Wetboek (nr. 1960/4);

. het wetsvoorstel van de heer Yves Leterme c.s. tot wijziging van artikel 19 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State van 12 januari 1973 (nr. 1781/2);

- door mevrouw An Hermans, over :

. het wetsontwerp houdende diverse maatregelen inzake ambtenarenzaken (nr.2003/3);

. het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel (nr.2004/2);

namens de tijdelijke commissie belast met het onderzoek van het wetsvoorstel tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus,

- door mevrouw An Hermans, over het wetsvoorstel van de heren Jean-Pierre Viseur, Jef Tavernier en Olivier Deleuze tot invoeging van een artikel 91bis in de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus (nr.1957/2);

namens de commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing,

- door mevrouw Miche Dejonghe en de heer Daniel Bacquelaine, over het wetsontwerp betreffende de niet-conventionele praktijken inzake de geneeskunde, de artsensijbereidkunde, de kinesithérapie, de verpleegkunde en de paramedische beroepen (nr.1714/10).

SÉNAT

Projets de loi transmis

Par messages du 4 mars 1999, le Sénat transmet en vue de la sanction royale les projets de loi suivants; le Sénat ne les ayant pas amendés :

- projet de loi relatif aux contrats portant sur l'acquisition d'un droit d'utilisation d'immeubles à temps partagé (n° 1716/3);
- projet de loi portant approbation de la résolution relative à la onzième révision générale des quotes-parts des membres du Fonds monétaire international (n° 1745/3);
- projet de loi modifiant la loi du 9 mars 1993 tendant à réglementer et à contrôler les activités des entreprises de courtage matrimonial (n°1815/3);
- projet de loi modifiant la loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée le 16 mars 1968 (n° 1840/4).

Par messages du 4 mars 1999, le Sénat transmet en vue de la sanction royale les projets de loi suivants; le Sénat ne les ayant pas évoqués :

- projet de loi portant confirmation et modification de divers arrêtés royaux pris en application de la loi du 26 juillet 1996 portant modernisation de la sécurité sociale et assurant la viabilité des régimes légaux des pensions (n°1906/9);
- projet de loi modifiant la loi du 6 avril 1995 relative aux marchés secondaires, au statut des entreprises d'investissement et à leur contrôle, aux intermédiaires et conseillers en placements, fixant le régime fiscal des opérations de prêt d'actions et portant diverses autres dispositions (n°1928/6).

Pour information

Projets de loi adoptés

Par messages du 4 mars 1999, le Sénat transmet, tels qu'il les a adoptés en séance de cette date, les projets de loi suivants :

- projet de loi relatif aux juristes de parquet et aux référendaires et complétant et modifiant certaines dispositions du Code judiciaire et de la loi du 22 décembre 1998 modifiant certaines dispositions de la deuxième partie du Code judiciaire concernant le Conseil supérieur de la Justice, la nomination et la désignation de magistrats et instaurant un système d'évaluation pour les magistrats (n° 2037/1);
- projet de loi modifiant certaines dispositions du Code judiciaire et transférant certains membres du personnel en service auprès des parquets ou attachés à une commission de probation (n°2038/1).

Renvoi à la commission de la Justice

Par messages du 4 mars 1999, le Sénat fait connaître qu'il a adopté en séance de cette date les projets de loi suivants :

- projet de loi relatif à l'action en cessation des infractions à la loi relative aux contrats portant sur l'acquisition d'un droit d'utilisation d'immeubles à temps partagé (n° 1717/3);

SENAAT

Overgezonden wetsontwerpen

Bij brieven van 4 maart 1999 zendt de Senaat over, met het oog op de koninklijke bekrachtiging, de volgende niet-geamendeerde wetsontwerpen :

- wetsontwerp betreffende de overeenkomsten inzake de verkrijging van een recht van deeltijds gebruik van onroerende goederen (nr.1716/3);
- wetsontwerp houdende goedkeuring van de resolutie aangaande de elfde algemene herziening van de quota van de leden van het internationaal monetair Fonds (nr.1745/3);
- wetsontwerp houdende wijziging van de wet van 9 maart 1993 ertoe strekkende de exploitatie van huwelijksbureaus te regelen en te controleren (nr. 1815/3);
- wetsontwerp tot wijziging van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968 (nr. 1840/4).

Bij brieven van 4 maart 1999 zendt de Senaat over, met het oog op de koninklijke bekrachtiging, de volgende niet-geëvoceerde wetsontwerpen :

- wetsontwerp tot bekrachtiging en tot wijziging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels (nr.1906/9);
- wetsontwerp tot wijziging van de wet van 6 april 1995 inzake de secundaire markten, het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen, de bemiddelaars en beleggingsadviseurs, tot regeling van de verrichtingen van lening van aandelen en houdende diverse andere bepalingen (nr.1928/6).

Ter kennisgeving

Aangenomen wetsontwerpen

Bij brieven van 4 maart 1999 zendt de Senaat de volgende wetsontwerpen over, zoals hij ze in vergadering van die datum heeft aangenomen :

- wetsontwerp met betrekking tot de parket-juristen en de referendarissen en tot aanvulling en wijziging van sommige bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek en van de wet van 22december1998 tot wijziging van sommige bepalingen van deel II van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de Hoge Raad voor de Justitie, de benoeming en aanwijzing van magistraten en tot invoering van een evaluatiesysteem voor magistraten (nr. 2037/1);
- wetsontwerp tot wijziging van sommige bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek en tot overplaatsing van sommige personeelsleden in dienst bij de parketten of verbonden aan een probatied commissie (nr. 2038/1).

Verzonden naar de commissie voor de Justitie

Bij brieven van 4 maart 1999 deelt de Senaat mee dat hij in vergadering van die datum de volgende wetsontwerpen heeft aangenomen :

- wetsontwerp aangaande de vordering tot staking van de inbreuken op de wet betreffende de overeenkomsten inzake de verkrijging van een recht van deeltijds gebruik van onroerende goederen (nr. 1717/3);

- projet de loi relatif à l'action en cessation des infractions à la loi du 9 mars 1993 tendant à réglementer et à contrôler les activités des entreprises de courtage matrimonial (n°1816/5).

Pour information

- wetsontwerp aangaande de vordering tot staking van de inbreuken op de wet van 9 maart 1993 ertoe strekkende de exploitatie van huwelijksbureaus te regelen en te controleren (nr. 1816/5).

Ter kennisgeving

GOUVERNEMENT

Dépôt de projets de loi

Le gouvernement a déposé les projets de loi suivants :

- projet de loi relatif au droit de réponse et au droit d'information (n° 2034/1) (matière visée à l'article 78 de la Constitution);
- projet de loi modifiant l'article 587 du Code judiciaire (n°2035/1) (matière visée à l'article 77 de la Constitution);

Renvoi à la commission de la Justice

- projet de loi modifiant l'arrêté royal n° 78 du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice de l'art de guérir, de l'art infirmier, des professions paramédicales et aux commissions médicales (n° 2040/1).

Renvoi à la commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société

Rapport

Par lettre du 4 mars 1999, le ministre de la Justice transmet, conformément à l'article 12 de la loi du 13 avril 1995 contenant des dispositions en vue de la répression de la traite des êtres humains et de la pornographie infantile, le rapport du gouvernement sur la lutte contre la traite des êtres humains et l'application de la loi du 13 avril 1995.

Dépôt au greffe, à la bibliothèque et renvoi à la commission de la Justice

Dépenses faites en marge du budget

Par lettre du 5 mars 1999, le premier ministre transmet, en exécution de l'article 44, §1er, alinéa 2, des lois sur la comptabilité de l'Etat, coordonnées le 17 juillet 1991, des exemplaires de la délibération n° 3168 prise par le Conseil des ministres du 5 mars 1999 et relative à des dépenses faites en marge du budget.

Renvoi à la commission des Finances et du Budget

Budget général des dépenses 1998

En exécution de l'article 15 des lois coordonnées sur la comptabilité de l'Etat, le vice-premier ministre et ministre du Budget transmet, par lettre du 3 mars 1999, deux bulletins de redistribution d'allocations de base concernant le ministère des Finances.

Renvoi à la commission des Finances et du Budget

REGERING

Ingediende wetsontwerpen

De regering heeft de volgende wetsontwerpen ingediend :

- wetsontwerp betreffende het recht van antwoord en het recht van informatie (nr.2034/1) (aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 78 van de Grondwet);

- wetsontwerp tot wijziging van het artikel 587 van het Gerechtelijk Wetboek (nr.2035/1) (aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 77 van de Grondwet);

Verzonden naar de commissie voor de Justitie

- wetsontwerp tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de geneeskunst, de verpleegkunde, de paramedische beroepen en de geneeskundige commissies (n° 2040/1).

Verzonden naar de commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing

Verslag

Bij brief van 4 maart 1999 zendt de minister van Justitie, met toepassing van artikel 12 van de wet van 13 april 1995 houdende bepalingen tot bestrijding van de mensenhandel en van de kinderpornografie, het verslag van de regering over inzake de bestrijding van de mensenhandel en de toepassing van de wet van 13 april 1995.

Ingediend ter griffie, in de bibliotheek en verzonden naar de commissie voor de Justitie

Uitgaven gedaan buiten de begroting

Bij brief van 5 maart 1999 zendt de eerste minister, in uitvoering van artikel 44, § 1, lid 2, van de wetten op de Rijkscomptabiliteit, gecoördineerd op 17 juli 1991, exemplaren over van de door de Ministerraad van 5 maart 1999 getroffen beraadslaging nr. 3168 betreffende uitgaven gedaan buiten de begroting.

Verzonden naar de commissie voor de Financiën en de Begroting

Algemene uitgavenbegroting 1998

In uitvoering van artikel 15 van de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit zendt de vice-eerste minister en minister van Begroting, bij brief van 3 maart 1999, twee lijsten van herverdeling der basisallocaties betreffende het ministerie van Financiën.

Verzonden naar de commissie voor de Financiën en de Begroting

COUR D'ARBITRAGE

Arrêts

En application de l'article 113 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie :

- l'arrêt n° 26/99 rendu le 3 mars 1999 concernant le recours en annulation de l'article 5, § 2, 2°, du décret de la Région wallonne du 5 juin 1997 relatif aux maisons de repos, résidences-services et aux centres d'accueil de jour pour personnes âgées et portant création du Conseil wallon du troisième âge, introduit par le Conseil des ministres;

(n° du rôle : 1266)

- l'arrêt n° 27/99 rendu le 3 mars 1999 concernant la question préjudicielle relative aux articles 70, 71 et 72bis du Code civil, posée par le tribunal de première instance de Gand par jugement du 15 janvier 1998, en cause de J. Godpower;

(n° du rôle : 1278)

- l'arrêt n° 28/99 rendu le 3 mars 1999 concernant le recours en annulation de l'article 10, 2°, de la loi du 12 décembre 1997 "portant confirmation des arrêtés royaux pris en application de la loi du 26 juillet 1996 visant à réaliser les conditions budgétaires de la participation de la Belgique à l'Union économique et monétaire européenne, et de la loi du 26 juillet 1996 portant modernisation de la sécurité sociale et assurant la viabilité des régimes légaux des pensions" et de l'article 11 de l'arrêté royal du 24 juillet 1997, confirmé par cette disposition, "relatif à la mise en disponibilité de certains militaires du cadre actif des forces armées, en application de l'article 3, § 1er, 1°, de la loi du 26 juillet 1996 visant à réaliser les conditions budgétaires de la participation de la Belgique à l'Union économique et monétaire européenne", introduit par R. Van Hoof et l'ASBL Association des officiers du service actif;

(n° du rôle : 1290)

- l'arrêt n° 29/99 rendu le 3 mars 1999 concernant les recours en annulation des articles 4, 7, 10 et 23 de la loi du 9 juillet 1997 contenant des mesures en vue de résorber l'arriéré judiciaire dans les cours d'appel, introduits par A. Van Den Borre et par M. Van Bever;

(n°s du rôle : 1291, 1292 et 1293)

- l'arrêt n° 30/99 rendu le 3 mars 1999 concernant le recours en annulation partielle des articles 3, alinéa 2, et 5 de la loi du 14 juillet 1997 modifiant le livre III de la loi ordinaire du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'Etat, introduit par la SA Ets Pollet.

(n° du rôle : 1338)

Pour information

ARBITRAGEHOF

Arresten

Met toepassing van artikel 113 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof geeft de griffier van het Arbitragehof kennis van :

- het arrest nr. 26/99 uitgesproken op 3 maart 1999 over het beroep tot vernietiging van artikel 5, § 2, 2°, van het decreet van het Waalse Gewest van 5 juni 1997 betreffende de rustoorden, de serviceflats en de dagcentra voor bejaarden en houdende oprichting van de "Conseil wallon du troisième âge" (Waalse Raad voor de derde leeftijd), ingesteld door de Ministerraad;

(rolnummer : 1266)

- het arrest nr. 27/99 uitgesproken op 3 maart 1999 over de prejudiciële vraag betreffende de artikelen 70, 71 en 72bis van het Burgerlijk Wetboek, gesteld door de rechtbank van eerste aanleg te Gent bij vonnis van 15 januari 1998, inzake J. Godpower;

(rolnummer : 1278)

- het arrest nr. 28/99 uitgesproken op 3 maart 1999 over het beroep tot vernietiging van artikel 10, 2°, van de wet van 12 december 1997 "tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese Economische en Monetaire Unie, en van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels", en van artikel 11 van het door de voormelde bepaling bekrachtigde koninklijk besluit van 24 juli 1997 "betreffende het in beschikbaarheid stellen van bepaalde militairen van het actief kader van de krijgsmacht, met toepassing van artikel 3, § 1, 1°, van de wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese Economische en Monetaire Unie", ingesteld door R. Van Hoof en de VZW Vereniging van de officieren uit de actieve dienst;

(rolnummer : 1290)

- het arrest nr. 29/99 uitgesproken op 3 maart 1999 over de beroepen tot vernietiging van de artikelen 4, 7, 10 en 23 van de wet van 9 juli 1997 houdende maatregelen teneinde de gerechtelijke achterstand weg te werken bij de hoven van beroep, ingesteld door A. Van Den Borre en door M. Van Bever;

(rolnummers : 1291, 1292 en 1293)

- het arrest nr. 30/99 uitgesproken op 3 maart 1999 over het beroep tot gedeeltelijke vernietiging van de artikelen 3, tweede lid, en 5 van de wet van 14 juli 1997 tot wijziging van boek III van de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale Staatsstructuur, ingesteld door de NV Ets Pollet.

(rolnummer : 1338)

Ter kennisgeving

Recours en annulation

En application de l'article 76 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie le recours en annulation et la demande de suspension des articles 3 et 7, 1° et 2°, de la loi du 18 décembre 1998 réglant les élections simultanées ou rapprochées pour les Chambres législatives fédérales, le Parlement européen et les Conseils de Région et de Communauté, introduits par H. Wailliez; l'ordonnance abrégant le délai pour l'introduction d'un mémoire; l'ordonnance fixant la date de l'audience.

(n° du rôle : 1632)

Pour information

Question préjudicielle

En application de l'article 77 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie la question préjudicielle relative aux articles 23, § 1er, 3°, 28, 49 et 53, 1°, du Code des impôts sur les revenus 1992, posée par la cour d'appel de Liège par arrêt du 6 janvier 1999, en cause de Ph. Van Malder et R. Schietecatte contre l'Etat belge.

(n° du rôle : 1618)

Pour information

Beroep tot vernietiging

Met toepassing van artikel 76 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof geeft de griffier van het Arbitragehof kennis van het beroep tot vernietiging en de vordering tot schorsing van de artikelen 3 en 7, 1° en 2°, van de wet van 18 december 1998 tot regeling van de gelijktijdige of kort opeenvolgende verkiezingen voor de federale wetgevende Kamers, het Europees Parlement en de Gewest- en Gemeenschapsraden, ingesteld door H. Wailliez; de beschikking tot verkorting van de termijn voor het indienen van een memorie; de beschikking tot bepaling van de dag van de terechtzitting.

(rolnummer : 1632)

Ter kennisgeving

Prejudiciële vraag

Met toepassing van artikel 77 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof geeft de griffier van het Arbitragehof kennis van de prejudiciële vraag betreffende de artikelen 23, § 1, 3°, 28, 49 en 53, 1°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, gesteld door het hof van beroep te Luik bij arrest van 6 januari 1999, inzake Ph. Van Malder en R. Schietecatte tegen de Belgische Staat.

(rolnummer : 1618)

Ter kennisgeving

PÉTITIONS

Les pétitions suivantes ont été déposées :

- par lettre du 11 décembre 1998, M. A. Hoogdoom et 13.200 pétitionnaires attirent l'attention de la Chambre sur les exportations illégales d'armes;
- par lettre du 18 janvier 1999, Mme Chantal Odou attire l'attention de la Chambre sur l'action des CPAS à l'égard des jeunes mineurs d'âge;
- par lettre du 19 janvier 1999, M. John Laenens attire l'attention de la Chambre sur l'accompagnement médico-psychiatrique des détenus du centre pénitentiaire de Merksplas;
- par lettre du 28 janvier 1999, Mme Vansende Matala Belinda attire l'attention de la Chambre sur la demande de régularisation de son séjour en Belgique qu'elle a introduite au nom du regroupement familial;
- par lettre du 31 janvier 1999, M. Rudy Van Lierde attire l'attention de la Chambre sur un accident du travail dans un établissement pénitentiaire;
- par lettre du 18 février 1999, Madame Danièle Lebeau demande l'attention de la Chambre pour le cas de Fatima Mohamed, candidate réfugiée politique originaire de Sierra Leone;
- par lettre du 18 février 1999, M. Jozef Tonnaeyr attire l'attention de la Chambre sur l'insécurité qui règne dans plusieurs villes belges;
- par lettre du 20 février 1999, M. Wim Denhert, président du "Ieperse Jeugdraad" demande des mesures afin que les étudiants soient autorisés à voter dans la ville où ils résident pour leurs études;

VERZOEKSCHRIFTEN

Volgende verzoekschriften werden ingediend :

- bij brief van 11 december 1998 vestigen de heer A. Hoogdoom en 13.200 andere verzoekers de aandacht van de Kamer op de illegale wapenhandel;
- bij brief van 18 januari 1999 vestigt mevrouw Chantal Odou de aandacht van de Kamer op de tussenkomst van de OCMW's ten aanzien van minderjarige jongeren;
- bij brief van 19 januari 1999 vestigt de heer John Laenens de aandacht van de Kamer op de medisch-psychiatrische begeleiding van de gedetineerden van de strafinrichting van Merksplas;
- bij brief van 28 januari 1999 vraagt mevrouw Vansende Matala Belinda de aandacht van de Kamer voor het verzoek dat zij op grond van de familiehereniging heeft ingediend om haar verblijf in België te regulariseren;
- bij brief van 31 januari 1999 vestigt de heer Rudy Van Lierde de aandacht van de Kamer op een arbeidsongeval in een strafinrichting;
- bij brief van 18 februari 1999 vraagt mevrouw Danièle Lebeau de aandacht van de Kamer voor het geval van Fatima Mohamed, asielzoekster afkomstig uit Sierra Leone;
- bij brief van 18 februari 1999 vestigt de heer Jozef Tonnaeyr de aandacht van de Kamer op de onveiligheid die in een aantal Belgische steden heerst;
- bij brief van 20 februari 1999 vraagt de heer Wim Denhert, voorzitter van de Ieperse Jeugdraad, maatregelen om het de studenten mogelijk te maken te stemmen in de stad waar ze voor hun studies verblijven;

- par lettre du 7 mars 1999, M. L. Klippler d'Urvater demande que la nationalité belge soit accordée à titre posthume à son frère décédé en Allemagne en juillet 1942.

Renvoi à la commission des Pétitions

Par lettre du 3 mars 1999, la Plate-Forme de vigilance pour les réfugiés et les sans-papiers transmet une pétition concernant l'expulsion de ressortissants de Sierra Leone.

Conformément à l'article 95 du Règlement, cette pétition sera jointe à la discussion de la proposition de résolution de MM. Vincent Decroly, Frans Lozie, Jacques Lefevre et Serge Moureaux et Mme Martine Schüttringer relative à l'expulsion des ressortissants sierra-léonais (n° 2029/1).

Renvoi à la commission de l'Intérieur, des Affaires générales et de la Fonction publique

RÉSOLUTIONS

Parlement européen

Par lettre du 2 mars 1999, le secrétaire général du Parlement européen transmet le texte de douze résolutions et une décision adoptées par cette assemblée :

1. résolution législative portant avis du Parlement européen sur la proposition de décision du Conseil et de la Commission concernant la conclusion de l'accord entre les Communautés européennes et le gouvernement du Canada concernant l'application de leur droit de la concurrence;

2. résolution législative portant avis du Parlement européen sur la proposition de décision du Conseil relative à la conclusion d'un accord sous forme d'échange de lettres entre la Communauté européenne et la République de Slovénie concernant le système d'écopoints applicable au trafic slovène de transit à travers l'Autriche à partir du 1er janvier 1997;

3. résolution sur le processus décisionnel au sein du Conseil dans une Europe élargie;

4. résolution législative portant avis du Parlement européen sur la proposition de décision du Conseil concernant la conclusion de l'accord de coopération scientifique et technique entre la Communauté européenne et l'Etat d'Israël;

5. décision sur le projet de décision du Conseil relatif à la procédure de mise en oeuvre de l'article 366bis de la quatrième Convention de Lomé;

Renvoi à la commission des Relations extérieures et au Comité d'avis chargé de Questions européennes

6. résolution sur les emplois de l'avenir en Europe;

Renvoi à la commission des Relations extérieures, à la commission des Affaires sociales et au Comité d'avis chargé de Questions européennes

7. résolution sur la communication de la Commission aux Etats membres sur la politique régionale et la politique de concurrence;

8. résolution sur les conséquences constitutionnelles de l'UEM dans le contexte de l'élargissement;

- bij brief van 7 maart 1999 vraagt de heer L. Klipper d'Urvater voor zijn in juli 1942 overleden broer, postuum de toekenning van de Belgische nationaliteit.

Verzonden naar de commissie voor de Verzoekschriften

Bij brief van 3 maart 1999 zendt de "Plate-Forme de vigilance pour les réfugiés et les sans-papiers" een verzoekschrift over betreffende de uitzetting van Sierraleonse ingezetenen.

Overeenkomstig artikel 95 van het Reglement zal dit verzoekschrift worden gevoegd bij de bespreking van het voorstel van resolutie van de heren Vincent Decroly, Frans Lozie, Jacques Lefevre en Serge Moureaux en mevrouw Martine Schüttringer betreffende de uitzetting van de Sierraleonse ingezetenen (nr.2029/1).

Verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt

RESOLUTIES

Europees Parlement

Bij brief van 2 maart 1999 zendt de secretaris-generaal van het Europees Parlement de teksten over van twaalf resoluties en één besluit aangenomen door deze vergadering :

1. wetgevingsresolutie houdende advies van het Europees Parlement inzake het voorstel voor een besluit van de Raad en de Commissie houdende sluiting van de overeenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en de regering van Canada betreffende de toepassing van hun mededingingsrecht;

2. wetgevingsresolutie houdende advies van het Europees Parlement inzake het voorstel voor een besluit van de Raad betreffende het sluiten van een overeenkomst in de vorm van een briefwisseling tussen de Europese Gemeenschap en de Republiek Slovenië inzake de toepassing van het ecopuntensysteem op het Sloveens transitoverkeer door Oostenrijk vanaf 1 januari 1997;

3. resolutie over het besluitvormingsproces in de Raad in een uitgebreide Unie;

4. wetgevingsresolutie houdende advies van het Europees Parlement inzake het voorstel voor een beschikking van de Raad tot sluiting van de overeenkomst inzake wetenschappelijke en technische samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en de staat Israël;

5. besluit betreffende het ontwerpbesluit van de Raad betreffende de procedure voor de tenuitvoerlegging van artikel 366bis van de vierde ACS-EG-Overeenkomst;

Verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen en naar het Adviescomité voor de Europese Aangelegenheden

6. resolutie over banen met toekomstperspectief in Europa;

Verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen, naar de commissie voor de Sociale Zaken en naar het Adviescomité voor de Europese Aangelegenheden

7. resolutie over de mededeling van de Commissie aan de lidstaten over het regionale beleid en het mededingingsbeleid;

8. resolutie over de constitutionele gevolgen van de EMU in het kader van de uitbreiding;

9. résolution sur la communication de la Commission "Les marchés publics dans l'Union européenne";

Renvoi à la commission des Relations extérieures, à la commission de l'Economie, de la Politique scientifique, de l'Education, des Institutions scientifiques et culturelles nationales, des Classes moyennes et de l'Agriculture et au Comité d'avis chargé de Questions européennes

10. résolution sur la communication de la Commission au Conseil, au Parlement européen, au Comité économique et social et au Comité des régions intitulée "Intermodalité et transport intermodal de marchandises dans l'Union européenne - Une logique de systèmes pour le transport de marchandises - Stratégies et actions visant à promouvoir l'efficacité, les services et le développement durable";

11. résolution sur la communication de la Commission au Conseil et au Parlement européen concernant le partenariat euroméditerranéen dans le secteur des transports;

Renvoi à la commission des Relations extérieures, à la commission de l'Infrastructure, des Communications et des Entreprises publiques et au Comité d'avis chargé de Questions européennes

12. résolution sur l'harmonisation des formes de protection complémentaire au statut de réfugié dans l'Union européenne;

Renvoi à la commission des Relations extérieures, à la commission de l'Intérieur, des Affaires générales et de la Fonction publique et au Comité d'avis chargé de Questions européennes

13. résolution sur les résultats de la quatrième conférence des parties à la convention-cadre des Nations unies sur le changement climatique (UNFCCC) organisée à Buenos Aires du 2 au 13 novembre 1998.

Renvoi à la commission des Relations extérieures, à la commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société et au Comité d'avis chargé de Questions européennes

9. resolutie over de mededeling van de Commissie over de overheidsopdrachten in de Europese Unie;

Verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen, naar de commissie voor het Bedrijfsleven, het Wetenschapsbeleid, het Onderwijs, de nationale wetenschappelijke en culturele Instellingen, de Middenstand en de Landbouw en naar het Adviescomité voor de Europese Aangelegenheden

10. resolutie over de mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de regio's over "Intermodaliteit en intermodaal vrachtvervoer in de Europese Unie - Een systeembenadering van het vrachtvervoer-Strategieën en acties voor het verhogen van efficiëntie, dienstverlening en duurzaamheid";

11. resolutie over de mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement betreffende het Europees-mediterrane partnerschap in de vervoerssector;

Verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen, naar de commissie voor de Infrastructuur, het Verkeer en de Overheidsbedrijven en naar het Adviescomité voor de Europese Aangelegenheden

12. resolutie over de harmonisatie van de vormen van aanvullende bescherming bij het statuut van vluchteling in de Europese Unie;

Verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen, naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt en naar het Adviescomité voor de Europese Aangelegenheden

13. resolutie over de resultaten van de vierde conferentie van de partijen van het kaderverdrag inzake klimaatverandering (UNFCCC), die van 2 tot 13 november 1998 is gehouden in Buenos Aires.

Verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen, naar de commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing en naar het Adviescomité voor de Europese Aangelegenheden